

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
DİN EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ERZİN İLÇESİ'NDE SOSYAL, KÜLTÜREL, DİNİ HAYAT
VE
DİN EĞİTİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
PROF.DR.ABDULLAH ÖZBEK**

**HAZIRLAYAN
Sümeyye Nergis KUŞ**

KONYA – 2006

ÖNSÖZ

Tarih boyunca sosyal-kültürel-dini hayat birbiri ile etkileşim içerisinde olmuştur. Bazen sosyal-kültürel hayat dini hayatın, bazen de dini hayat sosyal-kültürel hayatın şekillenmesinde rol oynamıştır. Bu etkileşimde dinin etkin bir rolü vardır. İnsan var olduğu günden itibaren inanma ve yüce bir varlığa bağlanma ihtiyacı duymuş, bağlı olduğu dine göre de bir dünya görüşüne sahip olmuştur. Sosyal-kültürel-dini hayat arasındaki etkileşimin sonucunda oluşan birikim, bir sonraki nesle taşınmış ve bu aktarım, kuşaktan kuşağa devam etmiştir.

Bu etkileşimin bilinmesi, hem toplumun kendisini tanıması hem de başkaları tarafından tanınması bakımından önemlidir. Elbetteki bu etkileşim, toplumdaki topluma ülkeden ülkeye değişiklik gösterebilmektedir.

Çeşitli disiplinler tarafından ülkemizdeki bazı il ve ilçelerin sosyal-kültürel-dini hayatı hakkında çalışmalar yapılmıştır. Biz de alanımıza katkıda bulunmak için “ Erzin İlçesi’nde Sosyal, Kültürel, Dini, Hayat ve Din Eğitimi ” adlı çalışmayı yapmaya karar verdik.

Din eğitiminin seviyesi, muhtevası ve muhatabı, bölgeden bölgeye hatta şehirden şehre farklılık gösterecektir. Bu düşünceden yola çıkarak başladığımız araştırmamızın amacı; Hatay’ın Erzin İlçesi’nin sosyal-kültürel-dini hayatının ve ilçede yapılmakta olan din eğitiminin tespit edilmesidir. Böylece Din Eğitimi Bilim Dalı’ndaki ve ilçedeki bu boşluğun doldurulmasına katkı sağlanacaktır.

Çalışmamız sonucunda, Erzin halkının sosyo-kültürel hayatının, halkın dini algılama biçimine göre şekillendiği ve dini yaşantısının ise sosyo-kültürel hayattan etkilendiği tespit edilmiştir. Ayrıca Erzin’de yapılmakta olan din eğitiminin de sosyal-kültürel-dini hayatın etkisinde kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Erzin’in sosyal-kültürel-dini hayatı ve din eğitimi hakkında veri toplarken belgesel kaynak derlemesi yapılmış fakat kurum ve kuruluşlardaki belgeler, Erzin’in sosyo-ekonomik yapısı, tarihi ve coğrafyası ile ilgili olduğu için, bu belgelerden fazla istifade edilememiştir.

Çalışmamız daha çok bir alan araştırması olduğundan gözlem yapılmış, ilk ve orta öğretimde görev yapan din kültürü ve ahlak bilgisi ile İHL' deki meslek dersi öğretmenlerine ve öğrencilerine, İlçe Müftülüğü'nün din hizmetleri sınıfı çalışanlarına anket uygulanmıştır.

Din Eğitimi Bilim Dalı'nda konuyla ilgili sadece bir tek çalışmaya rastlanabilmiştir. Araştırma esnasında Yunus Emre Sayan'ın "İğdır'da Sosyal, Kültürel, Dini Hayat ve Din Eğitimi Problemleri" adlı çalışması incelenerek, kendi çalışmamızla mukayeseler yapılmıştır. Bu çalışmanın içeriği, sonuç ve önerileri ile kendi içerik, sonuç ve önerilerimiz karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmuştur.

Çalışmamız giriş ve üç bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde; çalışmanın genel çerçevesi çizilmeye çalışılmış, ikinci bölümde araştırmanın bulguları ortaya konulmuş, üçüncü bölümde ise araştırmanın bulguları değerlendirilmiştir.

Tezimizin oluşumunda ve gelişiminde yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Prof.Dr.Abdullah ÖZBEK'e, hocam Prof.Dr.Mustafa TAVUKÇUOĞLU'na, hocam Yrd.Doç.Dr.Adem ŞAHİN'e, tavsiyelerini esirgemeyen Yunus Emre SAYAN'a, yardımcı olan tüm kişi, kurum ve kuruluşlara teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR

TABLolar

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu.....	1
2. Araştırmanın Problemleri.....	1
3. Araştırmanın Hipotezleri.....	1
4. Araştırmanın Amacı.....	2
5. Araştırmanın Önemi.....	2
6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
7. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme.....	3
8. Araştırmanın Yöntemi.....	4

1-BÖLÜM

ERZİNLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

A) GENEL TANITIM

1. Tarih.....	5
2. Coğrafi Durum.....	6
3. İdari Durum.....	7
4. Demografik Yapı.....	8
5. Etnik Yapı.....	9
6. Eğitim.....	10

B) SOSYAL - KÜLTÜREL - DİNİ HAYAT.....12

C) DİN EĞİTİMİ

1. Eğitim ve Din Eğitimi.....	17
2. Din Eğitiminin Önemi.....	19
3. Erzin’de Din Eğitimi.....	20

a) Aile.....	20
b) Çevre (Toplum).....	21
c) Okul.....	22
i-İlk Öğretim.....	22
ii-Lise.....	23
iii-İmam Hatip Lisesi.....	25
d) Cami.....	27
e) Kur'an Kursu.....	28
f) Kişisel Gayretler Sonucu Dini Öğrenme.....	30

2- BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

D) DİN EĞİTİMCİLERİ İÇİN DEMOGRAFİK BULGULAR

1. Yaş.....	31
2. Cinsiyet.....	31
3. Memleket.....	32
4. Tahsil Durumu.....	33
5. Medeni Durum.....	33

E) ÖĞRENCİLER İÇİN DEMOGRAFİK BULGULAR

1. Yaş.....	34
2. Cinsiyet.....	35
3. Memleket.....	35
4. Baba-Anne Mesleği.....	36
5. Okul-Sınıf-Şube.....	37

F) DİN EĞİTİMCİLERİ İÇİN MESLEKİ BULGULAR

1. Görev.....	38
2. Kurum.....	38
3. Kıdem.....	39
4. Erzin'de İkamet Süresi.....	39
5. Tayin İsteği.....	40
6. Mesleği Seçme Sebebi.....	41

7. Hizmet İçi Eğitim Kursu.....	42
8. Maaş.....	43
9. Mesleki Yeterlilik.....	44

G) DİN EĞİTİMCİLERİNİN KİŞİSEL GELİŞİM ÇABALARIYLA İLGİLİ BULGULAR

1. En Son Okunan Meal.....	47
2. En Son Okunan Hadis Kitabı.....	48
3. En Son Okunan Tefsir.....	48
4. En Son Okunan Kitap.....	49
5. Farklı Alanlarda Kitap Okuma Durumu.....	49
6. Düzenli Gazete Okuma Durumu.....	50
7. Kitap Bitirme Sıklığı.....	50
8. Kitap Satın Alma Sıklığı.....	51
9. Boş Zamanlarını Değerlendirme.....	51

H) DİN EĞİTİMİ İLE İLGİLİ BULGULAR

1. Din Eğitimi.....	53
2. Din Eğitimi Problemleri.....	55
3. Din Eğitimi Programı.....	57
4. Kütüphane.....	60
5. Muhatap Olunan Kişiler.....	62
6. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi - Meslek Dersleri.....	65
7. Ders Kitabı	71
8. Yöntem-Araç-Gereç.....	71
9. Kaynak Kitap.....	77
10. Cemaat.....	79
11. Diyalog ve İşbirliği.....	80
12. İlk Dini Bilgi Kaynağı.....	82
13. Kur'an	83
14. İbadet.....	84
15. Dua.....	84

3- BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

A) Sosyal - Kültürel Hayatın Dini Hayata Etkisi.....	86
B) Dini Hayatın Sosyal - Kültürel Hayata Etkisi.....	91
C) Bid'at ve Hurafelerin İnanç ve Davranışa Etkisi.....	97
D) Sosyal – Kültürel - Dini Hayat Arasındaki Etkileşimin Din Eğitime Etkisi.....	102
E) Ailede, Çevrede, Okullarda ve Din Hizmeti Veren Kurumlardaki Din Eğitimi ve Problemleri.....	104
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	109
BİBLİYOGRAFYA.....	114
EKLER.....	117

KISALTMALAR

A.Ü.İ.F.	: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
bkz.	: Bakınız
bs.	: Baskı
c.	: Cilt
D.i.A.	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
D.K.A.B.	: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı
Enst.	: Enstitü
H.z.	: Hazreti
İ.H.L	: İmam-Hatip Lisesi
İ.Ö.O.	: İlköğretim Okulu
İ.S.A.M	: İslam Araştırmaları Merkezi
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
M.Ü.İ.F.V	: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı
s.	: Sayfa
S.Ü.İ.F.D	: Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
sy.	: Sayı
ts.	: Tarihsiz
U.Ü.İ.F	: Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Üniv.	: Üniversite
vb.	: Ve benzeri
vs.	: Ve saire

TABLULAR

- Tablo- 1 Erzin İlçesi'nde Bulunan Köyler
Tablo- 2 Erzin İlçesi ve Köylerindeki Toplam Nüfus
Tablo- 3 İlçedeki Okul Türleri ve Sayıları
Tablo- 4 İlçedeki Okullara Göre Öğrenci Sayıları
Tablo- 5 Erzin İmam Hatip Lisesindeki Son 10 Yıldaki Öğrenci Sayısı
Tablo- 6 Erzin İlçe Merkezi ve Köylerindeki Cami İsimleri
Tablo- 7 2004-2005 Eğitim ve Öğretim Yılında Erzin'deki Kur'an Kursları ve Öğretici Sayıları
Tablo- 8 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Yaş Durumları
Tablo- 9 Din Hizmetleri Sınıfının Yaş Durumları
Tablo- 10 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Cinsiyet Durumları
Tablo- 11 Din Hizmetleri Sınıfının Cinsiyet Durumları
Tablo- 12 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Memleket Durumları
Tablo- 13 Din Hizmetleri Sınıfının Memleket Durumları
Tablo- 14 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Tahsil Durumları
Tablo- 15 Din Hizmetleri Sınıfının Tahsil Durumları
Tablo- 16 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Medeni Durumları
Tablo- 17 Din Hizmetleri Sınıfının Medeni Durumları
Tablo- 18 Erzin Milli Eğitim Müdürlüğü'ne Bağlı Anket Yapılan Okullardaki Yaş Durumları Ve Ortalamaları
Tablo- 19 Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Durumları
Tablo- 20 Ankete Katılan İlköğretim Öğrencilerinin Memleket Durumları
Tablo- 21 Ankete Katılan Lise Öğrencilerinin Memleket Durumları
Tablo- 22 Ankete Katılan Öğrencilerin Babalarının Meslek Durumları
Tablo- 23 Ankete Katılan Öğrencilerin Annelerinin Meslek Durumları
Tablo- 24 Erzin Milli Eğitim Müdürlüğü'ne Bağlı Okullarda Yapılan Anketin, Okullara Ve Sınıflara Göre Dağılımı
Tablo- 25 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'ndeki Meslek Dersi Öğretmenlerinin Okullara Göre Dağılımı
Tablo- 26 Din Hizmetleri Sınıfının Görevlerine Göre Dağılımı
Tablo- 27 Din Eğitimcilerinin Çalıştıkları Kurumlara Göre Durumları
Tablo- 28 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Kıdemleri
Tablo- 29 Din Hizmetleri Sınıfının Kıdemleri
Tablo- 30 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Erzin'de İkamet Süreleri
Tablo- 31 Din Hizmetleri Sınıfının Erzin'de İkamet Süreleri
Tablo- 32 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Tayin İsteği
Tablo- 33 Din Hizmetleri Sınıfının Tayin İsteği
Tablo- 34 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Mesleği Seçiş Sebepleri
Tablo- 35 Din Hizmetleri Sınıfının Mesleği Seçiş Sebepleri
Tablo- 36 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Kursuna Katılış Oranı
Tablo- 37 Din Hizmetleri Sınıfının Hizmet İçi Eğitim Kursuna Katılış Oranları
Tablo- 38 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Kurslarını Faydalı Görme Oranları
Tablo- 39 Din Hizmetleri Sınıfının Hizmet İçi Eğitim Kurslarını Faydalı Görme Oranları

- Tablo- 40 DKAB Ve İHL'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Kurslarının Faydalı Olması İçin Teklifleri
- Tablo- 41 Din Hizmetleri Sınıfının Hizmet İçi Eğitim Kurslarının Faydalı Olması İçin Teklifleri
- Tablo- 42 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Maaşlarını Yeterli Bulup Bulmadığı
- Tablo- 43 Din Hizmetleri Sınıfının Maaşlarını Yeterli Bulup Bulmadığı
- Tablo- 44 DKAB, İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin ve Kur'an Kursu Öğreticilerinin Kendilerini Eksik Gördükleri Konular
- Tablo- 45 Din Hizmetleri Sınıfının Kur'an Ezberindeki Yeterliliği
- Tablo- 46 Din Hizmetleri Sınıfının Dini Bilgi Seviyesindeki Yeterliliği
- Tablo- 47 Din Hizmetleri Sınıfının Arapça Bilgisindeki Yeterliliği
- Tablo- 48 Din Hizmetleri Sınıfının Öğretme Kabiliyetinin Yeterliliği
- Tablo- 49 Din Hizmetleri Sınıfının Vaaz Etme Yeteneği
- Tablo- 50 Din Hizmetleri Sınıfının Sesi Kullanma Yeterliliği
- Tablo- 51 Din Hizmetleri Sınıfının Cemaat İle Diyalog Yeterliliği
- Tablo- 52 Din Hizmetleri Sınıfının Çevre İle İlişkisinin Yeterliliği
- Tablo- 53 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Mealler
- Tablo- 54 Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Mealler
- Tablo- 55 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Hadis Kitapları
- Tablo- 56 Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Hadis Kitapları
- Tablo- 57 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Tefsirler
- Tablo- 58 Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Tefsirler
- Tablo- 59 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Kitaplar
- Tablo- 60 Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Kitaplar
- Tablo- 61 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Farklı Alanlarda Kitap Okuma Durumu
- Tablo- 62 Din Hizmetleri Sınıfının Farklı Alanlarda Kitap Okuma Durumu
- Tablo- 63 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Düzenli Gazete Okuma Durumu
- Tablo- 64 Din Hizmetleri Sınıfının Düzenli Gazete Okuma Durumu
- Tablo- 65 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Kitap Bitirme Sıklığı
- Tablo- 66 Din Hizmetleri Sınıfının Kitap Bitirme Sıklığı
- Tablo- 67 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Kitap Satın Alma Sıklığı
- Tablo- 68 Din Hizmetleri Sınıfının Kitap Satın Alma Sıklığı
- Tablo- 69 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Tercihleri
- Tablo- 70 Din Hizmetleri Sınıfının Boş Zamanlarını Değerlendirme Tercihleri
- Tablo- 71 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerin Din Eğitimi Tanımlaması
- Tablo- 72 Din Hizmetleri Sınıfının Din Eğitimi Tanımlaması
- Tablo- 73 DKAB Dersi Öğretmenlerine Göre İlköğretimler İçin Din Eğitiminin Amacı
- Tablo- 74 DKAB ve İHL Deki Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Liseler İçin Din Eğitiminin Amacı
- Tablo- 75 Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre Kur'an Kursları İçin Din Eğitiminin Amacı

- Tablo- 76 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cami Cemaati İçin Din Eğitiminin Amacı
- Tablo- 77 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Bölgede En İyi Din Eğitiminin Nasıl Verileceği
- Tablo- 78 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Bölgede En İyi Din Eğitiminin Nasıl Verileceği
- Tablo- 79 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Kurumlarda Karşılaştıkları Problemler
- Tablo- 80 Din Hizmetleri Sınıfının Çalıştıkları Kurumlarda Karşılaştıkları Problemler
- Tablo- 81 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Bölgede Din Eğitimi Verirken Karşılaştıkları En Önemli Problemler
- Tablo- 82 Din Hizmetleri Sınıfının Bölgede Din Eğitimi Verirken Karşılaştıkları En Önemli Problemler
- Tablo- 83 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Meslekleri İle İlgili Sorunları
- Tablo- 84 Din Hizmetleri Sınıfının Meslekleri İle İlgili Sorunları
- Tablo- 85 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Camide Yardım Toplamanın Sonuçları
- Tablo- 86 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Din Eğitiminin Programının Yeterliliği Olup Olmadığı
- Tablo- 87 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Din Eğitiminin Programının Yeterliliği Olup Olmadığı
- Tablo- 88 DKAB Dersi Öğretmenlerine Göre İlköğretimlerin Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular
- Tablo- 89 DKAB ve İHL'de Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Liselerin Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular
- Tablo- 90 Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre Kur'an Kurslarının Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular
- Tablo- 91 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cami Cemaati İçin Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular
- Tablo- 92 DKAB Dersi Öğretmenlerine Göre İlköğretimlerin Din Eğitimi Programından Çıkarılması Gereken Konular
- Tablo- 93 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Din Eğitimi Programında Anlatmakta Güçlük Çeklikteki Konular
- Tablo- 94 Din Hizmetleri Sınıfının Din Eğitimi Programında Anlatmakta Güçlük Çektikleri Konular
- Tablo- 95 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Din Eğitimi Programını Verilen Sürede Bitirip Bitiremediği
- Tablo- 96 Din Hizmetleri Sınıfının Din Eğitimi Programını Verilen Sürede Bitirip Bitiremediği
- Tablo- 97 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Okulda Kur'an-ı Kerim Mealinin Olup Olmadığı
- Tablo- 98 Din Hizmetleri Sınıfının Çalıştıkları Yerin Kütüphanesinde Kur'an-ı Kerim Mealinin Olup Olmadığı
- Tablo- 99 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Okulda Hadis Kitabının Olup Olmadığı
- Tablo- 100 Din Hizmetleri Sınıfının Çalıştıkları Yerin Kütüphanesinde Hadis Kitabı Olup Olmadığı
- Tablo- 101 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Okuldaki Kütüphanenin Yeterlilik Durumu
- Tablo- 102 Din Hizmetleri Sınıfının Çalıştıkları Yerdeki Kütüphanenin Yeterlilik Durumu
- Tablo- 103 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Muhataplarının Hangi Konulara İlgilendiği
- Tablo- 104 Din Hizmetleri Sınıfının Muhataplarının Hangi Konulara İlgilendiği

- Tablo- 105 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Muhataplarının Hangi Konular İle İlgili Soru Sordukları
- Tablo- 106 Din Hizmetleri Sınıfının Muhataplarının Hangi Konular İle İlgili Soru Sordukları
- Tablo- 107 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin ve Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre Öğrencilerin Derse Karşı İlgi Ve Alakası
- Tablo- 108 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cemaatin Vaazlara İlgisi
- Tablo- 109 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cemaatin Hutbelere İlgisi
- Tablo- 110 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cemaatin Vaaz Ve Hutbelere İlgisinin Zayıflığının Sebepleri
- Tablo- 111 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Merkezi Vaaz Sisteminin Faydalı Olup Olmadığı
- Tablo- 112 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinin Gerekliliği
- Tablo- 113 Ankete Katılan Öğrencilerin DKAB ve Meslek Derslerine Karşı Sevgisi
- Tablo- 114 Ankete Katılan Öğrencilerin Velilerinin DKAB ve Meslek Derslerine Karşı Sevgisi
- Tablo- 115 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Ders Saatlerinin Yeterlilik Durumu
- Tablo- 116 Ankete Katılan Öğrencilerin DKAB ve Meslek Derslerinde İlgisini Çeken Konular
- Tablo- 117 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinin Önem Durumu
- Tablo- 118 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Dersleri Öğretmenlerine Karşı Duygu Ve Düşünceleri
- Tablo- 119 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Dersinde Öğrendiklerinin Ailede Öğrendiklerine Göre Durumu
- Tablo- 120 Ankete Katılan Öğrencilerin Ailelerinin DKAB ve Meslek Dersinde Öğrenilenleri Kabul Etme Durumu
- Tablo- 121 Ankete Katılan Öğrencilerin DKAB ve Meslek Dersi İle Dine Karşı Bakış Açıkları
- Tablo- 122 Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Ve Kur'an Kursu Öğreticilerinin Okuttukları Ders Kitabının, Öğrencilerin İhtiyaçlarına Cevap Verecek Nitelikte Olup Olmadığı
- Tablo- 123 Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Anlatım Esnasında Yardımcı Araç Gereç Kullanma Hakkındaki Görüşleri
- Tablo- 124 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Anlatım Esnasında Yardımcı Araç Gereç Kullanma Hakkındaki Görüşleri
- Tablo- 125 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Anlatım Esnasında En Çok Kullandıkları Araç ve Gereçler
- Tablo- 126 Din Hizmetleri Sınıfının Anlatım Esnasında En Çok Kullandıkları Araç ve Gereçler
- Tablo- 127 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Bu Araç ve Gereçlere Ulaşabilirliği
- Tablo- 128 Din Hizmetleri Sınıfının Bu Araç ve Gereçlere Ulaşabilirliği
- Tablo- 129 Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri İle Kur'an Kursu Öğreticilerinin Kullandıkları Metotlar
- Tablo- 130 Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri İle Kur'an Kursu Öğreticilerinin Yazı Tahtasını Kullanma Sıklıkları
- Tablo- 131 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinin İşleniş Yöntemleri
- Tablo- 132 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinin Yardımcı Araç ve Gereç Kullanması Durumu
- Tablo- 133 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinde Kullandıkları Yardımcı Araç ve Gereçler
- Tablo- 134 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinde Kullandıkları

Yardımcı Araç ve Gereçler Hakkındaki Görüşleri

Tablo- 135 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinde Yazı Tahtasının Kullanım Sıklığı

Tablo- 136 Ankete Katılan Öğrencilerin DKAB ve Meslek Derslerine Kur'an-ı Kerim ve Meali'ni Getirme Sıklığı

Tablo- 137 Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri İle Kur'an Kursu Öğreticilerinin Ders Kitabı Dışında En Çok Kullandıkları Kaynak Kitaplar

Tablo- 138 Ankete Katılan DKAB ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin Okullara Kur'an-ı Kerim'i Götürme Sıklıkları

Tablo- 139 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının, Eğitim Yerlerine Kur'an-ı Kerim'i Götürme Sıklıkları

Tablo- 140 Ankete Katılan DKAB Ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin Anlatım Esnasında Ayet Ve Hadislere Yer Verme Sıklığı

Tablo- 141 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Anlatım Esnasında Ayet ve Hadislere Yer Verme Sıklığı

Tablo- 142 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfına Göre Camilerde Vakit Namazlarındaki Günlük Ortalama Cemaat Sayısı

Tablo- 143 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfına Göre Camide Cemaat Sayısının Değişim Durumu

Tablo- 144 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Cami Dışında Cemaatle Münasebet Sebepleri

Tablo- 145 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Cemaatin Problemlerini Paylaşma Durumu

Tablo- 146 Ankete Katılan DKAB ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin, Meslektaşları İle Diyalog ve İş Birliği Durumu

Tablo- 147 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Meslektaşları İle Diyalog Ve İş Birliği Durumu

Tablo- 148 Ankete Katılan DKAB Ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin, Meslektaşları İle Diyalog Ve İş Birliğinde Bulunmamasının Sebepleri

Tablo- 149 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Meslektaşları İle Diyalog ve İş Birliğinde Bulunmamasının Sebepleri

Tablo- 150 Ankete Katılan DKAB ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin, Bölgedeki Diğer Din Eğitimcileri İle İş Birliği Yapma Durumları

Tablo- 151 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Bölgedeki Diğer Din Eğitimcileri İle İş Birliği Yapma Durumları

Tablo- 152 Ankete Katılan Öğrencilerin İlk Dini Bilgilerini Öğrendikleri Yerler

Tablo- 153 Ankete Katılan Öğrencilerin Kur'an-ı Kerim Mealini Okuma Sıklığı

Tablo- 154 Ankete Katılan Öğrencilerin Evinde Kur'an-ı Kerim Ve Meali Olma Durumu

Tablo- 155 Ankete Katılan Öğrencilere Göre Okul Kütüphanesinde Kur'an-ı Kerim Ve Meali Bulunma Durumu

Tablo- 156 Ankete Katılan Öğrencilerin En Çok Yaptığı İbadetler

Tablo- 157 Ankete Katılan Öğrencilerin Dua Ediş Sıklıkları

Tablo- 158 Ankete Katılan Öğrencilerin Dua Ediş Zamanları

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu

“Erzin İlçesi’nde Sosyal Kültürel Dini Hayat ve Din Eğitimi” adını taşıyan tezimiz ile, Erzin’in sosyal-kültürel-dini hayatı ve Erzin’deki mevcut din eğitimi tespit edilerek, Türkiye’nin din eğitimi haritasına katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

2. Araştırmanın Problemleri

“Erzin’in sosyal-kültürel-dini hayatı arasındaki etkileşim, orada sağlıklı bir şekilde din eğitiminin yapılmasını etkilemekte midir?” sorusu temel problemimizdir.

Araştırmanın alt problemleri:

- a) Halkın gelenek ve göreneklere, dinin doğru olarak algılanmasını etkilemekte midir?
- b) Halkın din anlayışı, sosyal ve kültürel yaşantıyı etkilemekte midir?
- c) Din eğitimi sağlıklı ve metodik bir şekilde yürütülmekte midir?

3. Araştırmanın Hipotezleri

Erzin halkının sosyo-kültürel hayatının, halkın dini algılama biçimine göre şekillendiği; dini yaşantısının ise sosyo-kültürel hayattan etkilendiği; bu etkileşimin Erzin’deki din eğitimi olumsuz yönde etkilediği düşünüldüğü için araştırmanın temel hipotezi; “Erzin’in sosyal-kültürel-dini hayatı arasındaki etkileşim, orada sağlıklı bir şekilde din eğitiminin yapılmasını olumsuz olarak etkilemektedir” şeklinde kurulmuştur.

Araştırmamızdaki diğer hipotezlerimiz şunlardır:

- a) Halkın sosyo-kültürel yaşantısı, dini hayatını olumsuz yönde etkilemektedir.
- b) Halkın dini yaşantısı, sosyo-kültürel hayatını olumsuz yönde etkilemektedir.

- c) Halkta, bid'at ve hurafeleri de içerisinde barındıran bir inanç ve davranış düzeyi olduğu düşünülmektedir.
- d) Ailede, çevrede, okullarda ve din hizmeti veren kurumlarda sağlıklı bir din eğitimi verilmediği düşünülmektedir.

4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile, Erzin'in sosyal-kültürel-dini hayatı arasındaki etkileşimin sağlıklı bir din eğitiminin yürütülmesine olan etkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Din eğitiminin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için gerekli olduğunu düşündüğümüz “**din eğitimi haritası**”na katkıda bulunmak gayemizdir. Verilmesi gereken din eğitiminin seviyesi, muhtevası ve muhatabı, bölgeden bölgeye hatta şehirden şehre farklılık gösterecektir. Bu açıdan Türkiye’de bir din eğitimi haritası oluşturulması; illere ve ilçelere göre farklılık gösterebilecek olan din eğitiminin, sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi bakımından önemlidir. Bu din eğitimi haritası ile ülkemizin her il ve ilçesinde yerel şartlara uygun, ihtiyaca cevap veren ve metodik bir din eğitimi verilebilir. Bu sayede, görev yapmakta olan ve göreve yeni başlayan din eğitimcileri, çalıştıkları yer hakkında bazı gerekli bilgilere ulaşabileceklerdir. Böylece nasıl bir yerde çalışacaklarını bilmeyen görevlilerin, bölge ile ilk adaptasyonunda katkı sağlanabilir.

Çalışmamızın bölge halkına ve bu alanda araştırma yapacak akademisyenlere yardımcı olması arzulanmaktadır.

5. Araştırmanın Önemi

Din eğitiminin seviye, muhteva ve muhatabının, şehirden şehre farklılık göstereceği düşüncesinden yola çıkarak başladığımız araştırmamızın önemi; Hatay’ın Erzin İlçesi’nin sosyal-kültürel-dini yapısının ve bu yapıdan etkilenen din eğitiminin tespitine katkı sağlamasıdır.

Ülkemizde din eğitimi değişik şekillerde verilmektedir. Din eğitiminin daha verimli, sistemli ve ihtiyaca cevap verecek nitelikte olması için, Din Eğitimi Bilim Dalı’nda yapılan çalışmaların bu alanda yoğunlaştırılması gerekmektedir. Bu yöndeki akademik çalışmalar ile

“Türkiye’nin Din Eğitimi Haritası”nın oluşturulması mümkün olacaktır. Fakat böyle çalışmalar yapılmadığı takdirde din eğitiminin sağlıklı bir şekilde verilmesi kaçınılmazdır. Çalışmamız ile Din Eğitimi Bilim Dalı’ndaki ve ilçedeki bu boşluğun doldurulmasına katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Tezimizin, Erzin’in sosyal-kültürel-dini hayatının çerçevesini çizdiği, Hatay’ın Erzin İlçesi’nde yürütülmekte olan din eğitimi faaliyetlerini ortaya koyduğu düşünülmektedir.

6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği için konulan bir takım sınırlılıklar şunlardır:

- a) Araştırmamızın verileri Erzin’in merkezi ile sınırlıdır.
- b) Zamanla bazı bilgiler değişeceğinden, sayısal veriler 2005 yılı ile sınırlandırılmıştır.
- c) Veri toplama yöntemi gözlem, anket ve belgesel kaynak derlemesidir.
- d) Erzin’de gayr-i müslim ile karşılaşmadığından, anket uygulaması sadece Müslümanlara yapılmıştır.

7. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmamızı desteklemek üzere din eğitimcilerine ve öğrencilere ayrı ayrı formlarda anket uygulaması yapılmıştır.

Din eğitimcilerinin sayısı; 35’i Erzin Müftülüğü’ne bağlı olarak çalışan din hizmetleri sınıfı, 11’i Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenleri ve meslek dersi öğretmenleri olmak üzere 46 kişidir. Ancak 42 kişiye anket uygulanmıştır.

Öğrencilere uyguladığımız anketin evreni 6541 kişidir. Bu sayının 4991’i ilk öğretim okulu öğrencisi, 1550’si ise lise öğrencisidir. Anket, öğrencilerin tamamına yapılamayacağı için, tesadüfi örneklem seçme metoduyla, evreni en iyi temsil edebilecek iki tane ilköğretim okulu (Mehmet Akif İ.Ö.O ve Şükrü Paşa İ.Ö.O) seçilerek bu okulların üçer sınıfına, mevcut liselerdeki (Yeşilkent Lisesi, Kız Meslek Lisesi, Bahri Çelen Anadolu Lisesi ve İmam-Hatip Lisesi) birer sınıfa uygulanmıştır. Örneklem sayımız 228 olup 151’i ilk öğretim okulu öğrencisi, 77’si lise öğrencisidir.

8. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, Erzin İlçesi'ndeki sosyal-kültürel-dini hayatı ve din eğitimi incelemeye yönelik olup bir alan araştırmasıdır.

Konu ile ilgili belgesel kaynak taraması yapılmış fakat tatmin edici bilgiye ulaşılamamıştır. Bundan dolayı Erzin hakkında genel olarak bilgi veren belgesel kaynakların eksikliklerini tamamlamak için anket ve gözlemler yapılmıştır. Mesela yazılı belgelerde Erzin'in tarihi, coğrafyası, eğitim ve sağlık faaliyetleri vb. konularda bilgi varken sosyal-kültürel-dini hayatı ile din eğitimi faaliyetleri hakkındaki bilgiler yetersizdir. Bu kısımlar anket ve gözlem ile tamamlanmıştır.

Anket soruları açık ve kapalı uçlu olarak hazırlanmış, doyurucu bilgiye ulaşmak için bazı sorulara "diğer" şıkkı eklenmiştir. Anketten elde edilen bulgular Microsoft Excel Hesap Programı'nda analiz edilmiştir.

Erzin'de yaşadığımız için çalışmanın başından sonuna kadar gözlem yapma imkanı bulunmuş, kur'an kursunda fahri öğreticilik yapıyor olmamız sebebi ile, halkın dini bilgi ve birikimleri hakkında fikir edinilmiştir.

Çalışmamızda başarıya ulaşabilmek için aynı alanda yapılan benzer bir çalışmadan istifade edilmiştir. Yunus Emre Sayan'ın "İğdir'da Sosyal, Kültürel, Dini Hayat ve Din Eğitiminin Problemleri" adlı benzer çalışması tetkik edilmiştir. Bu çalışmada sosyo-kültürel hayata bizimkinden daha çok yer verildiği, dini hayatın ise mezhebi farklılıkları vermeye çalışarak ifade edildiği görülmüştür. Tetkik edilen çalışmada DKAB öğretmenleri ile din hizmetleri sınıfına ve öğrencilere anket yapılmıştır. Çalışmamızda ise DKAB öğretmenleri ve din hizmetleri sınıfı ile birlikte Meslek dersi öğretmenlerine de anket uygulanarak din eğitimi veren tüm din eğitimcilerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Anket bulgularını değerlendirirken, incelenen çalışmadan farklı olarak din eğitimcilerine yaptığımız anket bulguları, "DKAB ve Meslek dersi öğretmenleri" ve "Din hizmetleri sınıfı" olarak ayrılmıştır. Öğrencilere uyguladığımız anket bulguları ise "ilköğretim", "lise" ve "İHL" şeklinde taksim edilip yüzde oranları peş peşe verilmiş, karşılaştırma yapılarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Tetkik edilen çalışmanın sonuç ve öneri ile çalışmamızın sonuç ve önerileri karşılaştırılmış ve aralarında bariz farklar bulunamamıştır.

1) BÖLÜM

ERZİNLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1. Tarihi

Erzin adının Orta Asya'da aynı adı taşıyan bir yerden alındığı, Erzin'in ilk sakinlerinin de oradan gelmiş olduğu düşünülmektedir. Nitekim Orta Asya'da Moğolistan'ın kuzeyinde ve şimdiki Sovyet Rusya sınırı yakınında, 50 – 55 enlem ve 90 – 100 boylamları arasında Tuva Cumhuriyeti'ne bağlı Erzin adını taşıyan bir yerleşim biriminin olduğu bilinmektedir.¹

İnsanlar ilk zamanlar sayıca az olduklarından, Yeryüzünün bazı verimli topraklarını yaşıyorlardı. Zamanla buldukları yerlere sığmaz olmuşlar veya çeşitli nedenler ile de ikamet ettikleri yerlerden göç etmişlerdir. Gittikleri yerlere beraberlerinde sahip oldukları kültürlerini de taşımışlardır. Orta Asya göçleri buna en iyi örnektir. Türkler Anadolu'ya gelerek bazı bölgelere yerleşmişlerdir. Selçuklu Devleti, Akkoyunlu Devleti, Osmanlı İmparatorluğu gibi büyük devletler kurulmuştur.

Erzin; kıymetli er kişi, inci gibi paslanmaz insan anlamına gelmektedir. Erzin'e önce 1473 Otlukbeli Savaşı'nda Osmanlı padişahı Fatih Sultan Mehmet'e yenilen ve dağılan Akkoyunlu devletinden bir kol gelerek yerleşmiştir. Daha sonra gelen Molla Mustafa ve arkadaşları Erzin'in ilk temelini atmışlar ve buraya Orta Asya'daki yurtlarının adı olan Erzin ismini vermişlerdir. Verimli arazi ve güzel bir iklime sahip olan Erzin'e göçler devam etmiş, 1903 yılında mutasarrıflık olan Erzin 1906 yılında bucak haline dönüştürülmüş, 1987 yılında İlçe statüsüne kavuşmuş, 11/07/1930 tarihinde de Adana'dan ayrılarak Hatay iline bağlanmıştır. Üç yıl mutasarrıflıkla yönetilen Erzin'e en büyük hizmeti Şükrü Paşa yapmıştır. Bugün Erzin'de 1 okul ve mahalle Şükrü Paşa adını taşımaktadır.

1. Dünya savaşı sonrasında Erzin önce İngilizler daha sonra Fransızlar ve Ermeniler tarafından 4 sene boyunca işgal edilmiştir. Ancak Fransızlar Erzin'e sokulmamıştır. Fransızların himayesindeki Ermeniler Türkler'e zulüm etmeye başlayınca Dört Yol'da Hasan Paşa başkanlığında kurulan direniş örgütü Erzin'de de kurulmuştur. 8 Ocak 1922 tarihinde Fransızlar Erzin'den kovulmuştur. Bu sebeple Erzin ilçesinde, her sene 8 Ocak günü

¹ İsmail EMİROĞLU, Geçmişten Günümüze Erzin, Erzin Belediyesi Eğitim-Kültür ve Tanıtım Yayınları, İzmir 2001, s. 36.

“Kurtuluş Bayramı” olarak kutlanmaktadır. Bugünün önemi nedeniyle bir okula “8 Ocak İlköğretim Okulu” adı verilmiştir.²

Erzin'in, 1473 Otlukbeli Savaşı'ndan sonra çoğunluğu Akkoyunlular'dan oluşan Türkmen boylarının, İssos ovasının kuzeyindeki otlak ve sulak bir alan olan Karahüyük yöresine göçleri ve zamanla bazılarının şimdiki Yoncadüzü ve Gökdere arasındaki "Akdam", bazılarının da Erzin'in batısındaki "Şeyhin Ocağı" bölgelerine gelerek buraları yurt edinmeleri sonrasında kurulduğu ve adının da Orta Asya'da bulunan Tannu (Tanrı) dağları civarındaki Erzin şehrinin isminden geldiği sanılmaktadır. Yalnız Türkmenler, Karahüyük'ten 1695-1700 yıllarında buraya gelmeden önce Selçuklular ve Memlûklular zamanında bazı Türk boylarının da (Özerler, Tebûklüler, Tıbıklar, Pındıklar) bölgeye geldikleri tahmin edilmektedir.³

Erzin İlçesi çevresinde 3500 yıl öncesine kadar uzanan İssos Harabeleri, Su Kemerleri, Romalılar ve Persler'e ait mezarlar, Kilise ve Kale Kalıntıları ile geçmişini simgeleyen tarihi eserler bulunmaktadır.⁴

2. Coğrafi Konumu

Erzin, Amanos Dağları'nın batısında yer alan, dört mevsim yeşilliğini kaybetmeyen bir ilçedir. Batıda İssos harabeleri, güneybatıda Akdeniz, kuzeyinde Osmaniye ili, güneyinde Dört Yol ilçesi vardır. İlçe Akdeniz iklimi etkisi altındadır. Hatay, Erzin ile Osmaniye ve Adana'ya açılmaktadır.⁵

Hatay ilinin kuzeyinde, Amanos (Gavur) Dağları'nın batı eteğinde yer alan ilçe Osmaniye il merkezine 17, Dört Yol ilçesine 15, İskenderun Körfezi'nin kumsal kavisine 17, Toprakkale – İskenderun demir yoluna 8 km uzaklıkta olup, kuzeyden Aklık Beli, Kısık boğazı, Güney batısından Haydar Dağı ve Kabak Tepe ile çevrilmiştir. Dört Yol sınırları içerisinde Deliçay, Mersin Çayı, Burnaz Suyu ve Erzin Kuru Çayının tabanları, yükseltinin iyice düştüğü yerlerde birbirleri ile birleşip genişleyerek kıyı şerit ovalarını oluştururlar. Sırtı Amanos dağlarına dayanıp ayakları Akdeniz'e doğru uzanan şehrin 415 km² lik yüzölçümüne karşılık merkezde rakımı 165 m'dir.⁶

² Erzin Kaymakamlığı Brifing Raporu, Erzin 2004, s. 1.

³ Hatay Milli Eğitim Müdürlüğü Web Sayfası, <http://www.hatay-meb.gov.tr/erzin/tarihi.html> (03/04/2005).

⁴ Erzin Kaymakamlığı Brifing Raporu, Erzin 2004, s. 1.

⁵ Erzin Halk Eğitim Merkezi Brifing Dosyası, Erzin 2004, s. 4.

⁶ Hatay Milli Eğitim Müdürlüğü Web Sayfası, <http://www.hatay-meb.gov.tr/erzin/tanitim.html> (03/04/2005).

Denize paralel olarak uzanan bu kıyı ovalarının toplam uzunluğu Erzin'den Güvercinkaya'ya kadar 152 km dir. Amanos Dağları'nın kuzey kesimindeki Bozdağ'ın yamaçlarından doğan Deli Çay önce batı yönüne doğru uzanır sonrada güneybatıya doğru çevrilerek oluşan yay şeklindeki tabanı ile Dört Yol Ovası'nı, Erzin Kuruçay'ı da aynı biçimde genişleyerek Erzin Ovası'nı ve İskenderun yöresinin akarsu yatakları da Arsuz Ovası'nı oluştururlar.

Tamamen alüvyon toprakla kaplı olan kıyı şeridi, ülkemizin en verimli düzlüklerindedir. Akdeniz ikliminin en belirgin karakterini taşıyan bölge, yıllık ortalama yağış ve sıcaklık bakımından Hatay İli'nin öteki ilçelerine göre daha erken sebze ve meyve yetişmesi bakımından gerekli doğal koşullara sahiptir.⁷

Erzin'in batısında bulunan İssos şehri çok eski zamanlarda yanardağı patlaması sonucu harabelere dönüşmüştür. Halk arasında "Leçe" adı verilen volkanik taşlar ile kaplanmıştır. Bu yerler tarıma elverişli değildir.⁸

3. İdari Durum

Erzin 19.06.1987 gün ve 3392 Sayılı Kanunla ilçe haline getirilmiş ve 01.09.1988 tarihinden itibaren teşkilatlanma başlamıştır.

Askerlik Şubesi dışındaki adli ve idari kuruluşlar faaliyete geçmiştir. Bugün İlçede toplam 661 kamu görevlisi çalışmaktadır.

İlçe Merkezindeki Belediye teşkilatı 1906 yılından itibaren hizmet vermektedir.

İlçe Merkezine bağlı 10 mahalle ve 9 köy muhtarlığı bulunmaktadır. Bunlardan Yeşiltepe, Aşağı Burnaz ve Yukarı Burnaz Köyleri İlçe kurulduktan sonra köy tüzel kişiliklerini kazanmışlardır.

Tablo- 1 Erzin İlçesi'nde Bulunan Köyler

⁷ İsmail EMİROĞLU, Geçmişten Günümüze Erzin, Erzin Belediyesi Eğitim-Kültür ve Tanıtım Yayınları, İzmir 2001, s.8.

⁸ Erzin Belediyesi Raporu, Erzin 2004, s.3.

ERZİN İLÇESİNDE BULUNAN KÖYLER	
ORMAN KÖYLERİ	DENİZ KIYISI KÖYLERİ
Kızlarçayı	Yeşiltepe
Başlamış	Aşağı Burnaz
Gökdere	Yukarı Burnaz
Yoncadüzü	Turunçlu
Kuyuluk	

Kuyuluk, Kızlarçayı, Başlamış, Gökdere ve Yoncadüzü Köyleri orman köyleridir. Diğer köyler olan Yeşiltepe,Aşağı Burnaz,Yukarı Burnaz ve Turunçlu da denize kıyısı olan köylerdir.

Bu köylerden Gökdere, Başlamış, Kızlarçayı, Kuyuluk ve Yeşiltepe'nin ulaşım açısından kendilerine ait ulaşım araçları mevcuttur. Tüm köylerin yolları asfalttır ve içme suyu sorunları bulunmamaktadır. Ayrıca Gökdere ile Yoncadüzü köylerinde çok amaçlı köy konakları yapılmış ve bu köylerde 3367 sayılı kanun kapsamında arsa dağıtımı yapılarak yeni yerleşim yerleri açılmıştır. Başlamış ve Gökdere köylerinin gelir düzeyleri diğer köylere göre yüksek seviyededir.

İlçe Merkezindeki ve köylerdeki yerleşim genel olarak topludur. Köyler İlçe Merkezine 3 ile 27 Km arasında değişen mesafelerde bulunmaktadır.⁹

4. Demografik Yapı

2000 yılı genel nüfus sayımına göre; İlçenin nüfusu 33.988.dir. Bunun 25.879'ü İlçe merkezinde 8.109'si ise köylerde yaşamaktadır.

Köylerin nüfusları alfabetik sıraya göre şöyledir: Aşağıburnaz 253, Başlamış 1.452, Gökdere 1.864, Kızlarçayı 1.043, Kuyuluk 476, Turunçlu 631, Yeşiltepe 994, Yoncadüzü 1.057, Yukarı Burnaz 339 kişidir.

⁹ Erzincan Kaymakamlığı Brifing Raporu, Erzincan 2004, s. 7.

İlçe Merkezinin nüfus artış hızı % 3.7 olup, köylerdeki nüfus ile birlikte ilçenin genel artış hızı % 2.9'dur. İlçe Merkezindeki nüfus artış hızının, özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi İllerinden göç edenler nedeniyle arttığı tahmin edilmektedir.¹⁰

Tablo- 2 :Erzin İlçesi ve Köylerindeki Toplam Nüfus

ERZİN	Toplam	Erkek	Kadın
Şehir Merkezi	25879	12819	13060
Aşağı Burnaz	253	126	127
Başlamış	1452	712	740
Gökdere	1864	899	965
Kızlarçayı	1043	543	500
Kuyuluk	476	230	246
Turunçlu	631	312	319
Teşiltepe	994	470	524
Yoncadüzü	1057	503	554
Yukarı Burnaz	339	163	176
TOPLAM	8109	3958	4151

Bucak ve Köyler Toplamı: 8109 Erkek : 3958 - Kadın : 4151

Erzin İlçesi Toplam : 33988 Erkek : 16777 - Kadın : 17211¹¹

5. Etnik Yapı

Erzin, ataları Orta Asya'dan göç eden Türklerden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra bahçelerde yevmiye usulü ile çalışarak, geçimini sağlamak için Urfa, Maraş, Diyarbakır gibi Güney Doğu Anadolu Bölgesinden de göç almaktadır. Göçlerde etkili olan diğer bir etken de Erzin'in ikliminin elverişli olmasıdır.

Genel olarak Erzin'de Erzinliler, Türkmenler, Kürtler, Macurlar (Yugoslav göçmeni), Kirveler (Aptallar), Aydınlılar (Yörükler - Aydın'dan gelmişlerdir ve hayvancılıkla uğraşmaktadırlar) yaşamaktadır. Erzinliler dışındaki bu insanlar çok az bir nüfusa sahip oldukları için derinlemesine bir araştırma içerisine girilmemiştir.

¹⁰ Erzin Kaymakamlığı Brifing Raporu, Erzin 2004, s. 6.

¹¹ 2000 Genel Nüfus Sayımı, TC. Başbakanlık Devlet İstatistik Ent., Ankara 2000, s.65.

Erzin'in Turunçlu köyünde alevi nüfusun var olduğu öğrenilmiştir. Fakat çalışmamızda Erzin merkeze yoğunlaştığımız için o köyde inceleme yapılmamıştır.

6. Eğitim

İlçe halkının okuma-yazma bilme oranı oldukça yüksektir. (% 99)

Tablo- 3 : İlçedeki Okul Türleri ve Sayıları

OKUL TÜRÜ	Merkez	Köy	Toplam
Okul Öncesi	1	-	1
İlköğretim	9	8	17
Genel Lise	2	-	2
Mesleki Liseler	2	-	2
İLÇE TOPLAM			22

Bugün itibariyle ilçe merkezinde: 1 Lise (içerisinde Süper Lise), 1 Anadolu Lisesi, 1 İmam Hatip Lisesi, 1 Kız Meslek Lisesi, 9 İlköğretim okulu ile 1 Ana okulu mevcuttur. Köylerde ise 8 İlköğretim Okulu bulunmaktadır. Bu okullarda; İlköğretim kademesinde 4.991, Lise kademesinde ise 1.550 olmak üzere toplam 6.541 öğrenciye eğitim öğretim verilmektedir. Okul öncesinde ise 294 öğrenci eğitim görmektedir. İlköğretim Okullarında 131 sınıf öğretmeni, 167 branş öğretmeni, Lise kademesinde 84 öğretmen ve 4 de okul öncesi öğretmen olmak üzere toplam 386 öğretmen görev yapmaktadır.

Tablo- 4 : İlçedeki Okullara Göre Öğrenci Sayıları

SIRA NO.	OKULUN ADI	Ö Ğ R E N C İ S A Y I L A R I		
		Erkek	Kız	Toplam
1	B. Çelen Anadolu Lisesi	82	136	218
2	Yeşilkent Lisesi	731	371	1102
3	Kız Meslek Lisesi		130	130

4	İmam Hatip Lisesi	45	55	100
	LİSELER TOPLAMI	858	692	1550
5	Atatürk İ.Ö.O.	137	113	250
6	Cumhuriyet İ.Ö.O	271	251	522
7	Erzin İ.Ö.O.	208	148	356
8	Hürriyet İ.Ö.O	400	379	779
9	Mehmet Akif İ.Ö.O	248	229	477
10	M.Tuğsavul İ.Ö.O	423	398	821
11	Sekizocak İ.Ö.O	295	239	534
12	Şükrüpaşa İ.Ö.O	320	287	607
13	75.Yıl İ.Ö.O	287	265	552
14	Ü.H.Göktekin Ana.Ok.	54	39	93
	İLKÖĞRT. ŞEHİR TOP.	2643	2348	4991
	GENEL TOPLAM	3501	3040	6541

İlçede İlköğretim okulu 1908'de, Lise 1975 de, Kız Meslek Lisesi 1989 da, İmam Hatip Lisesi 1995, Halk Eğitim Merkezi 1991 de, Halk Kütüphanesi de 1992 de açılmıştır.

İlçede 2 adet basımevi mevcut olup, kitapevi, sinema ve tiyatro yoktur. Yalnız haftalık mahalli gazete yayınlanmaktadır.

B) SOSYAL-KÜLTÜREL-DİNİ HAYAT

İnsan sosyal bir varlıktır ve bir toplum içerisinde yaşamaktadır. Dolayısıyla insanın toplumdan öğrendikleri ve topluma kazandırdıkları bulunmaktadır.

Toplumdan öğrendiklerinin en önemlisi, Allah tarafından da insanın fıtratına yerleştirilmiş olan din duygusudur. Din duygusunun eğitilmesi, fert için de, toplum için de önemlidir. Çünkü insanları doğru istikamette tutmak, insanların iyi bir karaktere ve şahsiyete sahip olmalarını sağlamak ancak onların iyi bir din eğitimi almaları ile olacaktır. Ferdin, toplumun faydalı bir üyesi olması açısından sağlıklı bir din eğitimi almasının önemi büyüktür. Din eğitimi toplum ve sosyal hayat açısından bu denli önemlidir. Çünkü millet; din, dil, ahlak ve güzellik duygusu bakımından aynı terbiyeyi almış fertlerden mürekkep bulunan bir topluluktur.¹² İşte din eğitimi topluma, din, dil, ahlak ve güzellik duygularını kazandırarak milletle müşterek değer yargılarını geliştirir.¹³

Sosyal bütünleşme açısından da din eğitimi önem taşımaktadır. Kişi din eğitimi aldığı takdirde İslam dininin sevgi, yardımlaşma, dayanışma ve bütünleşme mesajlarına sahip çıkacak ve toplumun faydalı bir üyesi olacaktır.¹⁴ Bir hadiste sosyal dayanışma yönünden toplum bir vücuda benzetilmiştir: “ Mü’minler, birbirini sevmeye, birbirine acımadı ve birbirlerini korumada bir vücut gibidirler. Vücudun bir organı rahatsız olunca diğer organlarda bu yüzden rahatsız olur.”¹⁵

“Sosyal hayatta dini ve ahlaki gelişim meydana geldikçe, din hissi toplumun vicdanlarını da aşacak, bizi hakka, iyiliğe, güzelliğe ve doğruluğun ezeli mefkuresi Allah’a yaklaştıracaktır.”¹⁶

“Fıtri olan dinin sosyal bir yönü de bulunmaktadır. Din önce vicdanlarda doğmuştur fakat toplumla yaşamıştır. Tarihte dinsiz bir topluma rastlamak mümkün değildir. Din maziden doğmuş, hali doldurmuş ve istikbale uzanmıştır. Dinin lüzumunu diller inkar etse bile, din hissi yok edilemez, “Ben dinsizim” diyenler bile dinsizliklerinde samimi kalamazlar.”¹⁷ Din eğitiminin kaynağı da sosyal hayattır. Fert dini toplumdan alır, kendi ruhunda yaşatır ve dini duygularıyla yine sosyal hayatın bir parçası olur ve sosyal hayata katkıda bulunur.

¹² Ziya GÖKALP, Türkçülüğün Esasları, İstanbul 1970, s.22.

¹³ Fahri KAYADİBİ, Yaygın Din Eğitiminde Cami ve Din Görevlileri, DİB Yayınları, Ankara 2000, s.25.

¹⁴ Yunus Emre SAYAN, Iğdır’da Sosyal Kültürel Dini Hayat ve Din Eğitiminin Problemleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniv., Sosyal Bilimler Enst., Konya 2003, s.77.

¹⁵ Buhari, Ebu Abdillah Muhammed Bin İsmail, El-Camiu’s- Sahih, Ötüken Yayınları, İstanbul 1987, Kitabü’l-Edep,19.

¹⁶ İsmail Hakkı BALTACIOĞLU, Din ve Hayat, (Sadeleştirerek dipnotlar ekleyen Abdullah ÖZBEK), Esra Yayınları, Konya 1996, s.38.

¹⁷ İsmail Hakkı BALTACIOĞLU, Din ve Hayat, (Sadeleştirerek dipnotlar ekleyen Abdullah ÖZBEK), Esra Yayınları, Konya 1996, s.37.

Dinin, sosyal hayattaki ahlakın, terbiyenin, yardımlaşmanın, kardeşlik duygusunun kazandırılmasında etkisi kadar, kültürel hayattaki örf, anane, kültürel zenginlikler ve mirasların devamındaki rolü ve fonksiyonu da aşıkardır.

Toplumun sosyo-kültürel etkinlikleri o toplumun örf ve adetleri ile doğru orantılıdır. Her toplumun nesilden nesle aktarılan standart davranış tarzlarına örf ve adetler denir. Fakat örf ve adetler kanunlarla aynı derecede etki payına sahip değildirler. Kanuna aykırı davranınca resmi olarak sert tepki alınır, adete ters davranılınca alay edilme, hor görülme şeklinde tepki gösterilir.

Örf ve adetlerin kökü derinlere, çok uzak geçmişe dayanır. Örf ve adetler toplum düzeninin ayakta durmasını sağlayan, toplum hayatının hercümerç olmasını önleyen kalıplardır. Fakat bu örf ve adetlerde de değişmeler gözükmektedir. Aynı zamanda örf ve adetler toplumdan topluma, zamandan zamana göre değişebilir.¹⁸

Kültür, kelime olarak “culture” dan gelir ve terbiye, irfan, münevverlik, medeniyet, medeniyetin bir safhası gibi anlamlara gelir.¹⁹ Ayrıca kültür, toprağın sürülüp işlenmesi, ürün vermeye hazır hale getirilmesi demektir. Anlam genişlemesiyle kültür, toplum varlığı olarak kişinin, toplumsal yoldan kendisiyle toplumu öğrenip anlaması ve doğal ortamını işleyip yaşanabilir duruma sokması biçiminde anlaşılmalıdır.²⁰

Arapça’da kültür s-k-f (sekafe) kökünden türetilmiş olup, hüner, maharet, sanat, akli gücün dengeli ve ölçülü yönetilmesi, kişiliğin mümkün olduğu oranda mükemmele doğru eğitilmesi, terbiye edilmesi anlamlarına gelir.²¹

İngiliz bilim adamı Edward Tylor 1871 yılında yayınladığı iki ciltlik “Primitive Culture” (İlkel Kültür) adlı eserinde kültürü, “Toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun öğrendiği yani kazandığı bilgi, inanç, sanat, ahlak, gelenek-görenek, yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür” diye tanımlar.²²

¹⁸ Erol GÜNGÖR ve Salim AKÇAY, Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Yaşam, Ötüken Yayınları, İstanbul 1995, s. 105.

¹⁹ Yusuf BAYRAM, İngilizce – Türkçe Sözlük, Feza Yayıncılık, İstanbul 2001, s.309.

²⁰ Teoman DURALI, Çağdaş İngiliz Yahudi Düşmanlığı, İz Yayıncılık, İstanbul 1996, s.19.

²¹ Serdar MUTÇALI, Arapça – Türkçe Sözlük, Dağarcık Yayınları, İstanbul 1995, s. 97.

²² Abdurrahman DODURGALI, Eğitim Sosyolojisi, M.Ü.İ.F.V yayınları, İstanbul 1995, s. 36.

Yapıla gelen bazı davranışların ve becerilerin diğer kuşaklara geçirilen bir model haline gelmesini sağlayan yolların tümüne kültür denmektedir.²³

Erol Güngör'e göre kültür; "Bir topluluğun hayati problemlerini çözmek üzere denediği ve uzun yıllar içinde standart hale getirdiği vasıtalarıdır."²⁴

İslam, kendinden ibaret ve kendine yeterli bir din olarak indirilmiştir. Bir bakıma insanın yaşama çevresini, tavır ve davranışlarını belirleyen bir hayat anlayışı olarak tanımlayabileceğimiz İslami kültür de kendine özgü bir vakıa olarak belirecektir. Yani İslami kültür, müslümanca yaşayış tarzının bir fonksiyonu niteliğindedir. İslam'ın öngördüğü hayat tarzını eksiksiz olarak yaşayan insanlar, sonuç olarak çevrelerinde bir İslam kültürünü de oluşturacaklardır. Başta kendi kültürel şartlarını (çevresini) yoğuran insanın, sonradan meydana getirdiği o kültürün isterlerine göre yaşamaya başladığı görülür.

İnsan kültürün etkisi altında kalır. Kendi yaşayış tarzını, içinde bulunduğu ve yaşadığı kültür hayatına göre ayarlamaktadır. Söz konusu kültürel çevre İslami olandan ne kadar uzak, ona ne kadar yabancı ise, insanların tavır ve davranışları da o oranda İslam'a uzak ve yabancı kalacaktır veya gitgide daha uzak hale gelecektir.

Akültürasyon denilen kültürlerin birbirlerine karışması ve bir kültürün diğerine hakim olması keyfiyeti, her zaman tabii ve olağan bir süreç izlemez. Hatta çoğu kez baskı ve zorbalık yoluyla gerçekleştirilebilir.

Bizim tarihimizde, bu konu ile ilgili dönüm noktalarını herkes bilir (Tanzimat, Cumhuriyet). Kitleler, aslında kendi dışlarında oluşan ve gelişen İslam dışı düzene boyun eğmekten veya eğdirilmekten başka bir şey yapmadılar. Bir zaman sonrada bu meselenin tarihi kökenini unutup, içinde buldukları ortamı tabii görmeye başladılar.²⁵

Kültürün nasıl oluştuğu bilgisine sahip olunduğu zaman nasıl değiştirileceği sorusunun cevabı da bulunacaktır. Aksi durumda, yerleşik kültürün sorunları dışardan kültür adapte etmek yoluyla aşılma istenildiği zaman çok defa benimsenecek kültürün yapısı çok az

²³ Şerif MARDİN, Din ve İdeoloji, İletişim Yayınları, İstanbul 1992, s.92.

²⁴ Erol GÜNGÖR, Türk Kültürü ve Milliyetçilik, Ötüken Yayınları, İstanbul 2002, s. 68.

²⁵ Rasim ÖZDENÖREN, Müslümanca Düşünme Üzerine Denemeler, İz Yayıncılık 1999, s. 127.

bilindiğinden yada hiç bilinmediğinden, aktarılan kültür unsurları “doku uyuşmazlığı” nedeni ile sorunu çözümlenmede katkı sağlamadığı gibi, kendisinde sorunun bir parçası haline gelmektedir.²⁶

Bir kültürün oluşumunda din, dil ve tarih bilinci önemlidir. Din; fertleri mukaddes duygu, ortak şuur ve vicdan etrafında toplayan bir amil olduğu gibi toplumları yükselten, onların gelişmesini sağlayan bir kurum,²⁷ dil; bir milletin kültürüne beğenilik edip özünü korumasını sağlayan önemli bir unsur, tarih ise; geçmiş ve geleceği birbirine bağlayan, kültür aktarımını sağlayan bir köprüdür. “Gerilerden gelerek ileri ufuklara bir nehir gibi akar ve mazi, istikbalimizi oluşturur. Mazinin bittiği yerde millet biter, insan biter, kültür biter.”²⁸

Her milletin geçmişten miras aldığı kültür değerleri onun canı ve kanı mesabesinde. O değerler sayesinde kendi gibi düşünür, kendi gibi hareket eder ve her zaman kendi olmanın rahatlığını yaşar.

İnsanoğlu var olduğu günden bu yana gerçek huzuru din sayesinde elde etmiş ve ancak din sayesinde mutlu olabilmiştir. Dinin olmadığı bir yerde ahlâk ve faziletten bahsetmek mümkün olmadığı gibi mutluluktan bahsetmek de oldukça zordur. Zira, ahlâk ve faziletin kaynağı vicdandır. Vicdana hükmedecek yegane unsur da Allah ile irtibattan ibaret olan dindir.

Dinin geçmişi insanlık tarihi kadar eski olduğu gibi, geleceği de insanlık kadar uzun olacağı benziyor.²⁹ Din Allah yolu, dinsizlik ise şeytan yoludur. Bundan dolayıdır ki; din ve dinsizlik mücadelesi, Âdem (a.s.) zamanından günümüze kadar devam edegeldiği gibi kıyamete kadar da devam edecektir.

İslami kaynaklarda din kavramının anlamı şu şekilde gruplanmıştır;

- Ceza, mükafat, hüküm ve hesap
- Üstün gelme ve hakimiyet
- İtaat, teslimiyet ve ibadet

²⁶ Mehmet AKGÜL, Türkiye de Din ve Değişim, Ötüken Yayınevi, İstanbul 2002 , s. 217-218.

²⁷ Günay TÜMER, “Din” , TDV İslam Ansiklopedisi, c. 9, TDV Yayınları, İstanbul 1994, s. 317.

²⁸ Nurettin TOPÇU, Büyük Fetih, Dergah Yayınları, İstanbul 1998, s.91.

²⁹ Mehmet AKGÜL, Türkiye’de Din ve Değişim, Ötüken Yayınları, İstanbul 2002, s. 12.

- Adet, yol, kanun ve mezhep³⁰

İnsan zayıf ve ihtiyaç sahibi bir varlık olarak yaratılmıştır.³¹ Yaratılıştta var olan bazı hisler onu yanlışa sevk edebilmektedir.³² Eğer insan yüce bir varlığın üstünlüğünü kabul edip manevi bir terbiye altına girmezse, büyük bir gücün karşısında ibadet, teslimiyet ve itaatten sorumlu olduğunu, yaptıklarından da hesaba çekileceğini ve gittiği yola göre ceza ve mükafat göreceğini düşünmezse, hislerine ve nefesine uyararak hak yoldan kayar. Topyekün bir millet de imansız bir zeminde kendini koruyamaz.

Din meselesi fitri olduğu kadar, bir toplum meselesi, bir hayat meselesidir.

Vicdanlara hükmedecek olan yegane unsur Allah ile irtibat demek olan dindir. Vicdanı doğru hükmeden insan sosyal ve kültürel hayatta huzursuzluk çıkarmaz.

Eğer din toplumda yaşamıyor, din sosyo-kültürel hayatı çepeçevre kuşatmıyorsa okulda dersler ile, camide ve kur'an kurslarında nasihatlerle verilecek bir din eğitiminin tesiri olmayacaktır. Bu derslerin ve nasihatlerin çevre ve aile tarafından desteklenmesi gerekir.

Din, ailede, çevrede, okulda, camide ve Kur'an kurslarında sağlıklı bir şekilde öğretilmeli ve benimsetilmelidir. Din yenilenmeye muhtaç değildir. Çünkü zaten her zaman yenidir.³³ Toplumumuzu din ile ihya etmemiz gerekmektedir.

C) DİN EĞİTİMİ

1. Eğitim ve Din Eğitimi

Din eğitiminin problemlerine geçmeden önce “din” ve “eğitim”in ayrı ayrı anlamlarını vermek ve sonra da “Din Eğitimi” nin ne olduğuna değinmek istiyoruz.

³⁰ Günay TÜMER, “*Din*” , TDV İslam Ansiklopedisi, c. 9, TDV Yayınları, İstanbul 1994, s. 313-314

³¹ Nisa, 4/28, Fatır, 35/15.

³² Nisa, 4/135.

³³ Sezai KARAKOÇ, Çağ ve İlham, Diriliş Yayınları, 2. Baskı, İstanbul ts., s. 70.

Dilimizde kullanılan din, Arapça bir kelime olup, üstünlük, egemenlik, itaat, emir, karşılık, borçlanma, hüküm, adet ,kendini hesaba çekme, kanun, yol, mezhep gibi manalara gelmektedir.

Bazı alimler, Kur'an'ın dine yüklediği anlamı dikkate alarak şu tarifi yapmışlardır: “Din akıl sahiplerini, kendi tecrübeleriyle hayra ulaştıran ilahi bir kanundur.”³⁴

Latince’de ise din “religio” kelimesi ile ifade edilmektedir. Bağlılık anlamına gelen bu kelime saygı ve korku ile bağlılık, ayrıca, ibadet, tören ve ayinlere katılmak suretiyle bağlılık olmak üzere iki türlü bağlılığı ifade eder.

Batı’daki din tariflerinde kutsal kavramı, insanın bu kutsalla ilişkisi ve ruh sükunu dikkate alınmıştır. İlahi vahiy hemen hemen hiç dikkate alınmamıştır. İslami literatürde ise vahy (ilahi kanun) esas alınmıştır.³⁵

Din gerçekten tarifi en güç kavramlardan bir tanesidir. Her tarif ona bakış açılarından biri olmaktan öteye geçememektedir. Dinin en genel özelliği ise sosyal olgu, insana ait bir özellik ve ihtiyaç oluşudur. Din-dil-sanat üçlüsü insanlıkla beraber ortaya çıkan kuvvetlerdir. Kurumsallaşmaları ise ancak yerleşik hayat ve iş bölümü ile ortaya çıkmıştır.³⁶

Eğitim, önceden kullandığımız “terbiye” kelimesinin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Terbiye ise, bir şeyi imkanlar çerçevesinde müspete yönlendirip tekamül ettirmek anlamına gelmektedir.

Eğitim “eğmek” kelimesinden türetilmekle beraber kişiyi istenilen istikamet doğrultusunda yönlendirmek anlamına gelir.

Eğitimin İngilizce karşılığı olan “Education” kelimesi ise zihin ve karakteri eğitmek anlamındadır.

³⁴ Abdullah ÖZBEK, “*Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmeni Yetiştirme Problemleri*”, Orta Dereceli Okullarda Din Eğitim-Öğretiminin Problemleri Sempozyumu, Kayseri 1998, s. 290.

³⁵ Abdullah ÖZBEK, “*Din Eğitiminin Problemleri*”, Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, sy. 6, İstanbul 1999, s. 117-118.

³⁶ Beyza BİLGİN, “*Din Eğitiminin Genel Öğretimdeki Yeri*”, A.Ü.İ.F. Dergisi, c.24, s. 472.

“Eğitim fert açısından en geç anne karnında, toplum açısından ise ilk insanla başlayan, insanda ölümle, toplumda kıyametle son bulacak olan bir kasıtlı yönlendirme çalışması, bir gelişerek değişme ve değiştirme sürecidir.”³⁷

Genel olarak eğitim “Daha önce yapamadıklarımızı yapar hale gelme, bir işte tecrübe kazanma, öğrenme ve öğretme faaliyetidir.”³⁸

Din duygusu fitri bir duygudur. Bu sebeple hem fert hem de toplum için zaruri bir ihtiyaçtır. Arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılan eserlerinin çoğunun ya dini bir eser ya da dini bir sembol oluşu bunun açık bir ispatıdır. İlmî araştırmalar da tarihin hiçbir devrinde dinsiz bir toplumun varlığından söz etmemektedir. Ama ferdi olarak bakıldığında dinsiz kişilere rastlamak mümkündür.³⁹

İşte din eğitimi insanda bulunan din duygusunun geliştirilmesi, bir amaç doğrultusunda tekamül ettirilmesidir. İnsan bütün ihtiyaçları ve beklentileri ile bir bütündür. Bu sebeple din eğitimi hiçbir ayırım gözetmeksizin bütün insanları eğitmeye çalışır. İnsan zayıf ve ihtiyaç sahibi bir varlık olarak yaratılmıştır.⁴⁰ Yaratılıştaki var olan bir takım temayüller onu yalnızca sevk edebilir.⁴¹ Din eğitimi, mal hırsı, cinsellik, menfaatçilik gibi meyillere çözümler getirerek başta ferdi, sonra içtimai bazda ıslahı ve refahı temin eder.

2. Din Eğitiminin Önemi

Eğitimde ve din eğitiminde hedef varlık, insandır. Mamül madde haline getirmek istediğimiz bir hammaddeyi tanımak ne derece önemli ise aynı şekilde hedeflenen basamağa yükseltmek için çeşitli yönleri ile insanı tanımak da o derece önemlidir.⁴² Din eğitimi, insanı

³⁷ Mehmet KOCATEPE, Hz. Muhammed’in Mekke Döneminde Uyguladığı Yaygın Eğitim, İttifak Kültür serisi 11, Bursa 1997, s.17.

³⁸ Abdullah ÖZBEK, “*Din Eğitiminin Problemleri*”, Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, sy. 6, İstanbul 1999, s. 113-114.

³⁹ Abdullah ÖZBEK, “*Din Eğitiminin Problemleri*”, Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, sy. 6, İstanbul 1999, s. 119-120.

⁴⁰ Fatır, 5/15.

⁴¹ Nisa, 4/135.

⁴² Abdullah ÖZBEK, “*Din Eğitiminin Problemleri*”, Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, sy. 6, İstanbul 1999, s. 115.

zaafları ve meziyetleri ile çok iyi bir şekilde tanıyarak dünyada davranış değişikliğine, ahirette ise ebedi saadete ulaştırması, fert ve toplumun geleceği açısından önemlidir.

Din insanın dara düştüğü, hayallerinin yıkıldığı zor anlarda imdadına yetişir. İnsana “ Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyiniz”⁴³, “Umulur ki kötü zannettiğin şey senin için hayırlı olur.”⁴⁴ gerçeğini haykırırcasına hatırlatır. Bu anlayış da ancak iyi bir din eğitimi sayesinde kazanılır.

Din her toplumun dilinde, hayatında ve tarihinde görülmektedir. Çünkü Allah, dini insanın fitratına yerleştirmiştir. Bu duyguyu bütün yönleri ile geliştirmek, din eğitiminin faaliyet alanıdır.

İnsanları dinden başka, bir arada tutacak, menfaatsiz bir şekilde yardımlaşmalarını sağlayacak, adaleti ve hakkaniyeti tesis edecek başka bir unsur yoktur.

İnsan maddesinden ziyade manası ile değerlidir. Zira Hz.Ali “ Daha dün bir damla su iken, yarında leşe dönüşecek olan kimsenin büyüklenmesine şaşarım !” diyerek insanın ana maddesini ve bu maddenin son alacağı halin özetini vermiştir. Allah da, kalbî temayüllerine göre insana değer verir. Çünkü O, insanların sûret, şekil ve dış görünüşlerine değil; kalplerine ve kalbî temayüllerine bakar.

İnsan zayıf ve ihtiyaç sahibi bir varlık olarak yaratılmıştır. Yüce bir varlığa sığınmak ve ondan yardım dilemek ister. Din eğitimi ile o varlığa nasıl bağlanılacağı öğrenilir. Dini eğitimi almayan insanlar boşluktadırlar.

Din eğitimi inanılan din doğrultusunda kişilere dini şahsiyet kazandırır. Şahsiyet din ile oluşturulmazsa bu durum hem kişiye hem de topluma zarar verecektir.

Din eğitimi kişinin ve toplumun din ihtiyacının karşılanması amacı ile din kültürünün verilmesi ve din kişiliğinin kazandırılmasıdır.⁴⁵

⁴³ Zümer, 39/53.

⁴⁴ Bakara, 2/216.

⁴⁵ Mustafa TAVUKÇUOĞLU, “İlköğretimde Din Eğitimi ve Program Geliştirme Üzerine Bazı Düşünceler” S.Ü.İ.F.D, sy. 3, Konya 1990, s. 425.

Din eğitimi Allah'a ibadet eden, hayatının düzenini İslam'a göre kuran ve uygulayan "iyi ve erdemli insan"ın meydana getirilmesidir.⁴⁶ Din eğitimi olmazsa böyle bir insan yetiştirilemez.

3. Erzin'de Din Eğitimi

a- Aile

Çocuğa ilk dini bilgilerin verildiği kurum olması yanında, ailenin, çocuğun ruhsal ve sosyal yönlerinin eğitilmesinde oldukça önem taşıdığı bilinen bir gerçektir. Bütün bunların kazandırılması hususunda sorumluluk, ailenin teşekkülünü sağlayan anne ve babanın her ikisini de düşmektedir.⁴⁷ Anne ve babanın çocuklarının dini konularda bilgilenmeleri ve dini yaşantıyı tecrübe etmeleri için üzerilerine düşen görevi yerine getirmeleri önemlidir. Bunun için ailede dini sohbetler ve dersler yapılması, çocuğun seviyesine uygun bilinçli bir yol takip edilmesi, ailedeki din eğitiminde dikkat edilmesi gereken hususlardandır.⁴⁸

Ailede anne-babanın çocuğa dini bilgi ve kültür verme konusunda sürekli kendilerini geliştirmeleri, dini anlama ve yaşama hususunda samimi ve gayretli olmaları çok önemlidir. Çünkü çocuk anne-babayı kendine model alır. "Ey Peygamber! Ailene namaz kılmalarını emret, sen de bunda devamlı ve sebatlı ol."⁴⁹ ayeti bu duruma işaret etmektedir.

XX. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan teknolojik, kültürel ve sosyal gelişimle insanlığın başı dönmekte , bu hızlı değişim içerisinde çocukların kitle iletişim araçlarından oldukça fazla etkilendikleri görülmektedir. Bütün gayret ve çabalarına rağmen çocuklarının istemedikleri yönlere sürüklendiğini gören anne-babalar çaresizlik içerisinde seyirci kalmanın ıstırabını çekmektedirler. İşte bu açıdan, yıkıcı faktörlerin zararlarını en aza indirmek için çocukların, ailede, okulda ve çevrede iyi bir terbiyeden geçmesi gerekmektedir. Çocuğun hayata gözlerini, ailesinde açtığı realitesi bize gösteriyor ki din eğitiminin verilmesinde anne ve babalara büyük görevler düşmektedir.

⁴⁶ S.M. Nakip EL-ATTAS, İslami Eğitim (tercüme Ali ÇAKSU), Endülüs Yayınları, İstanbul 1991, s.7.

⁴⁷ Mehmet Emin AY, Ailede ve Okulda İdeal Din Eğitimi, Bilge Yayınları, 3. bs., İstanbul 2002, s.12-14.

⁴⁸ İsmail SAĞLAM, Çocuk ve İbadet, Düşünce Kitabevi, İstanbul 2003, s. 276.

⁴⁹ Taha, 20/132.

Çocukların sağlıklı bir din eğitimi almalarını istiyorsak ebeveynlerin din eğitimine de önem vermeliyiz. Bu noktada, özellikle yaygın eğitim yapan Diyanet İşleri Başkanlığı sorumluluğunun bilincinde olmalıdır.

b- Çevre (Toplum)

Çocuklar üzerinde aileyle birlikte çevre de etkili olmaktadır. Bu sebeple okullardaki din eğitiminin sağlıklı yürütülebilmesi için aile ile birlikte çevreninde dini eğitimden geçirilmesi zorunludur. Eğer bu yapılmazsa çocuklar ve gençler öğrendikleri ile çevreden gördükleri arasında ikilem içerisinde kalacaklardır.

İslam'ın öngördüğü hayat tarzını eksiksiz olarak yaşayan insanlar, sonuç olarak çevrelerinde bir İslam kültürünü de oluşturacaklardır. Tam tersine İslam'ın reddettiği hayat tarzını yaşayan bir insan da çevresine öyle bir fikri aşılayacaktır. Başta çevresi yaptığı için bazı davranışları yapan bir insan, o davranışın yanlış olduğunu bilse bile, alışkanlık kazanacağı için sonradan alışkanlıklarına göre yaşamaya başlayacak ve sonraki zamanlarda yaşantısından da rahatsızlık duymayacaktır.

Çevreden etkilenme sadece çocuklar tarafından olmayacaktır. İslam'ın yaşanmadığı bir toplum için de yetişkinler de doğru yoldan kayma ve doğruyu bulamama tehlikesiyle karşı karşıyadırlar.

Bu sebeple bizler çevremize İslam'ı sevdirci bir din eğitimi verebildiğimiz takdirde, çocukları ve diğer insanları olumsuz etkileyen unsurların etkisini en aza indirebiliriz.

c- Okul

Eğitim, insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir. Eğitim sürecinde, kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla farklılaşma gerçekleşir. Günümüzdeki okullar, eğitim sürecinin en önemli kısmını oluşturur.⁵⁰

Cumhuriyet sonrası eğitim programlarında din eğitimi bir dönem, eğitim programlarında yer almazken, daha sonra seçmeli ders olmuştur. Günümüzde ise zorunlu dersler arasında yer almaktadır.

⁵⁰ Nurettin FİDAN ve Münire ERDEN, Eğitime Giriş, Alkım Yayınları, Ankara ts., s.12.

Okulda din eğitiminin genel amacı; ahlaklı ve faziletli insanlar yetiştirmek, milli birlik ve beraberliği sağlamaktır.⁵¹ Din eğitiminin genel eğitime katkısı; bu yönünün yok sayılarak hiç sözünün edilmemesi şeklinde değil, bütün yönleriyle ortaya konularak insafı bir şekilde eleştiri konusu yapılmasıyla mümkün olacaktır.⁵²

Ehliyetli kişiler tarafından planlı ve programlı bir şekilde yapılan din eğitimi toplumun huzur ve bekası için önemlidir.

i- İlköğretim Okulları

Çocukluk yıllarında dini tutumların kazanılması daha çok şartlanma ve taklit yoluyla olduğundan, ilköğretim çağındaki çocuğun kişiliğinin şekillenmesinde, bu dönemde verilen eğitimin biçimi belirleyicidir. Bu dönemde çocuklar çevreden gelen uyarıcılara açıktır. Bu sebeple dini duygu, düşünce ve tutumların ortaya çıktığı bu dönemi, planlı ve programlı yapılacak bir din ve ahlak eğitimi ile değerlendirmek gerekir. Çünkü çocuk nasıl bir eğitim almışsa öyle biçimlenecektir. Bu açıdan ilköğretim sıralarında DKAB dersinin sağlıklı bir şekilde verilmesi ihmal edilmemelidir.

İlköğretim okullarında haftalık ders saati 2 saattir. Yeni neslin hayatına yön vermesinde etkisi çok fazla olan bu dersin ders saatinin artırılması ve müfredatının da zenginleştirilmesi gerekmektedir.

Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Programı'nda; bu programı bitiren 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıftaki öğrencilerin , temel dinî ve ahlâkî sorularına cevap verebilmeleri, inanma ve yaşama özgürlüklerinin bilincine varabilmeleri, dinî inanç ve ibadetlerini başkalarının istismarına kapılmaksızın gerçekleştirebilmeleri, dinin sevgi boyutunu fark ederek onun insan için vazgeçilmez bir öge olduğunu kavrayabilmeleri, dinî kavramları doğru anlayabilmeleri, doğru dinî bilgiler ile batıl inanç ve hurafeleri ayırt edebilmeleri, İslâm dinini ve diğer dinleri ana kaynaklarına dayalı olarak tanımaları gerektiğini kavrayabilmeleri, dinin emirleriyle örf ve âdetlere dayalı olan davranışları ayırt edebilmeleri, İslâm'ın iman, ibadet ve ahlâk esaslarını tanıyabilmeleri, İslâm dininin akıl ve

⁵¹ İlköğretim ve Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, sy.2356, 13 Nisan 1992, s.4.

⁵² Beyza BİLGİN, "Din Eğitiminin Genel Eğitimdeki Yeri", A.İ.İ.F. Dergisi, c.24, s.480.

bilimle çatışmadığı, din ve bilimin birbirinin alternatifi olmadıklarını kavrayabilmeleri, aklın, dinî sorumluluğun temel şartı olduğunu, dinin aklın kullanılmasını istediğini ve bilimsel bilgiyi teşvik ettiğini kavrayabilmeleri, kendi dini ile mutlu ve barışık olmaları gerektiği söylenmektedir.⁵³

Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Programı, ideal olan amaçları sıralamaktadır. Bu amaçların Erzin'de tam olarak gerçekleştiğini söylemek mümkün değildir. Fakat yine de ilköğretim okullarında yürütülen Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde, bu program Erzin'in şartları ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak uygulanmaya çalışılmalıdır. Ancak bu şekilde Erzin'de sağlıklı bir din eğitiminin uygulanması mümkün olacaktır.

ii- Lise

Çocukluk yıllarında dini tutumların kazanılması daha çok şartlanma ve taklit yoluyla olurken gençlik ve yetişkinlik yıllarında daha bilinçli olacaktır. Ergen, okulda dini inanç ve tutum bakımından farklı kişilerle karşılaştıkça kendi tutumunu değerlendirir. Başkalarının tutumlarıyla kendininkileri karşılaştırarak kendine göre bir yol benimser.⁵⁴

Ergenlik çağı; dini açıdan bazı uyanışların ve dini şüphelerin görülebileceği bir çağdır. Bu dönemin sonuna doğru dini inanç ve tutumlarda istikrar görülür ki bundan sonra kişiyi bazı konularda ikna etmek zorlaşacaktır. Ergenin fikirleri sabitleşmeden dinin doğru yaşandığı çevrelerin oluşturulması gerekmektedir. Aksi takdirde lisede 1 saat gördüğü din eğitimi gence fazla bir şey kazandırmayacaktır. Diğer dersler de çok önemlidir fakat insanın hayat yolunu çizen, akıl ve bilgisinden çok ahlakıdır.⁵⁵

DKAB dersinin müfredatında Lise 1'de; Din, Dinler ve Özellikleri, Din ve Ahlak, Devlete Karşı Görevlerimiz, Temizlik ve Doğruluk, Savurganlık üniteleri; Lise 2'de; İslam Güzel Ahlaktır, Milli Birlik ve Beraberlik, Örf-Adet, Kötülüklerden Kaçınma ve Kötülükleri Önleme, Çalışmak ve Üretici Olmak, Öğretmenlik üniteleri; Lise 3'te İslam ve Evren,

⁵³ İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, sy. 2517, Ekim 2000, s.2.

⁵⁴ Mevlüt KAYA, Din Eğitiminde İletişim, Etüt Yayınları, Samsun 1998, s. 24.

⁵⁵ Said Halim Paşa, Buhranlarımız, (Haz. Ertuğrul Düzdag), İz Yayınları, İstanbul 1998, s.106.

Evrensel Bir Din Olarak İslam, Türk-İslam Kültür ve Uygarlığı, Atatürk ve Dinimiz, Ahlaki Görevlerimiz, Adalet, Ahlak ve Din üniteleri bulunmaktadır.⁵⁶

Tebliğler Dergisi'nde orta öğretimde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin amacının; 9, 10, ve 11. sınıf öğrencilerine, kişinin ve toplumun dine olan ihtiyacını ve insan-Allah ilişkisini kavratmak, genel anlamda “din” ve dinler hakkında bilgi vermek, İslam Dininin iman, ibadet ve özellikle ahlak esaslarını fikir düzeyinde öğretmek ve bunların diğer derslerde öğrendikleri ile ilişkisini kurabilmelerine yardımcı olmak, milli birlik ve beraberliği sağlayıcı, sevgi, saygı, kardeşlik, arkadaşlık ve dostluk bağlarını güçlendirici, vatan, millet, şehit, gazi, bayrak, sancak gibi yüce kavramları anlatmak ve benimsetmek, öğrencinin kendi iç dünyasını düzenlemek, çevreyle, toplumla, ayrı dinden olanlarla, ilim, sanat ve uygarlık dünyası ile sağlıklı ilişkiler kurdurmak, okul dışındaki çeşitli kaynaklardan alınması muhtemel batıl inanç ve fikirlerden uzak, uygun, saygılı bir görüş ve tutum kazandırmak, başkasının inancına, düşüncesine, canına, malına, diğer haklarına saygı gösteren bir hoşgörü kazandırmak, dini inanç ve duygularını şahsi çıkarlarına alet etmemesini öğretmek, insanın yaratılmışların en üstünü olduğunu ve bütün varlıklara karşı yüklendiği sorumluluğunu bildirmek, İslam dininin ilme ve akla önem verdiğini, ilme teşvik ettiğini, bunu ibadet saydığını, en son ve en gelişmiş din olduğunu bildirmek, tarih boyunca Türkler'in İslam hizmetlerini öğretmek, vatan savunmasında ve milli konularda Türklerin tarih boyunca geliştirip olgunlaştırdığı hamaset duygusunu benimsetmek, örnek bir insan olarak Hz. Muhammed'in güzel ahlakını, yaşayışını, çeşitli alanlardaki öğüt, görüş ve düşüncelerini bildirmek, milli benliğimize ve dinimizin ana kaynaklarına dayalı din ve millet şuurunu kavratmak, bunu Atatürkçülükle bütünleştirmek, vatandaşlarına, din kardeşlerine insanlığa ve bütün varlıklara karşı saygı ve sevgi ve şefkat duyma bilinci vermek olduğu anlatılmaktadır.⁵⁷

Orta öğretimdeki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin amacı bu şekildedir. Fakat Erzincan'ın yerel şartları, ergenin psikolojisi ve veli desteğini bulamama gibi sebeplerle bazı problemlerle karşılaşmaktadır. Yerel şartlar çerçevesinde tebliğler dergisinin amaçları doğrultusunda bir program izlenirse Erzincan'da orta öğretimde din eğitimi sağlıklı bir şekilde yürütülecektir.

⁵⁶ İlköğretim ve Orta Öğretimde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, sy.47, 28 Şubat 1992, s.4.

⁵⁷ İlköğretim ve Orta Öğretimde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, sy.47, 28 Şubat 1992, s.3.

iii- İmam Hatip Lisesi

“1950 öncesi tek parti dönemi , Türkiye’de din eğitim ve öğretimi veren müesseselerin ifna veya en azından ihmal edildiği bir dönemdir. 1950 sonrası çok partili dönem ise Türkiye’nin birçok alanda olduğu gibi, din eğitimi ve öğretimi sahasında da atılımlar dönemidir.”⁵⁸

“Aydın din adamı” yetiştirme gayesiyle açılan İmam-Hatip Liseleri⁵⁹ ilk önce 5 yıllık ilkokula dayalı 4 yıllık ve orta okul seviyeli bir okul olarak düşünülmüştü. Ancak ilk mezunlarını verdikten sonra, 3 yıllık lise kısmı da açılmıştır. Böylelikle 4+3=7 yıllık bir öğretim kurumu haline gelmiştir. Ders programı ise % 40’ı mesleki, % 60’ı ise kültür ve fen derslerinden oluşacak şekilde hazırlanmıştır. O tarihten günümüze kadar da hep bu denge devam etmektedir.

16 Ağustos 1997 tarihinde TBMM’nce kabul edilen, kamuoyunca “8 yıllık kesintisiz eğitim yasası” olarak bilinen kanunla, bağımsız ortaokullarla diğer mesleki ve teknik eğitim okullarının ve İmam-Hatip Liseleri’nin orta kısımları kapatılmıştır. Bu okullar yalnızca 4 yıllık bir lise haline getirilmişken M.E.B Talim ve Terbiye Kurulu’nun 19.08.1998 tarih ve 174 sayılı karar ile İmam-Hatip Liseleri programlarında bir değişiklik daha yapılmış ve bu okullar 1+3 yıllık bir lise haline dönüştürülmüştür.

Bu son düzenleme ile genel (klasik) İ.H.L. Arapça ve Kur’an-ı Kerim ağırlıklı, Anadolu İ.H.L. ise yabancı dil (İngilizce, Fransızca, Almanca) ve Kur’an-ı Kerim ağırlıklı bir hazırlık sınıfından sonra 3 yıllık bir lise eğitimi yaptıracaktır.⁶⁰ İ.H.L. Çok Programlı Lise adlı karma okulların içinde de bulunabilmektedir.⁶¹

“1983 tarih 2842 sayılı kanununun 32. maddesi ile bu okulların amaçları şu şekilde belirlenmiştir:

1. İmamlık, hatiplik, kur’an kursu öğreticiliği gibi dini hizmetleri ifa edecek elemanlar yetiştirmek

⁵⁸ Cahit BALTACI ,”Cumhuriyet Döneminde Kur’an Kursları”, Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, İstanbul 1996, sy. 6, s.184.

⁵⁹ Erol GÜNGÖR, İslam’ın Bugünkü Meseleleri, Ötüken Yayınları, İstanbul 2000, s.196.

⁶⁰ Mustafa ÖCAL, “Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri”, Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, İstanbul 1996, sy. 6, s. 218-219.

⁶¹ Mustafa ÖCAL, a.g.m, s. 228.

2. Yüksek öğrenime eleman hazırlayıcı programlar uygulamaktır.”⁶²

Kanunun uygulamaya konulmasının ikinci yılında (1998-1999 öğretim yılında) İ.H.L.nin orta kısımları zaten olmadığı gibi liseye yapılan kayıtlar da azalmıştır. Kur'an Kursları'na talep de eskisi kadar olmamıştır. Çünkü 8 yıllık bir eğitimden sonra 14-15 yaşına gelen öğrencileri buralara yönlendirmek oldukça zordur. Hatta İ.H.L.'nin lise kısmındaki öğrencilerin bir kısmı diğer liselere geçiş yapmaya çalışmışlardır. Çünkü genel liseden mezun olanların puanları 0,5 ile çarpılarak onlar istedikleri üniversiteyi kazanırken, İ.H.L. mezunları aynı yerleri tercih ettiklerinde puanlarının 0,2 katsayı ile çarpılması uygulamasına maruz kaldıkları için sadece İlahiyat Fakülteleri'ni tercih edebilmişlerdir.

İmam-Hatip Liseleri'ne çocuklarını gönderen veliler çocuklarının okumalarını istemektedirler. Onların çoğunluğu, çocuklarını, özellikle kızlarını sadece din görevlisi olmalarını istedikleri için değil, hem lise seviyeli bir tahsil yapsınlar ve hem de devletin kontrol ve denetiminde sağlıklı bir şekilde dinlerini öğrensinler diye göndermektedirler. Çünkü, diğer okullarda okutulan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde verilen bilgiler çok yetersizdir.

1996-1997 yılındaki öğrenci sayısı Erzin İ.H.L.'nin sadece lise kısmının mevcuttur. Sekiz yıllık kesintisiz eğitim ve düşük katsayı uygulaması 1997-1998 yılında başlamıştır. Tablo 5'e göre uygulamanın ilk yıllarında bariz bir düşüş gözlenmezken daha sonraki yıllarda düşüş görülmektedir.

Tablo- 5 Erzin İmam Hatip Lisesindeki Son 10 Yıldaki Öğrenci Sayısı

Erzin İmam Hatip Lisesindeki Son 10 Yıldaki Öğrenci Sayısı								
1996-97	1997-98	1998-99	1999-00	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05
105	125	163	125	89	80	79	78	75

d- Cami

⁶² Mustafa ÖCAL, “Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri”, Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, İstanbul 1996, sy. 6, s.217.

Din eğitimi denilince tek başına ne DKAB ve İHL meslek dersleri ne de cami ve Kur'an kursu anlaşılmalıdır. Din eğitimi ancak MEB ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın işbirliği ile arzu edilen seviyeye gelecektir. Aile ve çevre de bu işbirliğine iştirak etmelidirler.

“Toplumda din yaşamıyor, hayatı çepeçevre kuşatmıyorsa, okulda derslerle, nasihatlerle ve vaatlerle verilecek bir din eğitimi sonuçsuz kalmaya mahkumdur. Çünkü toplumun ve hayatın kabul etmediği varlığı okul zorlayamaz.”⁶³ Bu sebeple okullarda verilen din eğitiminin başarıya ulaşabilmesi için aynı zamanda toplumun da dini eğitiminin sağlanması gerekir. Topluma din eğitimi verilmesinde en büyük rolü, yaygın eğitim kurumlarından biri olan camiler üstlenmektedir.

Camilerde yapılan din eğitimi bütün insanlara açıktır. Camilerde büyük insan kitlelerine, vaaz ve hutbelerle ulaşılarak İslam'ı doğru anlamak ve yaşamak için genel bir bilinçlendirme gerçekleştirilebilir.

Erzin'deki camiler din hizmetleri sınıfının gayret ve çabalarıyla ilim ve irfan yuvası haline gelmelidir. En az günde beş vakit namaz, cuma ve bayram namazlarıyla toplanan cemaate dinin doğru anlaşılması ve yaşanması hususunda rehberlik yapılmalıdır.

Tablo 6'da görüldüğü üzere Erzin'de 21 tane cami bulunmaktadır. Camiler ibadet yeri olma özelliklerinin yanında insanı ruhen ve ahlaken terbiye eden mekteplerdir. Günde beş defa vakit namazlarında, haftada bir defa Cuma namazında, yılda iki defa bayram namazlarında ve cenaze namazında toplanılan bir yer olmaktan öte ilmi ve fikri tartışmaların yapıldığı, ferdi ve içtimai bütün sorunların halledildiği, birlikte gülünüp birlikte ağlanıldığı bir istişare merkezi olmalıdır.

Tablo- 6 Erzin İlçe Merkezi ve Köylerindeki Cami İsimleri

⁶³ İsmail Hakkı BALTACIOĞLU, Din ve Hayat, (Sadeleştirerek dipnotlar ekleyen Abdullah ÖZBEK), Esra Yayınları, Konya 1996, s.22-23.

CAMİLER	
Merkez Camii	Telli Mescit Camii
Hürriyet Mah.Camii	İsalı Camii
Kuyuluk Köyü	Yavuz Selim Camii
YukarıBurnaz Ky. Camii	Fatih Camii
Gökdere Ky.Molla Ömer Camii	Yeşiltepe Ky.Camii
Turunçlu Ky.Camii	Kızlarçayı Ky.Y.Mescit Camii
A.Burnaz Ky.Camii	Kızlarçayı Ky. Camii
Başlamış Ky. Camii	Yoncadüzü Ky.Camii
Mustafalı Mah. Camii	Gökdere Ky.Çarçabuk Camii
Mahmutlu Mah.Camii	Aydın Camii
Gökdere Ky. Mrk. Camii	

Halka uygulanan yaygın din eğitimi esnasında din hizmetleri sınıfı birçok problemle karşılaşmaktadırlar. Karşılaşılan problemler bir an önce çözümlenmeli, camiler toplumdaki işlevsizliğinden kurtarılmalı, Din Hizmetleri Sınıfı da para karşılığında Kur'an ve mevlit okuyan, cenaze yıkayan kişi olmaktan kurtulmalı, gerçek görevlerini yapmalıdırlar.

Erzin halkı vaaz, hutbe, cami içi ve dışı ilgilenmeler ile dini konularda bilgilendirilmelidirler. Çünkü din sosyo-kültürel hayata, sosyo-kültürel hayat da dini anlayışın şekillenmesine etki etmektedir. Din doğru anlaşılmaz ve yaşanmazsa sosyal ve kültürel hayatta bir çok hatalar yapılır. Toplumdaki bu hatalar da ailede, çevrede, okulda, cami ve kur'an kurslarında verilecek olan din eğitiminin verimini etkileyecektir.

e- Kur'an Kursu

Kur'an Kursları din eğitimi ve öğretimi veren kurumlardan bir tanesidir. "Daru'l-Kur'an" ve "Daru'l-Huffaz" denilen bu kurumlar Cumhuriyet Dönemi'nde "Kur'an Kursları" şekline dönüşerek günümüze kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir.⁶⁴

Kur'an Kurslarının amacı, nitelikleri uygun olan vatandaşlara;

- Kur'an-ı Kerimi usulüne uygun olarak, yüzünden okumayı öğretmek,
- Kur'an-ı Kerimi doğru bir şekilde okumayı sağlayıcı bilgileri (tecvid, tashih-i huruf ve talim) uygulamalı olarak öğretmek,

⁶⁴ Mevlüt KAYA, Din Eğitimi İletişim, Etüt Yayınları., Samsun 1998, s.27.

- c) İbadetler için gerekli sure, ayet ve duaları doğru olarak ezberletmek ve bunların meallerini öğretmek,
- d) Hafızlık yaptırmak,
- e) İslam dininin inanç, ibadet ve ahlak esasları ile Peygamberimizin hayatı ve örnek ahlakı (sireti) hakkında bilgiler vermektir.

Kursa kayıt olacaklarda aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) İlköğretimi bitirmiş olmak.⁶⁵

8 yıllık “kesintisiz” zorunlu eğitimin etkilediği kurumlardan birisi Kur’an Kursları’dır. 1997-98 öğretim yılı itibariyle Kur’an Kursları’na talep azaldığı için çoğu kapanmıştır. Gelenler de genelde ileri yaşta olduğundan çok fazla verim elde edilememektedir. İlköğretimi bitirmiş 14-15 yaşındaki bir çocuğu Kur’an Kursları’na yönlendirmek çok zordur. İlköğretim esnasında temel dini bilgileri edinemeyen öğrenci Kur’an Kursu’na da gitmek istemezse bu bilgileri edineceği başka bir ortam bulamayacaktır. Ayrıca bu yaştan sonra hafızlık yapmak çok zor olacağı için hafızlığa da talep azalmış ve 1940’lı yıllara geri dönmüştür.

Yaz kurslarına ilköğretim 5. sınıfı bitirmiş öğrencilerin alınması⁶⁶ da bir başka problemdir. Çocuklar daha küçük yaşlarda Kur’an-ı Kerim’i öğrenebilecekken 5. sınıfı tamamlamayı beklemek zorunda kalmaktadırlar.

Erzin’deki Kur’an Kursları Kur’an-ı Kerim’in yüzünden okutulduğu Kur’an Kursları şeklindedir. Erzin’de 7 tane Kur’an Kursu bulunmaktadır. Kurslar Ekim ayının ilk pazartesi günü başlamakta, 32 hafta sürmekte, Mayıs ayı sonunda bitirme sınavları yapılarak başarılı olanlara belgeler verilmekte ve kurslar kapanmaktadır.

Tablo 7’de görüldüğü üzere 2004-2005 Eğitim ve öğretim yılı itibari ile Erzin’de 7 adet Kur’an Kursu faaliyette olup 8 bayan (geçici) öğretici ve 1 erkek (kadrolu) öğretici çalışmaktadır.

Tablo- 7 2004-2005 Eğitim ve Öğretim Yılında Erzin’deki Kur’an Kursları ve Öğretici Sayıları

⁶⁵ Diyanet İşleri Başkanlığı Kur’an Kursları Yönetmeliği, sy.23982, 03 Mart 2000 s.2-3.

⁶⁶ Diyanet İşleri Başkanlığı Kur’an Kursları Yönetmeliği, sy.23982, 03 Mart 2000 s.6.

2004-2005 Eğitim ve Öğretim Yılında Erzin'deki Kur'an Kursları ve Öğretici Sayıları	
Merkez Kur'an Kursu	1 erkek – 1 bayan öğretici
Mustafalı Kız Kur'an Kursu	1 bayan öğretici
Yoncadüzü Kız Kur'an Kursu	1 bayan öğretici
Gökdere Kız Kur'an Kursu	2 bayan öğretici
Başlamış Kız Kur'an Kursu	1 bayan öğretici
Kızlarçayı Kız Kur'an Kursu	1 bayan öğretici
Kuyuluk Kız Kur'an Kursu	1 bayan öğretici

K
ur'an
Kursla
rı'nın
kendisi

nden beklenen fonksiyonu tam olarak icra edebilmesi için, Kur'an Kursu öğreticilerinin bilgi, beceri, hıfz ve pedagojik formasyonu ile sahasının uzmanı olması ve Kur'an kurslarındaki teknik eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.

f- Kişisel Gayretler Sonucu Dini Öğrenme

İslam'ı araştırıp öğrenme arzusu içerisinde olan bir kişi değişik vesilelerle bu arzusuna kavuşacaktır. Kitap, dergi, kaset, cd, dini programlar, mahalle sohbetlerine giderek ve bilen birine sorarak öğrenme vb. şekillerde istediği bilgiye ulaşabilecektir. Erzin'de kişisel gayretleri sonucu dini öğrenen bir çok kişi bulunmaktadır.

2- BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

A) DİN EĞİTİMCİLERİ İÇİN DEMOGRAFİK BULGULAR

1. Yaş

Tablo 8 ve Tablo 9’da toplam Din eğitimcisi sayısı 42 olup bunların 11 tanesi DKAB ve İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenleri, 31 tanesi Erzin Müftülüğü’ne bağlı çalışmakta olan din hizmetleri sınıfıdır. Müftülüğe bağlı din hizmetleri sınıfının % 68’i, 35 yaş ve yukarısı olduğu tespit edilmiştir. İlçe’de DKAB ve İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenleri diğer eğitimcilere nazaran gençtir. (35 yaş ve yukarısı % 55) Bunun sebebi öğretmenlik için kadro açılırken din hizmetleri sınıfı için yeterli kadronun açılmamasıdır.

Tablo- 8 DKAB ve İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Yaş Durumları

Yaş	Adet	Yüzde
20 – 24	2	18%
25 – 29	1	9%
30 – 34	2	18%
35 – Yukarısı	6	55%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 9 Din Hizmetleri Sınıfının Yaş Durumları

Yaş	Adet	Yüzde
20 – 24	7	23%
25 – 29	1	3%
30 – 34	2	6%
35 – Yukarısı	21	68%
Toplam Anket	31	100%

2. Cinsiyet

İlahiyat Fakültelerinden mezun olan bayanlar okullardaki türban yasağı nedeni ile DKAB öğretmenliğine tercihte bulunmadıkları için bayan öğretmen sayısı 3 tanedir. Din hizmetleri sınıfının bayan çalışanları ise fahri olarak çalışmakta olup, Erzin’de kadrolu vaize ve kur’an kursu öğreticisi bulunmamaktadır. Bu durum Erzin’deki bayanlara ulaşma adına bir eksikliklerdir.

Tablo- 10 DKAB ve İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Cinsiyet Durumları

Cinsiyet	Adet	Yüzde
Erkek	8	73%
Kadın	3	27%
Toplam Anket	11	100%

Toplam 9 tane kur'an kursu öğreticisinden 1 tanesi erkektir. 22 tanesi ise din hizmetleri sınıfının diğer çalışanlarıdır.

Tablo- 11 Din Hizmetleri Sınıfının Cinsiyet Durumları

Cinsiyet	Adet	Yüzde
Erkek	23	74%
Kadın	8	26%
Toplam Anket	31	100%

3. Memleket

Din eğitimcilerinin çoğu Hatay ilindedir. Bir çoğunun emekliliği yakın olduğu için memleketlerinde görev yapmayı tercih etmektedirler. Çünkü alışmış oldukları sosyo-kültürel çevreden uzaklaşmak istememektedirler. Memleketlerinde görev yapıyor olmaları da mesleklerine yoğunlaşmalarını engelleyebilir. Sosyal-kültürel-dini hayattaki yanlışlıklara alışabilecekleri için, bunları fark etme ve düzeltme adına, dışarıdan gelen birisi kadar duyarlı olmayabilirler. Kendi akraba çevresi ve ek iş ile uğraşmaktan görevlerine adaptasyonda zorluk çekebilirler.

Tablo- 12 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Memleket Durumları

Memleket	Adet	Yüzde
Erzin	6	55%
Bursa	1	9%
Hassa	1	9%
Osmaniye	2	18%
Konya	1	9%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 13 Din Hizmetleri Sınıfının Memleket Durumları

Memleket	Adet	Yüzde
Hatay	20	65%
Malatya	3	10%
Kahramanmaraş	4	13%
Adana	3	10%
Giresun	1	3%
Toplam Anket	31	100%

4. Tahsil Durumları

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinden Yüksek İslam Enstitüsü mezunu olanlar genelde emekli oldukları için ilahiyat fakültesi mezunları daha fazladır.

Tablo- 14 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Tahsil Durumları

Okul	Adet	Yüzde
Yüksek İslam Enst.	3	27%
İlahiyat	7	64%
Arap Dili ve Edebiyatı	1	9%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 15'te görüldüğü üzere önceden İ.H.L.'yi bitiren din görevlisi olabildiği ve yeni atama çok olmadığı için İ.H.Lisesi mezunları daha fazladır.

Tablo- 15 Din Hizmetleri Sınıfının Tahsil Durumları

Okul	Adet	Yüzde
İlahiyat	5	16%
İ.H.Lisesi	20	65%
Ön Lisans	6	19%
Toplam Anket	31	100%

5. Medeni Durumları

Tablo 16 ve Tablo 17'den anlaşıldığı üzere DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin % 64'ü evli, % 36'sı bekindir. Din Hizmetleri Sınıfının ise % 77'si evli, % 23'ü bekindir. Bekar olanların çoğu fahri Kur'an Kursu öğreticileridir.

Tablo- 16 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Medeni Durumları

Medeni Durum	Adet	Yüzde
Bekar	4	36%
Evli	7	64%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 17 Din Hizmetleri Sınıfının Medeni Durumları

Medeni Durum	Adet	Yüzde
Bekar	7	23%
Evli	24	77%
Toplam Anket	31	100%

B) ÖĞRENCİLER İÇİN DEMOGRAFİK BULGULAR

1. Yaş

Erzin’de Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı olan ve örneklem olarak seçilen okullarda anket uygulanan öğrencilerin genel yaş ortalaması 14 ‘dür.

Tablo- 18 Erzin Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı anket yapılan okullardaki yaş durumları ve ortalamaları

OKULLAR	Öğrenci Yaşı	Yüzde
Şükrü Paşa İ.Ö.O 6.Sınıf	12	15%
Şükrü Paşa İ.Ö.O 7.Sınıf	13	17%
Şükrü Paşa İ.Ö.O 8.Sınıf	14	18%
M.Akif İ.Ö.O 6. Sınıf	12	15%
M.Akif İ.Ö.O 7. Sınıf	13	17%
M.Akif İ.Ö.O 8. Sınıf	14	18%
İlköğretim Yaş Ortalama	13	100%
Yeşilkent Lisesi (Genel Lise)	15	24%
Kız Meslek Lisesi	16	25%
B.Ç.Anadolu Lisesi	16	25%
İmam Hatip Lisesi	16	25%
Lise Yaş Ortalama	16	100%
GENEL YAŞ ORTALAMA	14	100%

2. Cinsiyet

Görüşmeye katılan kız öğrencilerin erkek öğrencilerden fazla olduğu görülmektedir.

Tablo- 19 Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumları

İLKÖĞRETİM			LİSE			İ.H.L		
Cinsiyet	Adet	Yüzde	Cinsiyet	Adet	Yüzde	Cinsiyet	Adet	Yüzde
Kadın	71	47%	Kadın	40	70%	Kadın	11	55%
Erkek	80	53%	Erkek	17	30%	Erkek	9	45%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

3. Memleket

Tablo 20 ve Tablo 21’de görüldüğü üzere anket uygulanan öğrencilerin büyük çoğunluğu Hatay ilindedir. (%72) Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu kendi memleketlerinde öğrenim gördükleri için, Erzin’in sosyal-kültürel-dini hayatının etkisi altında kalacaklardır. Bu durum da din eğitimini olumsuz etkileyebilecektir.

Tablo- 20 Ankete katılan ilköğretim öğrencilerinin memleket durumları

Memleket	Adet	Yüzde
Hatay	108	72%
Konya	3	2%
Maraş	7	5%
Malatya	10	7%
Bitlis	1	1%
Osmaniye	6	4%
Adana	5	3%
Adıyaman	1	1%
Mersin	1	1%
Hakkari	1	1%
Aydın	1	1%
Artvin	2	1%
Eskişehir	1	1%
Kırıkkale	1	1%
Kayseri	2	1%
Diyarbakır	1	1%
Toplam	151	100%

Tablo- 21 Ankete katılan lise öğrencilerinin memleket durumları

Memleket	Adet	Yüzde
Hatay	60	78%
Urfa	3	4%
Şırnak	1	1%
Malatya	5	6%
Bingöl	1	1%
Osmaniye	1	1%
Antep	1	1%
Mersin	3	4%
Bursa	1	1%
Aydın	1	1%
Toplam	77	100%

4. Baba –Anne Mesleği

Erzin, İskenderun Demir Çelik Fabrikası'na yakın olduğu için ilköğretim ve liselerde öğrencisi olan velilerin çoğu işçidir. (%24 - %21) Onu da emekli, esnaf ve memur sınıfı takip etmektedir.

İmam Hatip Lisesi'ne çocuğunu gönderen veliler ise serbest meslek ile uğraşmaktadırlar. (%45). Bunu ise memur, çiftçi ve emekli (%15) takip etmektedir.

Tablo- 22 Ankete katılan öğrencilerin babalarının meslek durumları

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Meslekler	Adet	Yüzde	Meslekler	Adet	Yüzde	Meslekler	Adet	Yüzde
Memur	21	14%	Memur	10	18%	Memur	3	15%
Esnaf	27	18%	Esnaf	8	14%	Esnaf	0	0%
Çiftçi	19	13%	Çiftçi	12	21%	Çiftçi	3	15%
İşçi	36	24%	İşçi	12	21%	İşçi	2	10%
Emekli	15	10%	Emekli	10	18%	Emekli	3	15%
Serbest	33	22%	Serbest	4	7%	Serbest	9	45%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Tablo 23'te görüldüğü üzere genel olarak anneler ev hanımıdır. Lisede İ.H.L'ne göre annelerden memur olan kişi sayısı daha fazladır.

Tablo- 23 Ankete katılan öğrencilerin annelerinin meslek durumları

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Meslekler	Adet	Yüzde	Meslekler	Adet	Yüzde	Meslekler	Adet	Yüzde
Ev Hanımı	147	97%	Ev Hanımı	48	84%	Ev Hanımı	19	95%
Memur	3	2%	Memur	8	14%	Memur	1	5%
Kuaför	1	1%	Serbest	1	2%	Serbest	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

5. Okul-Sınıf-Şube

Anketin örnekleme olarak seçilen ilköğretim okullarından 2 okulun 6-7 ve 8. sınıflarına, liselerin birer sınıfına anket uygulaması yapılmıştır.

Tablo- 24 Erzin Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda yapılan anketin, okullara ve sınıflara göre dağılımı

OKULLAR	Anket Adet	Yüzde
Şükrü Paşa İ.Ö.O 6.Sınıf	22	15%
Şükrü Paşa İ.Ö.O 7.Sınıf	28	19%
Şükrü Paşa İ.Ö.O 8.Sınıf	25	17%
M.Akif İ.Ö.O 6. Sınıf	31	21%
M.Akif İ.Ö.O 7. Sınıf	26	17%
M.Akif İ.Ö.O 8. Sınıf	19	13%
İlköğretim Toplam	151	100%
Yeşilkent Lisesi (Genel Lise)	20	26%
Kız Meslek Lisesi	15	19%
B.Ç.Anadolu Lisesi	22	29%
İmam Hatip Lisesi	20	26%
Lise Toplam	77	100%
GENEL TOPLAM	228	100%

C) DİN EĞİTİMCİLERİ İÇİN MESLEKİ BULGULAR

1. Görev

Tablo 25'ten anlaşıldığına göre 6 tane DKAB öğretmeni çeşitli ilköğretim okullarında ve liselerde, 5 tane meslek dersi öğretmeni ise İHL'de görev yapmaktadırlar.

Tablo- 25 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'ndeki Meslek Dersi Öğretmenlerinin Okullara Göre Dağılımı

OKUL TÜRÜ	Bay	Bayan
İlk öğretim Okulu	2	1
İmam-Hatip Lisesi	4	1
Bahri Çelen Anadolu Lisesi	1	-
Yeşilkent Lisesi	1	1
GENEL TOPLAM	8	3

Tablo 26'dan anlaşıldığına göre Erzin'de ankete katılan 1 müftü, 1 vaiz, 9 kur'an kursu öğreticisi, 20 imam - hatip - müezzin – kayyım bulunmaktadır.

Tablo- 26 Din Hizmetleri Sınıfının görevlerine göre dağılımı

GÖREV TÜRÜ	Bay	Bayan
Müftü	1	-
Vaiz	1	-
Kur'an Kursu Öğreticisi	1	8
İmam – Hatip – Müezzin - Kayyum	20	-
GENEL TOPLAM	23	8

2. Kurum

Erzin İlçesinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda Din eğitimcileri % 26, Müftülükte ise % 74'dür.

Tablo- 27 Din Eğitimcilerinin çalıştıkları kurumlara göre durumları

Kurum	Adet	Yüzde
Milli Eğitim Müdürlüğü	11	26%
Müftülük	31	74%
Toplam Anket	42	100%

3. Kıdem

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin % 36'sı 1-5 sene kıdemli, ve Son yıllarda DKAB ve İHL'ne meslek dersi öğretmeni ataması yapılmaya başlanmıştır. Bu sebeple genç öğretmen sayısı fazladır. Emekliliği gelen öğretmenler de %18 oranındadır. Fakat ara dönemde öğretmen olmadığı görülmüştür. Din hizmetleri sınıfında ise oranlar arasında çok fazla fark görülmemektedir. Din Hizmetleri Sınıfının ise % 23'ü 1 – 5 senelik kıdemlidir.

Her iki kurum için açık olan yerlere yeni atamaların yapılması ile Erzin'in sosyal-kültürel-dini hayatı olumlu yönde etkilenecektir.

Tablo- 28 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Kıdemleri

Kıdem	Adet	Yüzde
1 – 5	4	36%
6 – 10	3	27%
11 – 15	0	0%
16 – 20	0	0%
21 – 25	2	18%
26 ve fazlası	2	18%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 29 Din Hizmetleri Sınıfının Kıdemleri

Kıdem	Adet	Yüzde
1 – 5	7	23%
6 – 10	5	16%
11 – 15	6	19%
16 – 20	5	16%
21 – 25	6	19%
26 ve fazlası	2	6%
Toplam Anket	31	100%

4. Erzin'de İkamet Süresi

Tablo 30-31'de din eğitimcilerinin genelinin görevlerinin son yıllarında Erzin'e yerleştikleri görülmektedir.

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin % 36'sı 1-5 yıldır Erzin'de ikamet etmektedir. Bu öğretmenlerin içerisinde % 18'lik bir dilimin 21 yıldan daha fazla ikamet ettiği tespit edilmiştir.

Tablo- 30 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Erzin'de İkamet Süreleri

Süre	Adet	Yüzde
1 – 5	4	36%
6 – 10	3	27%
11 – 15	2	18%
16 – 20	0	0%
21 ve üstü	2	18%
Toplam Anket	11	100%

Din Hizmetleri Sınıfının ise büyük bir oranı olan % 35' lik bir dilimi ise Erzin'de 21 yıl ve üstünde ikamet etmektedir.

Din eğitimcilerinin kendi memleketlerinde ikamet etmeleri, onların halk tarafından yapılan hatalara alışmalarını ve geçim derdine düşmelerini sağlayacağından din eğitimi için sakıncalı olabilir.

Tablo- 31 Din Hizmetleri Sınıfının Erzin'de İkamet Süreleri

Süre	Adet	Yüzde
1 – 5	8	26%
6 – 10	7	23%
11 – 15	4	13%
16 – 20	1	3%
21 ve üstü	11	35%
Toplam Anket	31	100%

5. Tayin İsteği

Tablo 32 ve Tablo 33'te görüldüğü üzere din eğitimcilerinin çoğu Erzinli olduğundan genel olarak tayin istekleri bulunmamaktadır.

Tablo- 32 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Tayin İsteği

Tayin İsteği	Adet	Yüzde
Evet	4	36%
Hayır	7	64%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 33 Din Hizmetleri Sınıfının Tayin İsteği

Tayin İsteği	Adet	Yüzde
Evet	13	42%
Hayır	18	58%
Toplam Anket	31	100%

6. Mesleği Seçme Sebebi

Tablo- 34'e göre DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde meslek dersi öğretmenlerinin mesleği seçiş sebepleri; dinime hizmet etmek ve aile teşvikidir.

Tablo- 34 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Mesleği Seçiş Sebepleri

Mesleği Seçiş Sebepleri	Adet	Yüzde
Toplumda değer gördüğünden	0	0%
Başka bir meslek edinemeyişinden	0	0%
Geliri iyi olduğundan	0	0%
Dinime hizmet etmek isteyişimden	8	73%
Ailemin teşvikinden	1	9%
Diğer	2	18%
Toplam Anket	11	100%

Tablo 35'te görüldüğü üzere din hizmetleri sınıfının mesleği seçiş gayesi; İslam'a hizmet etmek, ailenin teşviki, başka bir meslek edinememe, mesleklerinin toplumda değer görmesidir.

Tablo- 35 Din Hizmetleri Sınıfının Mesleği Seçiş Sebepleri

Mesleği Seçiş Sebepleri	Adet	Yüzde
Toplumda değer gördüğünden	1	3%
Başka bir meslek edinemeyişinden	3	10%
Geliri iyi olduğundan	0	0%
Dinime hizmet etmek isteyişimden	22	71%
Ailemin teşvikinden	4	13%
Diğer	1	3%
Toplam Anket	31	100%

7. Hizmet İçi Eğitim Kursu

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin %45'i, Din Hizmetleri Sınıfının ise %68'i hizmet içi eğitim kursuna katılmıştır.

Tablo- 36 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Kursuna Katılış Oranı

Katılış Oranı	Adet	Yüzde
Evet	5	45%
Hayır	6	55%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 37 Din Hizmetleri Sınıfının Hizmet İçi Eğitim Kursuna Katılış Oranları

Katılış Oranı	Adet	Yüzde
Evet	21	68%
Hayır	10	32%
Toplam Anket	31	100%

Tablo- 38 ve Tablo 39'da görüldüğü üzere hizmet içi eğitim kursuna katılan din eğitimcilerinin çoğu, kursun faydalı olduğu görüşündedir.

Tablo- 38 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Kurslarını Faydalı Görme Oranları

Faydalı Görme Oranları	Adet	Yüzde
Çok faydalı oldu	0	0%
Faydalı oldu	3	60%
Az faydalı oldu	2	40%
Toplam Anket	5	100%

Tablo- 39 Din Hizmetleri Sınıfının Hizmet İçi Eğitim Kurslarını Faydalı Görme Oranları

Faydalı Görme Oranları	Adet	Yüzde
Çok faydalı oldu	6	29%
Faydalı oldu	11	52%
Az faydalı oldu	4	19%
Toplam Anket	21	100%

Tablo 40-41'de görüşmeye katılan din eğitimcilerinin hizmet içi eğitim kurslarının faydalı olması için bir takım teklifleri bulunmaktadır. Bu teklifler kendi kurumları tarafından dikkate alınmalı ve değerlendirilmelidir.

Tablo- 40 DKAB Ve İHL'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Kurslarının Faydalı Olması İçin Teklifleri

DKAB ve İHL'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Teklifleri	Adet	Yüzde
Hakim düşünce ve görüş empoze edilmemeli	3	27%
Uzman ve ehil kişiler tarafından verilmeli	2	18%
Daha çok katılmak için imkan sunulmalı.	2	18%
Her yıl en az 15 gün yapılmalı	1	9%
Teorik bilgiler yerine pratik bilgiler verilmelidir.	3	27%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 41 Din Hizmetleri Sınıfının Hizmet İçi Eğitim Kurslarının Faydalı Olması İçin Teklifleri

Din Hizmetleri Sınıfının Teklifleri	Adet	Yüzde
İl kapsamında olmalı	3	10%
Önem verilerek hazırlanmalı	2	6%
Teknolojiden faydalanılmalı	7	23%
Açıklayıcı, etkili, disiplinli ve düzenli olmalı	6	19%
Araştırmaya ve kendini geliştirmeye elverişli olmalı	8	26%
Kur'anla ilgili derslere ağırlık verilmeli	3	10%
Kurs süresi uzun olmamalı	2	6%
Toplam Anket	31	100%

8. Maaş

Din eğitimcilerinin çoğu, maaşlarının yetmediğini düşünmektedirler. Çoğu da memleketinde olmanın avantajıyla farklı geçim kaynaklarıyla uğraşmaktadır. Halbuki bir eğitimci için ideal olan eğitimden başka bir işle uğraşmamasıdır. Bu durum din eğitiminin sağlıklı bir şekilde verilmesini engelleyebilir.

Tablo- 42 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Maaşlarını Yeterli Bulup Bulmadığı

Oranlar	Adet	Yüzde
Evet	3	27%
Hayır	8	73%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 43 Din Hizmetleri Sınıfının Maaşlarını Yeterli Bulup Bulmadığı

Oranlar	Adet	Yüzde
Evet	11	35%
Hayır	20	65%
Toplam Anket	31	100%

9. Mesleki Yeterlilik

Tablo 44’de oranlar arasında bariz fark görülmemektedir. Çoğu DKAB, İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin ve Kur’an Kursu Öğreticilerinin (Din Hizmetleri Sınıfından olmasına rağmen çalışma zaman ve mekanları öğretmenlere daha çok benzediği için burada değerlendirilmesi uygun görülmüştür.) ehemmiyet vermediği genel kültür ve yeni gelişmeler alanlarında eksiklikler daha fazladır. İki vazgeçilmez konu olan Kur’an ve Hadis bilgisi ile irşad usulündeki eksikliğin oranının yüksekliği de dikkat çekicidir. Özellikle bu son hususlardaki eksiklikler din eğitimi adına büyük bir olumsuzluktur.

Tablo- 44 DKAB, İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin ve Kur’an Kursu Öğreticilerinin Kendilerini Eksik Gördükleri Konular

Seçenekler	Adet	Yüzde
Kur’an ve Hadis bilgisi	4	21%
İrşad usulü	3	16%
Genel kültür	4	21%
Araştırma yöntem ve teknikleri	3	16%
Yeni gelişmeler	6	26%
Diğer	0	0%
Toplam Anket	20	100%

Tablo 45’e göre Din Hizmetleri Sınıfının %32’si kendini Kur’an ezberinde yeterli, %36’sı kısmen yeterli görmektedir.%18’lik bir oran kendini yeterli görmekte olup böyle kişilerin sayısının artması gerekir. %14’lük oranda kendini yetersiz gören kısmın ezberlerini en kısa zaman da tamamlaması gerekir.

Tablo- 45 Din Hizmetleri Sınıfının Kur’an Ezberindeki Yeterliliği

Kur’an Ezberi	Adet	Yüzde
Çok yeterli	4	18%
Yeterli	7	32%
Kısmen yeterli	8	36%
Yetersiz	3	14%
Toplam Anket	22	100%

Tablo 46’

ye göre Din Hizmetleri Sınıfının %45'i kendilerini dini bilgi seviyesi olarak yeterli seviyede görmektedir. Çok yeterli olduğunu düşünen %14'lük oranın yükseltilmesi gerekir.

Tablo- 46 Din Hizmetleri Sınıfının Dini Bilgi Seviyesindeki Yeterliliği

Dini Bilgi Seviyesi	Adet	Yüzde
Çok yeterli	3	14%
Yeterli	10	45%
Kısmen yeterli	9	41%
Yetersiz	0	0%
Toplam Anket	22	100%

Tablo 47'ye göre Arapça bilgisinin çok yeterli olduğunu düşünen kimse yoktur. Çoğu yetersiz ve kısmen yeterli oldukları düşünülmektedir. Arapça, İslami kaynaklara hakim olma açısından önemlidir ve ihmal edilmemelidir.

Tablo- 47 Din Hizmetleri Sınıfının Arapça Bilgisindeki Yeterliliği

Arapça Bilgisi	Adet	Yüzde
Çok yeterli	0	0%
Yeterli	3	14%
Kısmen yeterli	8	36%
Yetersiz	11	50%
Toplam Anket	22	100%

Tablo 48'e göre öğretme kabiliyetinin çok yeterli olduğunu düşünen din görevlisi oranı % 14 gibi düşük bir orandır. Yine Din Hizmetleri Sınıfının çoğu bu konuda kendilerini yeterli ve kısmen yeterli görmektedir.

Tablo- 48 Din Hizmetleri Sınıfının Öğretme Kabiliyetinin Yeterliliği

Öğretme Kabiliyeti	Adet	Yüzde
Çok yeterli	3	14%
Yeterli	6	27%
Kısmen yeterli	10	45%
Yetersiz	3	14%
Toplam Anket	22	100%

Vaaz etme kabiliyetinin çok yeterli olduğunu düşünen din görevlisi oranı % 9 gibi düşük bir orandır. Yine Din Hizmetleri Sınıfının çoğu bu konuda kendilerini yeterli ve kısmen yeterli görmektedir.

Tablo- 49 Din Hizmetleri Sınıfının Vaaz Etme Yeteneği

Vaaz Etme Yeteneği	Adet	Yüzde
Çok yeterli	2	9%
Yeterli	8	36%
Kısmen yeterli	10	45%
Yetersiz	2	9%
Toplam Anket	22	100%

Din Hizmetleri Sınıfı vaaz için önemli olan sesi kullanma hususunda kendilerini % 41 gibi bir oranla yeterli seviyede görmektedir. Yetersiz görenlerin oranı % 9'dur .

Tablo- 50 Din Hizmetleri Sınıfının Sesi Kullanma Yeterliliği

Sesi Kullanma	Adet	Yüzde
Çok yeterli	5	23%
Yeterli	9	41%
Kısmen yeterli	6	27%
Yetersiz	2	9%
Toplam Anket	22	100%

Tablo 51'e göre Din Hizmetleri Sınıfı cemaatin ihtiyaçlarına cevap verme, kendilerini sevdirek İslam'a insanları ısındırma açısından önemli olan cemaat ile diyalog hususunda genel olarak kendilerini yeterli görmektedirler. Cemaat ile diyalog daha fazla olmalıdır. Ancak bu şekilde Erzin'in sosyo-kültürel hayatında güzel değişimler olabilir.

Tablo- 51 Din Hizmetleri Sınıfının Cemaat İle Diyalog Yeterliliği

Cemaat İle Diyalog	Adet	Yüzde
Çok yeterli	6	27%
Yeterli	9	41%
Kısmen yeterli	5	23%
Yetersiz	2	9%
Toplam Anket	22	100%

Görev yeri dışındaki diyaloglar din eğitimi açısından çok önemlidir.Din Hizmetleri Sınıfının çevre ile ilişkilerinin yeterlilik oranları % 32 yeterli, % 27 çok yeterli, % 27 kısmen yeterlidir. % 14'ü ise ilişkilerinin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Çevre ile diyalog daha yoğun olmalıdır. Çünkü din doğru anlaşılmadan sosyal - kültürel hayat arzu edilen şekilde olmayacaktır.

Tablo- 52 Din Hizmetleri Sınıfının Çevre İle İlişkisinin Yeterliliği

Çevre İle İlişki	Adet	Yüzde
Çok yeterli	6	27%
Yeterli	7	32%
Kısmen yeterli	6	27%
Yetersiz	3	14%
Toplam Anket	22	100%

D) DİN EĞİTİMCİLERİNİN KİŞİSEL GELİŞİM ÇABALARIYLA İLGİLİ BULGULAR

Din eğitimcileri meal, tefsir kitabı, hadis kitabı, dini ve farklı konularda olmak üzere çeşitli kitaplar okumaktadırlar.. Erzin'in sosyal-kültürel-dini hayatındaki aksaklıkların giderilmesi hususunda din eğitimcilerine büyük sorumluluklar düşmektedir. İnsan bildiği kadarı ile faydalı olacağından, din eğitimcileri kendilerini geliştirme konusunda daha gayretli olmalıdırlar.

16. En Son Okunan Meal

Tablo- 53 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Mealler

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Mealler	Adet	Yüzde
Elmalılı Hamdi Yazır	3	27%
Anadolu Gençlik Dergisi'nin Meali	1	9%
Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Meali	2	18%
Kur'an-ı Kerim'in Yüce Meali	1	9%
Kur'an Mesajı	2	18%
Süleyman Ateş Meali	1	9%
Mahmut Toptaş Meali	1	9%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 54 Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Mealler

Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Mealler	Adet	Yüzde
Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Meali	10	32%
Süleyman Ateş Meali	2	6%
Elmalılı Hamdi Yazır Meali	6	19%
Hasan Basri Cantay Meali	2	6%
Ahmet Davutoğlu Meali	4	13%
M.Nuri Yılmaz Meali	4	13%
Şaban Piriş Meali	3	10%
Toplam Anket	31	100%

17. En Son Okunan Hadis Kitabı

Tablo- 55 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Hadis Kitapları

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Hadis Kitapları	Adet	Yüzde
İmam Nevevi'nin 40 Hadisi	2	18%
Sahih-i Buhari Muhtasarı	1	9%
250 Hadis	3	27%
Riyazü's - Salihin	2	18%
Rüdani	2	18%
Kütüb-i Sitte	1	9%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 56 Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Hadis Kitapları

Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Hadis Kitapları	Adet	Yüzde
Riyazü's - Salihin	11	35%
Kütüb-i Sitte	4	13%
Tecrid-i Sarih Tercemesi ve Şerhi	2	6%
Hadis Ansiklopedisi	10	32%
Sahih-i Buhari	4	13%
Toplam Anket	31	100%

18. En Son Okunan Tefsir

Tablo- 57 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Tefsirler

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Tefsirler	Adet	Yüzde
Hak Dini Kur'an Dili	5	45%
Fizilali'l-Kur'an	1	9%
Kur'an Mesajı	1	9%
Vehbi Efendi'nin Tefsiri	1	9%
Tefhimü'l - Kur'an	3	27%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 58 Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Tefsirler

Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Tefsirler	Adet	Yüzde
Hak Dini Kur'an Dili	11	35%
Tefhimü'l - Kur'an	7	23%
Fizilali'l-Kur'an	1	3%
Akçağ Kur'an Dili	2	6%
Tefsiru'l- Munir	3	10%
Saffetü't-Tefasir	3	10%
İbn-i Kesir Tefsiri	4	13%
Toplam Anket	31	100%

19. En Son Okunan Kitap

Tablo- 59 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Kitaplar

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin En Son Okuduğu Kitaplar	Adet	Yüzde
Hasan Yılmaz "Öğretmenim Lütfen Bu Kitabı Okur musun"	3	27%
Asım Yapıcı "Şiir Kitabı"	1	9%
Mehmet Alagaş "Divane"	1	9%
Bediüzzaman Said Nursi "Sözler"	4	36%
Doğan Cüceloğlu "Savaşçı"	2	18%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 60 Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Kitaplar

Din Hizmetleri Sınıfının En Son Okuduğu Kitaplar	Adet	Yüzde
Hasan Yılmaz "Gençler Bu Kitabı Okuyun"	4	13%
Osman Nuri Topbaş "İslam Tasavvufu ve İhsan"	8	26%
Muhammed Fethullah Gülen "Kırık Testi"	7	23%
İmam-ı Gazali "İlahi Nizam"	4	13%
Muhammed Fethullah Gülen "Canan-ı Sohbet"	8	26%
Toplam Anket	31	100%

20. Farklı Alanlarda Kitap Okuma Durumu

Din Eğitimcileri genel olarak dini kitaplar dışında başka kitaplar da okumaktadırlar.

Tablo- 61 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Farklı Alanlarda Kitap Okuma Durumu

Farklı Alanlarda Kitap Okuma Durumu	Adet	Yüzde
Evet	6	55%
Hayır	1	9%
Kısmen	4	36%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 62 Din Hizmetleri Sınıfının Farklı Alanlarda Kitap Okuma Durumu

Farklı Alanlarda Kitap Okuma Durumu	Adet	Yüzde
Evet	22	71%
Hayır	0	0%
Kısmen	9	29%
Toplam Anket	31	100%

21. Düzenli Gazete Okuma Durumu

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin %36 sı düzenli, %45'i düzenli olmamakla birlikte gazete okumaktadır. Din Hizmetleri Sınıfının %48'lik bir oran ile düzenli, %42 lik oranla düzenli olmamakla birlikte gazete okudukları tabloda görülmektedir. Gazete okuma oranı Din Hizmetleri Sınıfında biraz daha yüksektir.

Tablo- 63 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Düzenli Gazete Okuma Durumu

Düzenli Gazete Okuma Durumu	Adet	Yüzde
Evet	4	36%
Hayır	2	18%
Kısmen	5	45%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 64 Din Hizmetleri Sınıfının Düzenli Gazete Okuma Durumu

Düzenli Gazete Okuma Durumu	Adet	Yüzde
Evet	15	48%
Hayır	3	10%
Kısmen	13	42%
Toplam Anket	31	100%

22. Kitap Bitirme Sıklığı

Din eğitimcilerinin çoğu ayda bir kitap bitirmekle birlikte DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinde hiç kitap okumayan bir öğretmen bulunmaktadır.

Tablo- 65 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Kitap Bitirme Sıklığı

Kitap Bitirme Sıklığı	Adet	Yüzde
Haftada bir	2	18%
Ayda bir	7	64%
Yılda bir	1	9%
Hiç	1	9%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 66 Din Hizmetleri Sınıfının Kitap Bitirme Sıklığı

Kitap Bitirme Sıklığı	Adet	Yüzde
Haftada bir	9	29%
Ayda bir	16	52%
Yılda bir	6	19%
Hiç	0	0%
Toplam Anket	31	100%

23. Kitap Satın Alma Sıklığı

Din eğitimcilerinin kitap alma sıklığının en yüksek oranları; DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinde % 45 lik bir oran ile yılda bir , Din Hizmetleri Sınıfında ise % 42'lik bir oran ile ayda birdir.

Tablo- 67 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Kitap Satın Alma Sıklığı

Kitap Satın Alma Sıklığı	Adet	Yüzde
Haftada bir	0	0%
Ayda bir	2	18%
Yılda bir	5	45%
Diğer	4	36%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 68 Din Hizmetleri Sınıfının Kitap Satın Alma Sıklığı

Kitap Satın Alma Sıklığı	Adet	Yüzde
Haftada bir	3	10%
Ayda bir	13	42%
Yılda bir	10	32%
Diğer	5	16%
Toplam Anket	31	100%

24. Boş Zamanlarını Değerlendirme

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri ek geçim ile daha fazla meşguldürler (% 36). Din görevleri ise daha çok kitap okuyarak (%39) meşgul olmakta, ders çalışarak, ailesi ile ilgilenerek de vaktini değerlendirmektedir.

Tablo- 69 DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Tercihleri

Boş Zamanlarını Değerlendirme Tercihleri	Adet	Yüzde
Kitap okuyarak	3	27%
Ek geçim kaynağı ile	4	36%
Gezi ve gözlem ile	0	0%
Meslektaş ziyareti ile	0	0%
Diğer	4	36%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-70 Din Hizmetleri Sınıfının Boş Zamanlarını Değerlendirme Tercihleri

Boş Zamanlarını Değerlendirme Tercihleri	Adet	Yüzde
Kitap okuyarak	12	39%
Ek geçim kaynağı ile	5	16%
Gezi ve gözlem ile	3	10%
Meslektaş ziyareti ile	3	10%
Diğer	8	26%
Toplam Anket	31	100%

İ) DİN EĞİTİMİ İLE İLGİLİ BULGULAR

1. Din Eğitimi

Din eğitimcilerine anketimizde “Din eğitimini tanımlar mısınız?” şeklinde soru yönelmekle onlara göre din eğitiminin ne olduğu ve olması gerektiği bilgisine ulaşılmaya çalışılmıştır. Çünkü görev esnasında bu kişi tanımı doğrultusunda hareket ediyor yada etmeye çalışıyordu.

Tablo- 71 DKAB ve İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenlerin Din Eğitimi Tanımlaması

DKAB ve İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenlerin Din Eğitimi Tanımlaması	Adet	Yüzde
İman, ibadet ve ahlaka dair esasların verilmesidir.	3	27%
Müslümanca yaşayabilmek için gerekli temel bilgi ve uygulamaların eğitimidir.	4	36%
Dini yaşama, bireyin hayatına yansıtılma ve yaşanır hale getirebilmedir.	2	18%
Dini ve ahlaki eğitimin öğrencide meleke haline getirilmesidir.	2	18%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 72 Din Hizmetleri Sınıfının Din Eğitimi Tanımlaması

Din Hizmetleri Sınıfının Din Eğitimi Tanımlaması	Adet	Yüzde
Dinin kaynakları ile öğretilmesidir.	4	13%
Dinin uygulamalı öğretilmesidir.	5	16%
İnsana gerekli bilginin verilmesi ve uygulanmasıdır.	10	32%
Yüce dinimizin daha güzel yaşanması için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılmasıdır.	7	23%
Kur’an-ı Kerim’i anlamak ve anlatmaktır	5	16%
Toplam Anket	31	100%

Tablo- 73 DKAB Dersi Öğretmenlerine Göre İlköğretimler İçin Din Eğitiminin Amacı

DKAB Dersi Öğretmenlerine Göre İlköğretimler İçin Din Eğitiminin Amacı	Adet	Yüzde
Sevgi, saygı ve hoşgörünün benimsenmesi amaçlanmalı	3	27%
Allah sevgisi ve korkusu anlatılmalı	2	18%
Namaz, oruç vb. temel dini bilgiler güzel bir şekilde verilmeli	2	18%
Sure-dua ezberlerine daha fazla yoğunluk verilmeli	2	18%
Ahlaki olgunluk kazandırılmalı	1	9%
Öğrencilerin sağlam bir itikada sahip olması sağlanmalı	1	9%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 74 DKAB ve İHL Deki Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Liseler İçin Din Eğitiminin Amacı

DKAB ve İHL Deki Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Liseler İçin Din Eğitiminin Amacı	Adet	Yüzde
Öğrencinin günlük ihtiyaçlarını karşılamalı	2	18%
İslam'ın yaşanılabilir bir din olduğu bilinci yerleştirilmeli	6	55%
Ergenlik dönemi buhranlarının az bir zarar ile atlatılmasını sağlamalı	3	27%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-75 Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre Kur'an Kursları İçin Din Eğitiminin Amacı

Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre Kur'an Kursları İçin Din Eğitiminin Amacı	Adet	Yüzde
Allah'ın rızasını kazandırmalı	3	33%
Öğrencilere ilmi ve dini bakımdan doyurucu bilgiler vermeli	3	33%
Kur'anı anlamı ile öğrenip uygulayacak seviyeye getirmeli	1	11%
İslami bir şuur vermelidir.	2	22%
Toplam Anket	9	100%

Tablo-76 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cami Cemaati İçin Din Eğitiminin Amacı

Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cami Cemaati İçin Din Eğitiminin Amacı	Adet	Yüzde
Cemaate ilmi ve dini bakımdan doyurucu bilgiler verilmeli	6	27%
Cemaatin ihtiyaç olan konular programa alınmalı	12	55%
Özendirici, pratik, birleştirici ve yapıcı bir din eğitimi amaçlanmalıdır.	4	18%
Toplam Anket	22	100%

Tablo-77 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Bölgede En İyi Din Eğitiminin Nasıl Verileceği

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Bölgede En İyi Din Eğitiminin Nasıl Verileceği	Adet	Yüzde
Milli Eğitimin desteği ile cd'ler, testler ve gerekli dokümanlar hazırlanmalı, görsel etkinlikler düzenlenmeli, öğrencinin yaşayarak öğrenmesine imkan sağlanmalıdır.	5	45%
Yeni yetişen gençlerin doğru dini bilgilerle donatılması gerekir.	2	18%
Öğretmenler her an kendilerini yenilemeli, dersi ve kendilerini sevdirecek anlattıklarını cazip hale getirmelidirler.	4	36%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-78 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Bölgede En İyi Din Eğitiminin Nasıl Verileceği

Din Hizmetleri Sınıfına Göre Bölgede En İyi Din Eğitiminin Nasıl Verileceği	Adet	Yüzde
Toplumun ahlakı, insanların ruhi olgunluğu için Kur'an Kursları halka sevdirmelidir.	6	19%
Yetişmiş ve maddi sıkıntısı olmayan eleman ihtiyacı karşılanmalıdır.	2	6%
Din görevlisine güven tesisi sağlanmalıdır.	5	16%
Disiplinli çalışma politikası takip edilmelidir.	8	26%
Mili Eğitim Müdürlüğü ve Müftülük iş birliği içerisinde çalışarak yarışmalar seminerler, programlar hazırlamalıdır.	10	32%
Toplam Anket	31	100%

2. Din Eğitimi Problemleri

Tablo-79 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Kurumlarda Karşılaştıkları Problemler

DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Kurumlarda Karşılaştıkları Problemler	Adet	Yüzde
Anlatım için gerekli araç ve gereçler yetersizdir.	4	36%
Matematik ve Türkçe gibi derslerde özel çalışmalar ve testler yapılırken bu ders sadece bir kitap ile sınırlı tutulmaktadır.	2	18%
Birlik ve beraberliğin olmaması din eğitimi zorlaştırmaktadır.	1	9%
Çocukların aileden ve çevreden öğrendikleri yanlış bilgiler ve batıl inançlar din eğitimi zorlaştırmaktadır.	4	36%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-80 Din Hizmetleri Sınıfının Çalıştıkları Kurumlarda Karşılaştıkları Problemler

Din Hizmetleri Sınıfının Çalıştıkları Kurumlarda Karşılaştıkları Problemler	Adet	Yüzde
Anlatım için gerekli araç ve gereçler yetersizdir.	7	23%
Din eğitimi tanınmıyor ve tanıtılmıyor, bu sebeple önemsenmiyor	11	35%
Din eğitimcilerinin yaptırım gücü bulunmamaktadır.	4	13%
Gerek yazılı basın gerek ise görsel basında din eğitime yer verilmiyor.	9	29%
Toplam Anket	31	100%

Tablo-81 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Bölgede Din Eğitimi Verirken Karşılaştıkları En Önemli Problemler

DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Bölgede Din Eğitimi Verirken Karşılaştıkları En Önemli Problemler	Adet	Yüzde
Dine karşı önyargılı ve saygısız olunması	2	18%
Din eğitimin arka plana atılması	4	36%
Birlik ve beraberliğin olmaması	1	9%
Geleneksel basit seviyede, bireye düşündürmeyen ve nota bağlı bir din eğitiminin verilmesi	3	27%
Diyalog yetersizliği bulunmasıdır.	1	9%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-82 Din Hizmetleri Sınıfının Bölgede Din Eğitimi Verirken Karşılaştıkları En Önemli Problemler

Din Hizmetleri Sınıfının Bölgede Din Eğitimi Verirken Karşılaştıkları En Önemli Problemler	Adet	Yüzde
Dini konularda konferans ve seminer eksikliği	6	19%
Yeterli donanımına sahip gönüllü din eğitimcilerinin azlığı ve isteksizliği	17	55%
Doğruyu kendi kaynağından araştırma alışkanlığının olmamasıdır.	8	26%
Toplam Anket	31	100%

Tablo-83 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Meslekleri İle İlgili Sorunları

DKAB Ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Meslekleri İle İlgili Sorunları	Adet	Yüzde
Meslek saygınlığının ve yaptırım gücünün yetersizliği	1	9%
Lojman eksikliği	2	18%
Gelirlerin azlığı	3	27%
Araştırma ve geliştirme ortamının olmaması	3	27%
LGS ve diğer genel sınavlarda DKAB dersi ile ilgili sorular çıkmadığından öğrencilerin derse gerekli değeri vermemeleridir.	2	18%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-84 Din Hizmetleri Sınıfının Meslekleri İle İlgili Sorunları

Din Hizmetleri Sınıfının Meslekleri İle İlgili Sorunları	Adet	Yüzde
Teknolojinin kullanılmaması	9	29%
Kur'an Kurslarının eksiklikleri	7	23%
Yetişkin personel sıkıntısı çekilmesi	3	10%
Maaş yetersiz olduğu için ek iş ile uğraşılması	6	19%
Cemaatin bilgi seviyesi zayıf olduğundan anlatım esnasında zorluk çekilmesi	3	10%
Hizmet içi seminerlerin azlığı	2	6%
Kütüphanelerin yetersizliği	1	3%
Toplam Anket	31	100%

Tablo 85'e göre Din Hizmetleri Sınıfı yardım toplama sebebi ile, itibarlarının azaldığını düşünmektedirler. Cemaatin şüphelere kapılması ve cemaatin azalmasına da etkisi olduğu kanısındadırlar.

Cemaatten sık sık yardım toplama halkın gözünde dinimizin ve din eğitimcilerinin itibarının azalmasına sebep olacaktır. Bundan dolayı dini anlatmak ve halk üzerinde tesir etmek zorlaşacaktır.

Tablo- 85 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Camide Yardım Toplamanın Sonuçları

Yardım Toplama	Adet	Yüzde
Din Hizmetleri Sınıfının itibarının azalmasına sebep olmaktadır	13	59%
Cemaat arasında şüphelere sebep olmaktadır	4	18%
Cemaatin azalmasına sebep olmaktadır	5	23%
Önemli bir etkisi olmamaktadır	0	0%
Diğer	0	0%
Toplam Anket	22	100%

3. Din Eğitimi Programı

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin hiç birisi uygulanan din eğitimi programını yeterli görmez iken Din Hizmetleri Sınıfının çoğu da yeterli görmemektedirler. Buna rağmen % 26 bir oran da bu programla söylenen amaçlara ulaşılabileceği kanısındadır.

Tablo- 86 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Din Eğitimi Programının Yeterliliği

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Din Eğitimi Programının Yeterliliği	Adet	Yüzde
Evet	0	0%
Hayır	11	100%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 87 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Din Eğitimi Programının Yeterliliği

Din Hizmetleri Sınıfına Göre Din Eğitimi Programının Yeterliliği	Adet	Yüzde
Evet	8	26%
Hayır	23	74%
Toplam Anket	31	100%

Tablo- 88 DKAB Dersi Öğretmenlerine Göre İlköğretimlerin Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular

DKAB Dersi Öğretmenlerine Göre İlköğretimlerin Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular	Adet	Yüzde
Hadis-i Şerifler	2	18%
Oruç	1	9%
Allah ve Peygamber sevgisi	4	36%
Namaz (Her sınıfta)	3	27%
Kur'an meali	1	9%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-89 DKAB ve İHL’de Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Liselerin Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular

DKAB ve İHL’de Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Liselerin Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular	Adet	Yüzde
İbadet ve iman ile ilgili konular	2	18%
Kur’an meali ve hadisi şerifler	1	9%
İslam’ın sosyal hayat açısından önemi	1	9%
Peygamberimizin hayatı	1	9%
Uygulamalı namaz - abdest	4	36%
Muamelat	1	9%
Ukubat	1	9%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-90 Kur’an Kursu Öğreticilerine Göre Kur’an Kurslarının Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular

Kur’an Kursu Öğreticilerine Göre Kur’an Kurslarının Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular	Adet	Yüzde
Kur’an meali ve hadisi şerifler	3	33%
Peygamberimizin hayatı	4	44%
Aile hukuku	2	22%
Toplam Anket	9	100%

Tablo-91 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cami Cemaati İçin Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular

Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cami Cemaati İçin Din Eğitimi Programına Eklenmesi Veya Yoğunlaştırılması Gereken Konular	Adet	Yüzde
Kur’an meali ve hadisi şerifler	10	45%
Allah ve Peygamber sevgisi	12	55%
Toplam Anket	22	100%

Tablo-92 DKAB Dersi Öğretmenlerine Göre İlköğretimlerin Din Eğitimi Programından Çıkarılması Gereken Konular

DKAB Dersi Öğretmenlerine Göre İlköğretimlerin Din Eğitimi Programından Çıkarılması Gereken Konular	Adet	Yüzde
Askerlik	7	64%
Sofra adabı vb. gereksiz konular	4	36%
Toplam Anket	11	100%

DKAB ve İHL’de Meslek Dersi Öğretmenlerine Göre Liseler İçin Din Eğitimi Programından Çıkarılması Gereken Konular

- ✓ Din felsefesi ve sosyolojik terimler

Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre Kur'an Kurslarının Din Eğitimi Programından Çıkarılması Gereken Konular

- ✓ Boş bırakılmıştır

Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cami Cemaatinin Din Eğitimi Programından Çıkarılması Gereken Konular

- ✓ Boş bırakılmıştır

Tablo-93 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Din Eğitimi Programında Anlatmakta Güçlük Çeklikteki Konular

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Din Eğitimi Programında Anlatmakta Güçlük Çektikleri Konular	Adet	Yüzde
Kadınlarının özel halleri	3	27%
Uygulama alanları dar olan dini konular	4	36%
Duaların orijinal alfabe ve sesi ile öğretilmesi	4	36%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-94 Din Hizmetleri Sınıfının Din Eğitimi Programında Anlatmakta Güçlük Çektikleri Konular

Din Hizmetleri Sınıfının Din Eğitimi Programında Anlatmakta Güçlük Çektikleri Konular	Adet	Yüzde
İleri yaştaki kadınlar için tecvit konuları	5	16%
Zekat ve Hac	2	6%
İnsanların bid'at ve hurafelerden etkilenmesi	6	19%
Laiklik ve Cumhuriyet	7	23%
Tarikat ve cemaatler	4	13%
Kadın hakları	7	23%
Toplam Anket	31	100%

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin büyük çoğunluğu müfredattaki konuları yetiştirirken, Din Hizmetleri Sınıfının çoğu ise müfredatı yetiştirememektedir.

Tablo- 95 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Din Eğitimi Programını verilen sürede bitirip bitiremediği

Müfredatı bitirip bitirememe	Adet	Yüzde
Evet	8	73%
Hayır	3	27%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 96 Din Hizmetleri Sınıfının Din Eğitimi Programını verilen sürede bitirip bitiremediği

Müfredatı bitirip bitirememe	Adet	Yüzde
Evet	13	42%
Hayır	18	58%
Toplam Anket	31	100%

4. Kütüphane

Din eğitiminin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için kütüphanelerde temel dini kaynakların bulunması önemlidir. Çünkü derste anlatılanlar yeterli olmayacağından ve evinde istediği kitaplara ulaşamayacağından, öğrenciler kendilerini geliştirmek üzere kütüphanelere ihtiyaç duyacaklardır. Ayrıca bu sayede cemaatten araştırmaya ilgili olanlara da ortam hazırlanmış olacaktır.

Tablo 97'e göre DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin çalıştıkları okulların çoğunda Kur'an-ı Kerim meali bulunmaktadır. Fakat öğrencilerin meal okumaya teşvik edilmesi gerekmektedir.

Tablo- 97 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Okulda Kur'an-ı Kerim Mealinin Olup Olmadığı

Kur'an-ı Kerim ve Meali	Adet	Yüzde
Evet	7	64%
Hayır	4	36%
Toplam Anket	11	100%

Tablo 98'e göre Din Hizmetleri Sınıfının çalıştıkları yerin kütüphanesinde Kur'an-ı Kerim mealinin bulunma oranı oldukça yüksektir. Fakat halkın ve Kur'an Kursu öğrencilerinin meal okumaya teşvik edilmesi gerekmektedir.

Tablo- 98 Din Hizmetleri Sınıfının Çalıştıkları Yerin Kütüphanesinde Kur'an-ı Kerim Mealinin Olup Olmadığı

Kur'an-ı Kerim ve Meali	Adet	Yüzde
Evet	28	90%
Hayır	3	10%
Toplam Anket	31	100%

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin çalıştıkları okulların çoğunda hadis kitabı bulunurken, Din Hizmetleri Sınıfında bu oran daha yüksektir.

Tablo- 99 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Okulda Hadis Kitabının Olup Olmadığı

Hadis Kitabı	Adet	Yüzde
Evet	8	73%
Hayır	3	27%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 100 Din Hizmetleri Sınıfının Çalıştıkları Yerin Kütüphanesinde Hadis Kitabı Olup Olmadığı

Hadis Kitabı	Adet	Yüzde
Evet	27	87%
Hayır	4	13%
Toplam Anket	31	100%

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin çoğu kütüphanelerini “kısmen yeterli” görür iken, Din Hizmetleri Sınıfının çoğu ise “yeterli” görmektedir. Din eğitiminin sağlıklı yürütülmesi için kütüphanelerin eksiklikleri giderilmelidir.

Tablo- 101 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Çalıştıkları Okuldaki Kütüphanelerin Yeterlilik Durumu

Kütüphanelerin Yeterliliği	Adet	Yüzde
Evet	2	18%
Hayır	4	36%
Kısmen	5	45%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 102 Din Hizmetleri Sınıfının Çalıştıkları Yerdeki Kütüphanelerin Yeterlilik Durumu

Kütüphanelerin Yeterliliği	Adet	Yüzde
Evete	17	55%
Hayır	6	19%
Kısmen	8	26%
Toplam Anket	31	100%

5. Muhatap Olunan Kişiler

Muhatap olunan kişilerin ilgilendikleri konular halkın sosyal-kültürel-dini hayatını yansıtması açısından önemlidir. Tablo 103 ve Tablo 104 incelendiğinde yetişkinlerin ve öğrencilerin ilgilendikleri konuların benzerlik göstermesi öğrencilerin, sosyal-kültürel-dini hayattan etkilendiğini göstermektedir.

Tablo-103 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Muhataplarının Hangi Konulara İlgi Gösterdiği

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Muhataplarının Hangi Konulara İlgi Gösterdiği	Adet	Yüzde
İçtimai konular	1	9%
İbadet (Namaz, oruç vb.)	3	27%
Kandillerde yapılacak işler	2	18%
Peygamberimizin hayatı	1	9%
Batıl inanç ve hurafeler	2	18%
Soyut kavramlar (Cin, şeytan, ruh, ahiret, kader)	2	18%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-104 Din Hizmetleri Sınıfının Muhataplarının Hangi Konulara İlgi Gösterdiği

Din Hizmetleri Sınıfının Muhataplarının Hangi Konulara İlgi Gösterdiği	Adet	Yüzde
İbadet (Namaz, oruç vb.)	7	23%
Allah'ın zatı ve sıfatları, ölüm ve ahiret vb. konular	9	29%
Batıl inanç ve hurafeler	10	32%
Cenaze, kul hakkı, örtünme vb. konular	5	16%
Toplam Anket	31	100%

Muhatap olunan kişilerin sordukları sorular halkın sosyal-kültürel-dini hayatını yansıtması açısından önemlidir. Tablo 105 ve Tablo 106 incelendiğinde yetişkinlerin ve öğrencilerin sordukları soruların benzerlik göstermesi, öğrencilerin sosyal-kültürel-dini hayattan etkilendiğini göstermektedir.

Tablo-105 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Muhataplarının Hangi Konular İle İlgili Soru Sordukları

DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Muhataplarının Hangi Konular İle İlgili Soru Sordukları	Adet	Yüzde
Batıl inanç ve hurafeler	4	36%
Günah – sevap (fetva amaçlı sorular)	2	18%
Soyut kavramlar (akıl, din, melek, cin,şeytan, ruh)	2	18%
Kader, ölüm ve kabir azabı	3	27%
Toplam Anket	11	100%

Tablo-106 Din Hizmetleri Sınıfının Muhataplarının Hangi Konular İle İlgili Soru Sordukları

Din Hizmetleri Sınıfının Muhataplarının Hangi Konular İle İlgili Soru Sordukları	Adet	Yüzde
Cenaze, kul hakkı, örtünme gibi farklı konularda	5	16%
İbadet (Namaz, oruç vb.)	8	26%
Günah – sevap (fetva amaçlı sorular)	10	32%
Mübarek gün ve gecelerde neler yapılacağı	5	16%
Ailevi sorunlar	3	10%
Toplam Anket	31	100%

Öğrencilerin genelinin (%79) derse karşı ilgisi orta seviyededir. Arzu edilen yüksek seviyeye çekebilmek için öğretmen ve öğreticilerin ders işleme yöntemlerinde yenilikler yapması gerekmektedir.

Tablo- 107 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerine ve Kur'an Kursu Öğreticilerine Göre Öğrencilerin Derse Karşı İlgi ve Alakası

Öğrencilerin Derse Karşı İlgi ve Alakası	Adet	Yüzde
Yüksek	2	11%
Orta Derecede	16	79%
Az	2	11%
Diğer	0	0%
Toplam Anket	20	100%

Tablo 108 ve Tablo 109'a göre cemaatin vaazlara ve hutbelere ilgisi arzu edilen seviyede değildir.

Tablo- 108 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cemaatin Vaazlara İlgisi

Vaaz	Adet	Yüzde
Çok yüksek	6	27%
Yüksek	6	27%
Orta	8	36%
Zayıf	2	9%
Hiç yok	0	0%
Toplam Anket	22	100%

Tablo- 109 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cemaatin Hutbelere İlgisi

Hutbe	Adet	Yüzde
Çok yüksek	3	14%
Yüksek	7	32%
Orta	11	50%
Zayıf	1	5%
Hiç yok	0	0%
Toplam Anket	22	100%

Cemaatin ilgisinin zayıflığı; vaaz ve hutbenin önemini kavrayamamaktan, vaaz dinlemek için yeterli zaman bulamamaktan, cemaatin anlatılan konuyu bildiğini zannetmesinden ve merkezi vaaz sisteminin halkı sıkmasından kaynaklanmaktadır. Halkın dini eğitimi için çok önemli olan vaaz ve hutbeler bazı sebeplerden dolayı hedefine ulaşmamaktadır. Bu durum sosyo-kültürel hayatın dini bir çerçevede devam etmesi adına büyük bir kayıptır.

Tablo- 110 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Cemaatin Vaaz ve Hutbelere İlgisinin Zayıflığının Sebepleri

Vaaz ve Hutbelere İlgisinin Zayıflığının Sebepleri	Adet	Yüzde
Vaaz ve Hutbenin önemini kavrayamamak	8	36%
Vaaz dinlemek için yeterli zamanı olmamak	3	14%
Cemaatin anlatılan konuyu bildiğini zannetmesi	5	23%
Genelde aynı konuların işlenmesi	1	5%
Merkezi vaaz sisteminin halkı sıkması	5	23%
Diğer	0	0%
Toplam Anket	22	100%

Tablo 111'e göre % 68'lik bir oran ile imam ve vaizler merkezi vaaz sisteminin faydalı olduğu görüşündedirler. % 32 si ise kendileri ve cemaat için faydalı olmadığını düşünmektedir.

Tablo- 111 Din Hizmetleri Sınıfına Göre Merkezi Vaaz Sisteminin Faydalı Olup Olmadığı

Merkezi Vaaz Sisteminin Faydalı Olup Olmadığı	Adet	Yüzde
Evet	15	68%
Hayır	7	32%
Toplam Anket	22	100%

6. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve Meslek Dersleri

İlköğretimde % 2'lik ve lisede %4'lük bir kesim DKAB dersini gereksiz görmektedir. Fakat büyük oranda dersin önemi kavranmış görünmektedir. İ.H.L'de ise öğrencilerin tamamı meslek derslerini önemli görmektedirler.

Tablo- 112 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinin Gerekliliği

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Çok gerekli	132	87%	Çok gerekli	44	77%	Çok gerekli	20	100%
Olsa da olur olmasa da olur	16	11%	Olsa da olur olmasa da olur	11	19%	Olsa da olur olmasa da olur	0	0%
Gereksizdir	3	2%	Gereksizdir	2	4%	Gereksizdir	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

İlköğretimde DKAB dersine karşı duyulan sevgi daha fazla olmakla birlikte bu sevgi lisede azalma göstermiştir.Fakat İHL de ise bu sevgi oldukça fazla artış göstermiştir.

Tablo- 113 Ankete Katılan Öğrencilerin DKAB ve Meslek Derslerine Karşı Sevgisi

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Çok	102	68%	Çok	33	58%	Çok	18	90%
Orta	43	28%	Orta	23	40%	Orta	2	10%
Az	3	2%	Az	0	0%	Az	0	0%
Hiç	3	2%	Hiç	1	2%	Hiç	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Tablo 114'e göre İlköğretim ve Lise velilerinin DKAB dersine karşı tutumları hemen hemen aynıdır. İlgileri yüksek olup DKAB dersini istemeyen kişi sayısı çok azdır. Tablo 114'te velilerin ilgisinin yüksek olduğu görülürken Tablo 113'de çocukların sevgisinin daha düşük olması dikkat çekicidir. İHL de ise velilerin hepsi meslek derslerinden memnundur. Bu durum ailelerin dine olan ilgilerini çocuklarına yansıtamadıklarının göstergesidir.

Tablo- 114 Ankete Katılan Öğrencilerin Velilerinin DKAB ve Meslek Derslerine Karşı Sevgisi

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
İlgilidirler	134	89%	İlgilidirler	52	91%	İlgilidirler	20	100%
İlgisizdir	15	10%	İlgisizdir	5	9%	İlgisizdir	0	0%
İstemezler	2	1%	İstemezler	0	0%	İstemezler	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Ankete Katılan Öğrencilerin DKAB ve Meslek Derslerinde Öğrendikleri Bilgilere Göre Meydana Gelen Davranış Değişiklikleri İle İlgili Söyledikleri

- ✓ “Önceden namazdaki kuralları bilmiyordum. Şimdi namazdaki bir çok yanlışımı düzelttim”
- ✓ “Gıybet etmenin bir insanı çiğ olarak yemek kadar kötü bir şey olduğunu öğrendim şimdi yapan arkadaşlarımdan uzak durmaya çalışıyorum.”
- ✓ “Ramazan ayının tamamında oruç tuttum”
- ✓ “Mü’min kardeşin diğer mü’min kardeşi ile üç gün küs kalmayacağını öğrendim”
- ✓ “Bir evin bahçesinden izin almadan meyve koparırdım ama artık yapmıyorum”
- ✓ “Dua okumuyordum şimdi okumaya çalışıyorum”
- ✓ “Camide namazda iken konuşulmaması gerektiğini öğrendim”
- ✓ “Dine ve anne babama bakışım değişti”
- ✓ “Yemin edilmemesi gerektiğini öğrendim.
- ✓ “Tuvalette ve banyoda şarkı söylememesi gerektiğini öğrendim”
- ✓ “Sinirli olduğumda herkese bağırdım şimdi yapmıyorum”
- ✓ “Bazı şarkıların şirke götürdüğünü öğrenerek hatamı düzelttim”
- ✓ “Tesettürlü olunması gerektiğini öğrendim”
- ✓ “Yalan söylememeyi öğrendim.”

Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar D.K.A.B derslerinin çok kazanımları olduğunu göstermektedir. Sağlıklı ve bilinçli bir din eğitimi verildiği takdirde muhakkak ki daha fazla fayda sağlanacaktır.

Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Nasıl Olması Gerektiği

- ✓ Giyimlerine daha fazla önem vermesi
- ✓ İyi, dürüst, disiplinli, hoşgörülü, ahlaklı ve adaletli olması
- ✓ Dinimizin güzelliklerini ve doğruluğunu anlatması
- ✓ Yumuşak, kibar ve sakin olması
- ✓ Dersi sevdirmesi ve sorulan sorulara cevap vermesi
- ✓ Öğrencilere karşı ilgi göstermesi, şakacı olması
- ✓ Konuları tekrarlayarak ve yavaş anlatması
- ✓ Öğrenciler arasında ayırım yapmaması
- ✓ Ders haricinde de bizimle ilgilenmesi
- ✓ İşinin ehli ve görevine hakkı ile yapan bir öğretmen olması
- ✓ Bayan ise inancının gereği olarak başının kapalı olması
- ✓ Beş vakit namazını kaçırmaması
- ✓ Ahiret inancını sık sık hatırlatması ve anlatması
- ✓ Ders kitabından değil de peygamberimizin hayatından anlatması
- ✓ Otoriter, sıkmayan, samimi,
- ✓ Anlattıklarını icra eden bir kişi olmasını istemektedirler.

Ankete Katılan Öğrenciler, DKAB ve Meslek Dersleri Öğretmeni Olsalardı Dersi Nasıl Anlatacakları

- ✓ “Öğrencinin suçunu tam olarak anlamadan bağırılmazdım”
- ✓ “Sıkmadan ders anlatırdım.”
- ✓ “Hoşgörülü olmak isterdim”
- ✓ “Öğrencinin anlayacağı şekilde ders anlatırdım”
- ✓ “Göstererek anlatırdım.”
- ✓ “Başka kaynaklardan konuyu araştırarak ders anlatırım.”
- ✓ “Örnekler ile anlatırdım.”
- ✓ “Dualar öğreterek ders anlatırdım.”
- ✓ “İlk önce kendimi sonra da dersi sevdirdim.”

✓ “Öğrenci merkezli ve öğrenciye sorumluluklar vererek anlatırdım”

Ailede ve çevrede öğrenilenlere takviye olması açısından okullardaki DKAB ve meslek dersleri çok önemlidir. Bu sebeple haftalık ders saatinin artırılması gerekmektedir.

Tablo- 115’e göre ilköğretim öğrencilerinin %62’si haftalık ders saatine yeterli derken, lise öğrencilerinin %61’i yetersiz demektirler. Bu cevaplarda ilköğretimde ders saatinin 2, lisede 1 olmasının etkisi olabilir. İlköğretimdeki oran tahminimize göre yüksek, lisedeki oran tahminimize göre düşüktür. İ.H.L’de ise %90’ı “yetersiz” cevabını vermişlerdir.

Tablo- 115 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Dersi Ders Saatlerinin Yeterlilik Durumu

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Evet	94	62%	Evet	22	39%	Evet	2	10%
Hayır	57	38%	Hayır	35	61%	Hayır	18	90%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Öğrencilerin ilgisini çeken konuların oranları Tablo 116’da görülmektedir.

Tablo-116 Ankete Katılan Öğrencilerin DKAB ve Meslek Derslerinde İlgisini Çeken Konular

Ankete Katılan Öğrencilerin DKAB ve Meslek Derslerinde İlgisini Çeken Konular	Adet	Yüzde
Melek, cin, şeytan, büyüçülük, ruh çağırma	35	15%
Hz. Muhammed’in ve sahabenin hayatı	18	8%
Ölüm, ahiret, kıyamet ve alametleri vb.	38	17%
İbadet (Namaz, oruç, hac, kurban vb.)	9	4%
Allah- insan ilişkisi	21	9%
Allah(c.c)’ın sıfatları	19	8%
Kur’an-ı Kerim ve kutsal kitaplar	8	4%
Mükellefin görevleri	10	4%
Sevap-günah	28	12%
Yaratılış ve ilk insanın dünyaya gelişi	15	7%
Tefsir, hadis, fıkıh, siyer	13	6%
Geçmiş kavimlerin başına gelenler	14	6%
Toplam Anket	228	100%

Tablo- 117'e göre İlköğretim ve lisenin DKAB dersini önemseme oranları arasında bariz farklar yoktur. Bu durum ilköğretim sıralarından liseye geçen öğrencilerin o sıralarda sevdirici bir din eğitimi almadıklarını göstermektedir.

İHL öğrencileri din eğitimini kabullenmiş bir şekilde okula başladıkları için %100 gibi büyük bir oranla meslek derslerini “en önemli ders” olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

Tablo- 117 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinin Önem Durumu

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
En önemli ders	84	56%	En önemli ders	32	56%	En önemli ders	20	100%
Önemsiz	5	3%	Önemsiz	0	0%	Önemsiz	0	0%
Sıradan bir ders	26	17%	Sıradan bir ders	12	21%	Sıradan bir ders	0	0%
Fikrim yok	36	24%	Fikrim yok	13	23%	Fikrim yok	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Tablo- 118'e göre DKAB öğretmenleri için, İlköğretimin %62'si sevilen öğretmenler, %33'ü bazıları sevilir, %3'ü sevilmezler demişlerdir. Liselerde sevilen öğretmenler olduklarını düşünenlerin oranı düşmüş(%39), bazıları sevilir diyenlerin oranı yükselmiştir.(%56) Bu durum lise öğrencilerinin bir takım olumsuz olaylarla karşılaşarak DKAB öğretmenlerinden soğuduklarını göstermektedir.

Meslek dersi öğretmenleri için, İHL öğrencilerinin %55'i sevilen öğretmenler, %35'i bazıları sevilir, %5'i hiç biri sevilmez demişlerdir. İHL öğrencilerinin “bazıları sevilir” ve “sevilmezler” cevaplarındaki oranların yüksekliği dikkat çekicidir. Bu durum İHL'de de bazı olumsuzlukların yaşandığını göstermektedir.

Tablo- 118 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Dersleri Öğretmenlerine Karşı Duygu Ve Düşünceleri

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Sevilen öğretmenler	93	62%	Sevilen öğretmenler	22	39%	Sevilen öğretmenler	11	55%
Bazıları sevilir bazıları sevilmez	50	33%	Bazıları sevilir bazıları sevilmez	32	56%	Bazıları sevilir bazıları sevilmez	7	35%
Hiç sevilmezler	5	3%	Hiç sevilmezler	1	2%	Hiç sevilmezler	1	5%
Diğer	3	2%	Diğer	2	4%	Diğer	1	5%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Tablo- 119'a göre "DKAB ve Meslek Dersinde ailede öğrendiklerime göre çok şey öğrendim" cevabının oranları ilköğretimde %72, lisede %65, İHL'de ise %95'tir. Genel itibariyle öğrenciler DKAB dersinde çok şey öğrendikleri kanısındadırlar. İHL'de bu oran oldukça yüksektir.

Aileden yeterli din eğitimi alamayan öğrenciler belki son olarak okullarda din eğitimi alma imkanı bulacaklarından, öğretmenler daha gayretli olmalıdırlar. Zira öğrenci mezun olduktan sonra halkın arasına karışacak, almış olduğu DKAB ve meslek dersinin verimine göre diğer insanlara iyi yada kötü etkide bulunacaktır.

Tablo- 119 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Dersinde Öğrendiklerinin Ailede Öğrendiklerine Göre Durumu

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Çok şey öğrendim	108	72%	Çok şey öğrendim	37	65%	Çok şey öğrendim	19	95%
Çok az öğrendim	37	25%	Çok az öğrendim	15	26%	Çok az öğrendim	1	5%
Hiçbir şey öğrenmedim	3	2%	Hiçbir şey öğrenmedim	0	0%	Hiçbir şey öğrenmedim	0	0%
Diğer	3	2%	Diğer	5	9%	Diğer	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Anket uygulanan öğrencilerin ailelerinin tamamına yakını çocuklarının DKAB dersinde öğrendikleri bilgileri kabul etmektedirler. Bu durum sağlıklı din eğitimi adına olumlu bir gelişmedir.

Tablo- 120 Ankete Katılan Öğrencilerin Ailelerinin DKAB ve Meslek Dersinde Öğrenilenleri Kabul Etme Durumu

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Evet	146	97%	Evet	57	100%	Evet	20	100%
Hayır	5	3%	Hayır	0	0%	Hayır	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Tablo- 121’ de görüldüğü üzere ilköğretim ve liselerde “Sevgim arttı ve inançlarım kuvvetlendi ” oranı yüksektir. İHL’de ise bu oran daha yüksektir.

Tablo- 121 Ankete Katılan Öğrencilerin DKAB ve Meslek Dersi İle Dine Karşı Bakış Açılıarı

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Sevgim arttı ve inançlarım kuvvetlendi	95	63%	Sevgim arttı ve inançlarım kuvvetlendi	27	47%	Sevgim arttı ve inançlarım kuvvetlendi	16	80%
Dinden soğudum	8	5%	Dinden soğudum	1	2%	Dinden soğudum	0	0%
Hiçbir değişiklik olmadı	6	4%	Hiçbir değişiklik olmadı	2	4%	Hiçbir değişiklik olmadı	0	0%
Tutum ve davranışlarımda düzelmeler oldu	40	26%	Tutum ve davranışlarımda düzelmeler oldu	26	46%	Tutum ve davranışlarımda düzelmeler oldu	3	15%
Diğer	2	1%	Diğer	1	2%	Diğer	1	5%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

7. Ders Kitabı

Ankete katılan din eğitimcilerinin çoğu (%68) okuttukları ders kitabının ihtiyaçlara cevap vermediğini düşünmektedir. Bu açıdan ders kitapları din eğitiminin amaçları doğrultusunda yeniden düzenlenmelidir.

Tablo- 122 Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin ve Kur’an Kursu Öğreticilerinin Okuttukları Ders Kitabının, Öğrencilerin İhtiyaçlarına Cevap Verecek Nitelikte Olup Olmadığı

Ders Kitabının Yeterliliği	Adet	Yüzde
Evet	6	32%
Hayır	13	68%
Toplam Anket	19	100%

8. Yöntem-Araç-Gereç

DKAB ve İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin hepsi yardımcı araç ve gereç kullanılması gerektiğini söylemektedir. Din Hizmetleri Sınıfından da % 23’lük bir oran belki yararlı olabileceği cevabını vermiştir.

Tablo- 123 Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Anlatım Esnasında Yardımcı Araç Gereç Kullanma Hakkındaki Görüşleri

Yardımcı Araç Gereç Kullanma	Adet	Yüzde
Yararlı olur	11	100%
Belki yararlı olabilir	0	0%
Yararlı olmaz	0	0%
Fikrim yok	0	0%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 124 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Anlatım Esnasında Yardımcı Araç Gereç Kullanma Hakkındaki Görüşleri

Yardımcı Araç Gereç Kullanma	Adet	Yüzde
Yararlı olur	24	77%
Belki yararlı olabilir	7	23%
Yararlı olmaz	0	0%
Fikrim yok	0	0%
Toplam Anket	31	100%

Tablo- 125 Tablo- 126'a göre anlatım esnasında DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri ile Din Hizmetleri Sınıfı en çok %36 ve % 42'lik bir oranla VCD player kullanmaktadır. Projeksiyon - fotoğraf - resim - harita - kaset ve bilgisayar kullanılan araç ve gereçler arasındadır.

Tablo- 125 DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Anlatım Esnasında En Çok Kullandıkları Araç Ve Gereçler

Seçenekler	Adet	Yüzde
Tepegöz	0	0%
Projeksiyon	0	0%
VCD Player	4	36%
Fotoğraf – resim – harita	2	18%
Bilgisayar	3	27%
Diğer	2	18%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 126 Din Hizmetleri Sınıfının Anlatım Esnasında En Çok Kullandıkları Araç Ve Gereçler

Seçenekler	Adet	Yüzde
Tepegöz	0	0%
Projeksiyon	3	10%
VCD Player	13	42%
Fotoğraf – resim – harita	4	13%
Bilgisayar	2	6%
Diğer	9	29%
Toplam Anket	31	100%

Tablo- 127 ve Tablo- 128’de oranlar birbirine yakın gözükmektedir. Din eğitimcileri bulunduğu kurumun imkanlarına göre araç ve gereçlere ulaşabildiğini söylemektedirler. Milli Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı din eğitimcilerini araç gereç temininde yardımcı olmalıdırlar.

Tablo- 127 DKAB ve İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenlerinin Bu Araç Ve Gereçlere Ulaşabilirliği

Seçenekler	Adet	Yüzde
Evet	4	36%
Hayır	3	27%
Kısmen	4	36%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 128 Din Hizmetleri Sınıfının Bu Araç Ve Gereçlere Ulaşabilirliği

Seçenekler	Adet	Yüzde
Evet	11	35%
Hayır	10	32%
Kısmen	10	32%
Toplam Anket	31	100%

Tablo- 129’dan anlaşıldığı üzere DKAB ve İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersi Öğretmenleri İle Kur’an Kursu Öğreticileri genellikle öğretmen ve öğrenci merkezli bir anlatım kullanmaktadır. Bunun yanı sıra derslerde soru cevap ve grup çalışması yöntemlerinin yapılmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Din eğitimcisi çalıştığı ortamın imkan durumuna göre derste en verimli olabileceği metotları kullanmalıdır. Verimli metot öğrencinin durumuna, çalışma şartlarına vb. değişkenlere göre değişebilecektir.

Tablo-129 Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri İle Kur'an Kursu Öğreticilerinin Kullandıkları Metotlar

Metot ve Teknikler	Adet	Yüzde
Öğretmen merkezli anlatım	6	32%
Öğrenci merkezli anlatım	8	37%
Soru-cevap	3	16%
Tartışma	0	0%
Grup çalışması	2	11%
Diğer	1	5%
Toplam Anket	20	100%

Öğretmen ve öğreticilerin çoğu ara sıra tahtayı kullanmaktadır. Bununla beraber hiç tahta kullanmayan % 16 'lık oranın varlığı da dikkat çekicidir.

Tablo- 130 Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri İle Kur'an Kursu Öğreticilerinin Yazılı Tahtasını Kullanma Sıklıkları

Seçenekler	Adet	Yüzde
Her zaman	4	20%
Çoğunlukla	4	20%
Ara Sıra	9	45%
Hiç	3	15%
Toplam Anket	20	100%

Tablo-131 incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin cevaplarına göre ilköğretim kısmında sırasıyla soru - cevap, öğretmen merkezli, tartışma; lise kısmında öğretmen merkezli, soru-cevap, tartışma; İHL'de soru -cevap, öğretmen merkezli, tartışma metotlarının uygulandığı anlaşılmaktadır.

Tablo- 131 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinin İşleniş Yöntemleri

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Öğretmen merkezli	62	23%	Öğretmen merkezli	34	35%	Öğretmen merkezli	13	24%
Öğrenci merkezli	30	11%	Öğrenci merkezli	9	9%	Öğrenci merkezli	10	18%
Soru - Cevap	75	28%	Soru – Cevap	23	23%	Soru - Cevap	13	24%
Tartışma	55	20%	Tartışma	16	16%	Tartışma	11	20%
Grup çalışması	22	8%	Grup çalışması	8	8%	Grup çalışması	2	4%
Beyin fırtınası	21	8%	Beyin fırtınası	5	5%	Beyin fırtınası	4	7%
Diğer	5	2%	Diğer	3	3%	Diğer	2	4%
Toplam Anket	265	100%	Toplam Anket	95	100%	Toplam Anket	53	100%

Tablo- 132'e göre İlköğretim ve liselerde yardımcı araç-gereç kullanılması oranı düşüken (%15 - %21), İHL'de oldukça yüksektir.(%95)

Tablo- 132 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinin Yardımcı Araç ve Gereç Kullanması Durumu

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Evet	23	15%	Evet	12	21%	Evet	19	95%
Hayır	128	85%	Hayır	45	79%	Hayır	1	5%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Tablo- 133'e göre İlköğretimde bilgisayar, tepegöz, kaynak kitap ve dergi kullanıldığı; liselerde hemen hemen hiç birinin kullanılmadığı görülmüş, “diğer” cevabında ise “kitap, dergi kullanılıyor ve hiç bir şey kullanılmıyor” cevaplarının verildiği tetkik edilmiştir. İHL'de ise yoğun olarak VCD player kullanılmakta, bilgisayar, fotoğraf, resim ve harita ile ders anlatılmaktadır.

Tablo- 133 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinde Kullandıkları Yardımcı Araç ve Gereçler

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Tepegöz	5	17%	Tepegöz	1	6%	Tepegöz	0	0%
Projeksiyon	3	10%	Projeksiyon	0	0%	Projeksiyon	0	0%
Video	1	3%	Video	0	0%	Video	7	17%
VCD Player	0	0%	VCD Player	1	6%	VCD Player	18	44%
Bilgisayar	11	38%	Bilgisayar	0	0%	Bilgisayar	7	17%
Fotoğraf, resim, harita	1	3%	Fotoğraf, resim, harita	3	17%	Fotoğraf, resim, harita	6	15%
Diğer	8	28%	Diğer	13	72%	Diğer	3	7%
Toplam Anket	29	100%	Toplam Anket	18	100%	Toplam Anket	41	100%

Tablo- 134'e göre İlköğretimde yardımcı araç – gereçlerin gerekli olduğunu düşünenlerin sayısı daha yüksekken (%48) kararsızların sayısı da (%35) oldukça yüksektir.

Lisede gerekli olduğunu düşünenlerin sayısı daha yüksekken (%53), gereksiz diyenlerin oranı (%26) da oldukça yüksektir.

İHL'nin tamamına yakını gerekli olduğu fikrindedir.

Tablo- 134 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinde Kullandıkları Yardımcı Araç Ve Gereçler Hakkındaki Görüşleri

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Gereklidir	73	48%	Gereklidir	30	53%	Gereklidir	18	90%
Gereksizdir	25	17%	Gereksizdir	15	26%	Gereksizdir	1	5%
Kararsızım	53	35%	Kararsızım	12	21%	Kararsızım	1	5%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

İlköğretimde yazı tahtasının kullanıldığı yönündeki % 36 lık oran, liselerde %9'a düşmüştür. İHL'de ise bu oran %65 gibi yüksek bir orandır.

Tablo- 135 Ankete Katılan Öğrencilere Göre DKAB ve Meslek Derslerinde Yazı Tahtasının Kullanım Sıklığı

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Her derste kullanılıyor	54	36%	Her derste kullanılıyor	5	9%	Her derste kullanılıyor	13	65%
Bazı derslerde kullanılıyor	87	58%	Bazı derslerde kullanılıyor	33	58%	Bazı derslerde kullanılıyor	7	35%
Hiç kullanılmıyor	10	7%	Hiç kullanılmıyor	19	33%	Hiç kullanılmıyor	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

İlköğretimde ve liselerde Kur'an-ı Kerim Ve Meali'ni derse getirme sıklığı genel olarak "ara sıra" ve "hiç" iken İHL'de her zamandır.

Tablo- 136 Ankete Katılan Öğrencilerin DKAB ve Meslek Derslerine Kur'an-ı Kerim Ve Meali'ni Getirme Sıklığı

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Her ders	16	10%	Her ders	3	5%	Her ders	13	67%
Çoğunlukla	32	20%	Çoğunlukla	6	11%	Çoğunlukla	5	24%
Ara sıra	54	34%	Ara sıra	15	26%	Ara sıra	2	10%
Hiç	55	35%	Hiç	33	58%	Hiç	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

9. Kaynak Kitap

Tablo- 137 Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri İle Kur'an Kursu Öğreticilerinin Ders Kitabı Dışında En Çok Kullandıkları Kaynak Kitaplar

Ankete Katılan DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri İle Kur'an Kursu Öğreticilerinin Ders Kitabı Dışında En Çok Kullandıkları Kaynak Kitaplar	Adet	Yüzde
İslam ilmihali,	6	30%
Meal, hadis, tefsir ve usul kitapları	5	25%
Dini hikaye kitapları,	3	15%
Psikoloji kitapları	1	5%
Peygamberler tarihi	5	25%
Toplam Anket	20	100%

Tablo- 138 ve Tablo- 139'a göre Din eğitimcileri görev yerlerine Kur'an-ı Kerim götürmeye çalışmaktadırlar. Hiç götürmeyen kişi sayısı çok azdır.

Tablo- 138 Ankete Katılan DKAB ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin Okullara Kur'an-ı Kerimi Götürme Sıklıkları

Kur'an-ı Kerimi Götürme Sıklıkları	Adet	Yüzde
Her zaman	3	27%
Çoğunlukla	3	27%
Ara Sıra	4	36%
Hiç	1	9%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 139 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının, Eğitim Yerlerine Kur'an-ı Kerimi Götürme Sıklıkları

Kur'an-ı Kerimi Götürme Sıklıkları	Adet	Yüzde
Her zaman	19	61%
Çoğunlukla	0	0%
Ara Sıra	8	26%
Hiç	4	13%
Toplam Anket	31	100%

Tablo- 140 ve Tablo- 141'de görüldüğü üzere Din eğitimcileri anlatım esnasında ayet ve hadislere yer vermeye çalışmaktadır. Ayet ve hadislerden faydalanmayan din eğitimcisi yoktur. Fakat ayet ve hadislere ara sıra yer verenlerin daha sık yer vermeleri gerekmektedir.

Tablo- 140 Ankete Katılan DKAB ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin Anlatım Esnasında Ayet Ve Hadislere Yer Verme Sıklığı

Ayet Ve Hadislere Yer Verme Sıklığı	Adet	Yüzde
Her zaman	3	27%
Çoğunlukla	8	73%
Ara Sıra	0	0%
Hiç	0	0%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 141 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Anlatım Esnasında Ayet Ve Hadislere Yer Verme Sıklığı

Ayet Ve Hadislere Yer Verme Sıklığı	Adet	Yüzde
Her zaman	15	48%
Çoğunlukla	13	42%
Ara Sıra	3	10%
Hiç	0	0%
Toplam Anket	31	100%

10. Cemaat

Cemaat sayısı öğle ve ikindi namazlarında diğer vakitlere göre fazladır. Sabah ve akşam namazlarında ise sayı en alt seviyededir.

Tablo- 142 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfına Göre Camilerde Vakit Namazlarındaki Günlük Ortalama Cemaat Sayısı

Vakit Namazları	Adet	Yüzde
Sabah	12	10%
Öğle	40	32%
İkindi	41	33%
Akşam	11	9%
Yatsı	21	17%
Toplam Ortalama Cemaat	125	100%

Tablo- 143'te görüldüğü üzere Din Hizmetleri Sınıfının % 55'ine göre cemaat sayısı artmaktadır. Bunun yanı sıra % 32'lik bir kısım cemaat sayısının değişmediğini düşünmektedir.

Tablo- 143 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfına Göre Camide Cemaat Sayısının Değişim Durumu

Cemaat Sayısının Değişim Durumu	Adet	Yüzde
Artıyor	12	55%
Azalıyor	3	14%
Değişmiyor	7	32%
Toplam Anket	22	100%

Din Hizmetleri Sınıfı cami dışında münasebetleri daha çok %20'lik ev sohbetleri ve cenaze gibi işlemler ile olmaktadır. Mevlit okutma çocuğa isim koyma gibi hususlarda da münasebet söz konusudur.

Tablo- 144 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Cami Dışında Cemaatle Münasebet Sebepleri

Sebepler	Adet	Yüzde
Mukabele	5	10%
Çocuğa isim koyma	7	14%
Mevlit	9	18%
Ev sohbetleri	10	20%
Cenaze	10	20%
Okutma	9	18%
Diğer	1	2%
Toplam Anket	50	100%

Din Hizmetleri Sınıfı cemaatin problemlerini % 55'lik bir oran ile ara sıra, %45'lik oranla her zaman paylaştıklarını ifade etmişlerdir. Cemaatin problemleriyle ilgilenmenin Erzincan'ın sosyal-kültürel-dini hayatı açısından çok büyük faydaları olacaktır.

Tablo- 145 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Cemaatin Problemlerini Paylaşma Durumu

Cemaatin Problemlerini Paylaşma Durumu	Adet	Yüzde
Evet	10	45%
Hayır	0	0%
Ara Sıra	12	55%
Toplam Anket	22	100%

11. Diyalog ve İşbirliği

Tablo- 146 ve Tablo- 147'e göre Din eğitimcilerinin çoğu meslektaşları ile diyalog ve işbirliği halindedir. Din Hizmetleri Sınıfının %19 'u bu soruya "hayır" cevabını vermişlerdir.

Tablo- 146 Ankete Katılan DKAB ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin, Meslektaşları ile Diyalog Ve İş Birliği Durumu

Diyalog Ve İş Birliği Durumu	Adet	Yüzde
Evet	8	73%
Hayır	0	0%
Kısmen	3	27%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 147 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Meslektaşları ile Diyalog Ve İş Birliği Durumu

Diyalog Ve İş Birliği Durumu	Adet	Yüzde
Evet	15	48%
Hayır	6	19%
Kısmen	10	32%
Toplam Anket	31	100%

Anketin 56. sorusuna cevapları “hayır” ve “kısmen” olan din eğitimcileri Tablo- 148 ve Tablo- 149’a göre, diyalog ve işbirliğinin eksikliğine sebep olarak İhmal ve tembellik, zaman darlığı, şahsi menfaat çekişmeleri ve siyasi görüş farklılıklarını göstermişlerdir.

Tablo- 148 Ankete Katılan DKAB ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin, Meslektaşları ile Diyalog Ve İş Birliğinde Bulunmamasının Sebepleri

Diyalog Ve İş Birliğinde Bulunmamasının Sebepleri	Adet	Yüzde
Din anlayışındaki farklılıkları	0	0%
Siyasi görüş farklılıkları	0	0%
Şahsi menfaat çekişmeleri	0	0%
İhmal ve tembellik	2	67%
Zaman darlığı	1	33%
Diğer	0	0%
Toplam Anket	3	100%

Tablo- 149 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Meslektaşları ile Diyalog Ve İş Birliğinde Bulunmamasının Sebepleri

Diyalog Ve İş Birliğinde Bulunmamasının Sebepleri	Adet	Yüzde
Din anlayışındaki farklılıkları	0	0%
Siyasi görüş farklılıkları	3	19%
Şahsi menfaat çekişmeleri	1	6%
İhmal ve tembellik	5	31%
Zaman darlığı	7	44%
Diğer	0	0%
Toplam Anket	16	100%

Tablo 150 ve Tablo 151’e göre din eğitimcilerinin çoğu ara sıra diğer din eğitimcileri ile iş birliği yapmaktadırlar. “Hayır” diyenlerin oranı da Din Hizmetleri Sınıfında oldukça yüksektir.(%19)

Tablo- 150 Ankete Katılan DKAB ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin, Bölgedeki Diğer Din Eğitimcileri İle İş Birliği Yapma Durumları

Diğer Din Eğitimcileri İle İş Birliği	Adet	Yüzde
Evet	4	36%
Hayır	1	9%
Ara Sıra	6	55%
Toplam Anket	11	100%

Tablo- 151 Ankete Katılan Din Hizmetleri Sınıfının Bölgedeki Diğer Din Eğitimcileri İle İş Birliği Yapma Durumları

Diğer Din Eğitimcileri İle İş Birliği	Adet	Yüzde
Evet	11	35%
Hayır	6	19%
Ara Sıra	14	45%
Toplam Anket	31	100%

12. İlk Dini Bilgi Kaynağı

Öğrencilerin çoğu ilk dini bilgiyi annelerinden öğrenmektedirler. Birbirine yakın oranlar ile babadan, aile büyüğünden, camiden ve çevreden dini bilgi edindikleri görülmektedir.

Öğrencilerin çoğu ilk dini bilgilerini annelerinden öğrendikleri için kadınların din eğitimleri ihmal edilmemelidir. Bu sayede yetişmiş annelerin çocukları ile sosyal-kültürel - dini hayat arzu edilen şekilde olacaktır.

Tablo- 152 Ankete Katılan Öğrencilerin İlk Dini Bilgilerini Öğrendikleri Yerler

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Anne	73	48%	Anne	31	54%	Anne	10	50%
Baba	20	13%	Baba	4	7%	Baba	4	20%
Aile Büyüğü	27	18%	Aile Büyüğü	7	12%	Aile Büyüğü	2	10%
Cami(Kur'an kursu)	20	13%	Cami(Kur'an kursu)	10	18%	Cami(Kur'an kursu)	3	15%
Çevre	7	5%	Çevre	4	7%	Çevre	1	5%
Diğer	4	3%	Diğer	1	2%	Diğer	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

13. Kur'an

İlköğretim ve liselerde Kur'an-ı Kerim Meali'ni "Hiç okumadım" ve "Ara sıra okurum" oranları yüksektir. İHL'de ise "Ara sıra okurum" ve "Sürekli Okurum" oranları fazladır.

D.K.A.B derslerinde Kur'an-ı Kerim Mealini okumanın önemi öğrenciye benimsetilmeye çalışılmalıdır. Nitekim evinde ve okul kütüphanesinde Kur'an-ı Kerim ve mealine ulaşamayan öğrenciler Kur'an-ı Kerim ve mealini okuma alışkanlığını kazanamamaktadırlar.

Tablo- 153 Ankete Katılan Öğrencilerin Kur'an-ı Kerim Mealini Okuma Sıklığı

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Hiç okumadım	84	56%	Hiç okumadım	27	47%	Hiç okumadım	0	0%
Ara sıra okurum	60	40%	Ara sıra okurum	26	46%	Ara sıra okurum	13	65%
Sürekli okurum	7	5%	Sürekli okurum	4	7%	Sürekli okurum	7	35%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Tablo- 154'e göre görüşmeye katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu evlerinde Kur'an-ı Kerim ve Meali bulunduğunu söylemektedirler. Bu oran İHL'de daha yüksektir.

Tablo- 154 Ankete Katılan Öğrencilerin Evinde Kur'an-ı Kerim Ve Meali Olma Durumu

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Evet	126	83%	Evet	48	84%	Evet	20	100%
Hayır	16	11%	Hayır	7	12%	Hayır	0	0%
Bilmiyorum	9	6%	Bilmiyorum	2	4%	Bilmiyorum	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

İlköğretim öğrencilerinin çoğu okullarında Kur'an-ı Kerim ve Meali bulunmadığını, lise öğrencilerinin %70'ı bilmediklerini, İHL öğrencilerinin hepsi bulunduğunu söylemişlerdir.

Tablo- 155 Ankete Katılan Öğrencilere Göre Okul Kütüphanesinde Kur'an-ı Kerim Ve Meali Bulunma Durumu

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Evet	11	7%	Evet	11	19%	Evet	20	100%
Hayır	89	59%	Hayır	6	11%	Hayır	0	0%
Bilmiyorum	51	34%	Bilmiyorum	40	70%	Bilmiyorum	0	0%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

14. İbadet

İlköğretim ve liselerdeki öğrenciler, en çok yaptıkları ibadetin oruç, İHL öğrencileri ise namaz olduğunu söylemişlerdir.

Tablo- 156 Ankete Katılan Öğrencilerin En Çok Yaptığı İbadetler

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Namaz	57	38%	Namaz	13	23%	Namaz	13	65%
Oruç	66	44%	Oruç	37	65%	Oruç	3	15%
Sadaka	18	12%	Sadaka	4	7%	Sadaka	1	5%
Diğer	10	7%	Diğer	3	5%	Diğer	3	15%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

15. Dua

Her üç gruptaki öğrenci her zaman dua ettiğini söylemişlerdir. Dua etmeyen öğrenci sayısı ise çok azdır.

Tablo- 157 Ankete Katılan Öğrencilerin Dua Ediş Sıklıkları

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Hiç dua etmem	2	1%	Hiç dua etmem	2	4%	Hiç dua etmem	0	0%
Ara sıra dua ederim	46	30%	Ara sıra dua ederim	10	18%	Ara sıra dua ederim	2	10%
Sık sık dua ederim	103	68%	Sık sık dua ederim	45	79%	Sık sık dua ederim	18	90%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

Öğrencilerin çoğu her zaman dua ettiklerini söylemelerine rağmen bazen ve sınav günlerinde dua ettiklerini de belirtmişlerdir. İlköğretim öğrencileri namazda, önemli günlerde dua ettiklerini söylemişlerdir. Lise öğrencileri “sıkıldığımda”, “kendimi yalnız hissettiğimde”, “kabristanda” ve “uyumadan önce” cevaplarını da vermişlerdir. İHL öğrencileri namazlardan sonra dua ettiklerini eklemişlerdir.

Tablo- 158 Ankete Katılan Öğrencilerin Dua Ediş Zamanları

İLKÖĞRETİM			LİSE			İHL		
Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde	Seçenekler	Adet	Yüzde
Her zaman	73	48%	Her zaman	31	54%	Her zaman	12	60%
Bazen	26	17%	Bazen	10	18%	Bazen	1	5%
Sınav günlerinde	24	16%	Sınav günlerinde	6	11%	Sınav günlerinde	0	0%
Sıkıldığımda	3	2%	Sıkıldığımda	2	4%	Sıkıldığımda	1	5%
Hastalık anlarında	10	7%	Hastalık anlarında	2	4%	Hastalık anlarında	0	0%
Diğer	15	10%	Diğer	6	11%	Diğer	6	30%
Toplam Anket	151	100%	Toplam Anket	57	100%	Toplam Anket	20	100%

3- BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde Erzin'in sosyo-kültürel hayatının dini hayatına etkisi, dini hayatının sosyo-kültürel hayatına etkisi, sosyal-kültürel-dini hayat arasındaki etkileşiminin din eğitime etkisi, inanç ve davranış düzeyinde var olan bazı hurafeler ile ailede, çevrede, okullarda ve din hizmeti veren kurumlarda yürütülen din eğitimini ele alacağız.

F) Sosyal - Kültürel Hayatın Dini Hayata Etkisi

Halkın sosyo-kültürel yaşantısı dini hayatını etkilemiştir. Dolayısıyla halk arasında yıllar boyunca süren bazı alışkanlıklar ve anlayışlar dinin doğru yaşanmasını engelleyebilmektedir. Böyle bir durumda bazı gelenekler ve toplumun psikolojik baskısı, insanları, doğru bildikleri dini olgulardan uzaklaştırabilmektedir. Fakat bu sosyo-kültürel yaşantının, dini hayata etkisi sadece olumsuz yönde olmadığından “Erzin'in sosyo-kültürel hayatı dini hayatını olumsuz yönde etkilemektedir.” şeklindeki 1. hipotezimiz büyük oranda doğrulanmıştır. Sosyo-kültürel yaşantının dini hayata olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğu görülmüştür.

Erzin'in sosyo-kültürel hayatının dini hayatına etkisi, dini hayatının sosyo-kültürel hayatına etkisi iç içe olduğundan, bu etkileşimin tasnifi bazen zor olabilmektedir.

Kadınlar hem fitratları hem de diyalog içerisinde oldukları arkadaş çevresi gereği ibadetlere, özellikle nafilelere daha çok ilgilidirler. Genelde ev hanımı olduklarından “altın günleri” yapmakta ve bir araya gelmişken en azından Yasin okuyalım düşüncesiyle okunan surenin sevabını ev sahibinin ecdadına bağışlamaktadırlar. Böylece dine ve dini olgulara çok uzak kalmamaktadırlar. Kadının yumuşak fitratı gereği, bu toplantılarda söylenen dini bir mesele de ona etki edebilmektedir. Doğru yada yanlış bir şekilde öğrenilen kulaktan dolma bilgiler zamanla alışkanlık haline gelerek farklı bir dini boyut kazanabilmektedir. Zamanla bazı nafileler ve nafile olmayan davranışlar bile sanki farzmiş gibi düşünülebilmektedir.

Erkekler akşama kadar iş yerlerinde, emekliler ve işsizler ise genellikle kahvehanelerde vakit geçirdiklerinden, onların böyle bir sohbet imkanları çok fazla bulunmamaktadır.

Genel olarak gençlerde İslam'ı öğrenmeye ve yaşamaya istek görülmemektedir. “Yaşlanınca yaparız, daha yaşıyoruz genç” denilerek farz ibadetler bile yapılmamaktadır. Bu kanaatin oluşmasında sosyo-kültürel çevrenin etkisi çok büyüktür. Çünkü aile, arkadaşlar, akrabalar ve diğer insanlar bu görüşü sürekli dile getirmektedirler. Fakat gençlerde son birkaç yılda namaza, tesettüre ve dini konulara merakın artış gösterdiği görülmüştür. Dini, kaynağından bakarak ve araştırarak öğrenen genç nüfus, önceden yapılan bazı hatalara düşmeyecektir.

Günlük beş vakit **namaz** kılma oranı, gözlediğimiz kadarı ile yüksek değildir. Namaz daha çok yaşlılar tarafından kılınmaktadır. Çünkü halkta namaz ve diğer ibadetler, yaşlanınca yapılır kanaati vardır.

Yatsı namazından sonra özellikle yaşlılarca kılınan bir namaz vardır. Erzin halkı bu namaza “kabir-nur namazı” demektedir. Kabirlerin nurlanması ve kabir azabı çekmemek için, 2-4-6 rekat şeklinde oturarak kılınmaktadır. Böyle bir namaz sünnette olmamasına rağmen Erzin'in yaşlıları arasında oldukça yaygındır. Bu yanlışlığa düşme sebebi, kulaktan dolma öğrenilen bilgilerin doğruluğunun araştırılmamasıdır. (Bkz. Tablo 82) Görüldüğü gibi alışkanlık hale gelen bu davranışlar ibadet niyeti ile yapılarak dini boyut kazandırılmıştır.

Kadın-erkek durumuna göre namaz kılma oranını değerlendirdiğimizde ise namaz kılma oranının kadınlarda daha fazla olduğu görülmektedir. Namaz sure ve dualarını da daha çok kadınların bildiği kanaatine varılmıştır.

Mübarek gün ve gecelerde camilerde tesbih namazı kıldırılmaktadır. Yine buna da kadınların talebi fazladır. Bazı sünnet ve müstehap namazlar kadınlar tarafında kılınmaya çalışılmaktadır. Fakat bu nafile namazları bilen kişi sayısı oldukça azdır. Bilenler de iki rekatlık son sünnetleri dört rekata tamamlayarak, kuşluk namazı, teheccüd namazı vb. namazlar kılarak Allah katındaki derecelerini yükseltmeye çalışmaktadırlar.

Özellikle yine kadınların, bazı isteklerinin olması için namaz ve oruç adadıkları görülmüştür.

Erkekler genel olarak ibadete, özelde namaza karşı fazla alakadar olmadıkları için camide günlük beş vakit namazların cemaat sayısı fazla değildir. Zaten kadınlar da teravih, mübarek gün ve gecelerde kıldırılan tesbih namazı dışındaki vakit namazları için camiye gitmemektedirler. Anket uyguladığımız din hizmetleri sınıfına göre günlük vakitlerde cemaatin ortalama sayısı sabah namazında 12, öğle namazında 40, ikindi namazında 41, akşam namazında 11 ve yatsı namazında 21 kişidir. Günlük toplam ortalama cemaat sayısı ise 125 kişidir. (bkz. Tablo 142) Cemaat sayısı öğle ve ikindi namazlarında, diğer vakitlere göre fazladır. Sabah, akşam ve yatsı namazlarında cemaat en az sayıdadır.

Erzin halkında “Benim kalbim temiz, bazı namaz kılanlar gibi kimsenin kötülüğünü düşünmem, namaz kılmam da olur” kanaati yaygındır. Görülüyor ki namaz kılanların ve dindar olarak bilinen bazı insanların yapmış olduğu hatalar, dine ve dindara karşı ön yargının oluşmasına sebep olmaktadır. (Bkz. Tablo 81) Bu düşünce de din eğitimi zorlaştırmaktadır. Bu kanaat giderilmeli ve namazın önemi din eğitimcileri tarafından halka benimsetilmelidir.

Sosyal çevrenin etkisi çok fazladır. Bazıları çevresinden çekindiği veya çevresinde namaza özendircek kimse olmadığı için namaza başlamamakta veya namaz kılmayı sürekli ertelemektedir.

Oruç tutma oranı, namaz kılma oranına göre daha yüksektir. Yine yaşlılar ve kadınlar daha çok hassasiyet göstermektedirler. Gençlerde oruç tutma oranı daha düşüktür.

Bazı aileler derslerine engel olur düşüncesi ile ergenlik çağındaki çocuklarının oruç tutmasını engellemektedirler. Orucun farz oluşunu ve ehemmiyetini anlamamaktan ileri gelen bu düşünce yüzünden farz olan bir ibadeti yapmak isteyene engel olunabilmektedir.

Mübarek gün ve geceler için nafil olarak oruç tutma alışkanlığı yine kadınlar arasında yaygındır. Bazı işlerin gerçekleşmesi için oruç adayanlar da bulunmaktadır.

Kadınlar özel hallerinden, lohusalıktan ve çocuk emzirmekten dolayı tutamadıkları ramazan oruçlarının kazası konusunda ihmalkar davranmaktadırlar. Mesela bu güne kadar hiç kaza orucu tutmamış veya çok az kaza orucu tutmuş pek çok kişi ile karşılaşmıştır. Bunun sebebi halkın tutulamayan orucun kaza edilmeyeceği şeklinde sahip oldukları bilgidir. Kaza orucu sayısı fazla olunca da hepsini tutamayız korkusuyla sürekli ertelemektedirler.

Teravih namazlarına talep oldukça fazladır. Ramazan ayında teravih namazına giderek namaza başlayan insanların bir çoğu, ramazan ayı bitince namazı bırakmakta ve eski hallerine geri dönmektedirler. Hatta Ramazan ayında, teravih namazı olduğu için yatsı namazını kılıp da diğer vakit namazlarını kılmayanlar da bulunmaktadır. Sünnet olan teravih namazına gösterilen hassasiyet, beş vakit namaza gösterilmemektedir. Bu durum sosyo-kültürel yaşam tarzından kaynaklanan bir çelişkidir.

Erzin’de hacca gitme oranı da çok yüksek değildir. Gidenlerin bir çoğu da yaşlıdır. Kişinin mali durumu iyi olduğu halde çoğu yaşlanmayı beklemektedir. Çünkü özellikle erkek çocuklarının geçimlerini ve oturacakları ev ihtiyacını karşılama çabası söz konusudur. Çocuklarını evlendirmeden hacca gidenler de kınanmaktadır. Yaşlanınca hacca gitmenin bir sebebi de “hacçı tutma meselesi”dir. Gençken haccın tutulamayacağı, yaşlanıp ölüme yaklaşınca ise “Haramları yapmamaya dikkat ederek haccın tutulacağı” inancı vardır.

Gerek hacca yaşlıların gitmesinde gerekse hac ile ilgili bid’at ve hurafelerde sosyo-kültürel hayatın dine etkisi gözlenmektedir.

Arefe günü sabah namazından sonra kabirler ziyaret edilmeye başlanır. Murt çalısı denilen bir fidan satın alınır ve mezarın başına dikilir. Çiçek götürülür ve sulanır. Kabir ehli için yasin okunur ve dua edilir. Dinden kaynaklanan bu alışkanlıklar zamanla kesinlikle yapılması gerekiyor şeklinde anlaşılacak farklı bir dini boyut kazanmıştır.

Geleneksel kıyafet şalvar veya yaşlılarca giyilen uzun elbise ve kenarı boncuk oyalı beyaz tülbenttir. Örtünenlerin büyük bir çoğunluğu -bilinçli olarak örtünenler hariç- geleneksel olarak örtünmektedirler. Dışarıda -erkeklerin görebileceği yerlerde- tesettürlerine dikkat etmemeleri bize bu kanaati vermiştir. Tesettür halk arasında çok yaygın değildir. Fakat son birkaç yılda bilinçli bir şekilde örtünen kişi sayısı artış göstermiştir.

Hamile bayanlar çocuk güzel olsun diye Yusuf suresini, doğum kolay olsun diye de Meryem suresini okumaktadırlar.

Erzin'de erkek çocuğuna düşkünlük vardır. Erkek çocuğu doğunca akika **kurbanı** kesilirken genellikle kız çocuğuna kesilmemektedir. Bu durum sosyo-kültürel hayatta var olan kanaatin dini hayata yansımaları göstermektedir.

Erzin'de en fazla yapılan ibadetlerin birisi de kurban kesmektir. Çoğu samimi bir şekilde sadece Allah rızası için kurban keserken, bazıları da “çocuklar kurbandsız kalmasın” ve “konu-komşu ne der?” gibi kaygılar ile kurban kesmektedirler.

Kur'an-ı Kerim'i bilen ve usulüne göre okuyan kişi sayısı oldukça azdır. Bunun bir çok sebebi olabilir. Bizim gördüğümüz başta gelen sebep ; 1940'lı yıllardaki yasaklar döneminde halkın Kur'an ve İslam' dan uzaklaşması, bunları öğrenememesi ve sonradan gelen nesillere de öğretilmemesidir. Aslında Erzin halkının dini bilgi eksikliğinin sebebi de budur. Bu durumun telafisi zor olmaktadır. Fakat son yıllarda da Erzin'de İslam'a ve Kur'an'a yönelik başlamış, gençler ve yaşlılar arasında Kur'an öğrenen ve öğrenmek isteyen kişi sayısı artmıştır.

Kur'an okumayı bilmeyenlerin çoğu okumayı bilmedikleri için evlerine Kur'an-ı Kerim alma ihtiyacı duymamışlardır. İnsanlar Kur'an-ı Kerim'i okumadıkları gibi mealini de merak etmemişlerdir. Dolayısıyla Kur'an-ı Kerim'in mealini okuma alışkanlığı da görülmemektedir.

Kur'an okumayı öğrenmek isteyenlerin ve öğrenenlerin bir çoğu da kadındır. Fakat sanki Kur'an sadece Yasin Suresi'nden ibaretmiş gibi ferden yada topluca, çoğu zaman onun okunması halka yerleşmiş olan büyük hatalardandır. Öyle ki çok sık okunduğu için Yasin suresi hızlı okunmakta fakat diğer yerler güzel okunmamaktadır. Hatta sayıları az da olsa, Yasin'den başka sure okumadığı için Kur'an okumayı unutan insanlar bile bulunmaktadır.

Dikkatimizi çeken bir başka husus da Kur'an-ı Kerim'e hemen hemen mevlide verilen değer kadar kıymet verilmesidir. Halbuki Kur'an-ı Kerim Allah'ın kitabı iken mevlit coşkuyu artıracak ve peygamber sevgisini kazandıracak olan bir şiidir. Doğum,

ölüm ve düğünlerde mevlit okutmak yaygındır. Mevlide ise önce Kur'an-ı Kerim okunarak başlanmaktadır.

Kur'an-ı Kerim okuyanların çoğu kaidesine göre okumamaktadır. Çünkü ehlinden değil de mahalledeki komşusundan öğrenmiştir. Bu durum Kur'an-ı Kerim'in anlamını bozmaya kadar varacak yanlış kıraatlerin olmasına sebep olmaktadır. Halbuki Kur'an-ı Kerim öğretme işi ehil olan kişilere verilse ve halk da onlardan öğrense hem devletin kontrol edebileceği bir yerde bu iş yürütülecek hem de halk doğru olarak Kur'an-ı Kerim okumasını öğrenecektir.

Cenazede ve mübarek gecelerde yapılanlar ile türbe ziyaretleri dinin sosyo-kültürel hayata etkisi şeklinde ortaya çıkmış fakat yapıla yapıla farklı bir inanç ve davranış boyutu kazanmıştır.

Nafile ibadet olan (teravih namazı, tesbih namazı vb.) ve nafile bile olmayan davranışların (mevlit, aşure vb.) farz gibi telakki edilmesi, Kur'an okurken Yasin Suresi'ne ağırlık verilmesi, akika kurbanının sadece erkek çocuklara kesilmesi ve hacca yaşlanınca gidilmesi gibi durumlar sosyo-kültürel hayatın dini hayata olumsuz etkileridir. Kadınların namaza, oruca, çeşitli nafile ibadetlere, Kur'an okumaya, türbe ziyaretine, mübarek gün ve gecelere ilgilerinin olması ise sosyo-kültürel hayatın dini hayata etkisi açısından olumludur. Bu açıdan 1. hipotezimiz büyük oranda doğrulanmıştır.

G) Dini Hayatın Sosyal - Kültürel Hayata Etkisi

Din, insanın temel duygularından bir tanesidir. Bu temel duygu kişinin özüne Allah tarafından yerleştirilmiştir. Bu sebeple insanın hayat anlayışında, günlük yaşayışında, örf ve adetlerinde, giyim tarzında, sosyo-kültürel hayatındaki tüm etkinliklerinde dinin etkisi büyüktür.

Toplumsal yaşamda etkisi çok büyük olan dinin doğru anlaşılması çok önemlidir. Din, doğru anlaşılır ve özümсенirse, toplumsal ve kültürel hayatımızda yaptığımız pek çok hatamız kendiliğinden düzelecektir.

Erzin’de nüfus, genelde Hanefi mezhebindedir. Bu açıdan Erzin’de mezhebi bir bölünmüşlük görülmemektedir. Bu sebeple dini hayatın sosyo-kültürel hayata etkisi açısından bir ikilem tespit edilmemiştir. Din Eğitimi Bilim Dalı’nda yapılmış bir başka çalışma olan Yunus Emre Sayan’ın “İğdır’da Sosyal, Kültürel, Dini Hayat ve Din Eğitimi Problemleri” adlı çalışması tetkik edildiğinde Erzin’deki birliğin İğdır’da olmadığı görülmüştür. Çünkü İğdır’da Caferi, Şafi ve Hanefi olan halk, ezan okunuşu, orucun başlama zamanı, hacda dikkat edilen kurallar, zekata verilen ehemmiyet ve namaz vakitleri gibi konularda ayrılık içerisindedirler. Özellikle Caferi mezhebi Ehl-i Sünnete dahil olmadığından farklı inançları bulunmaktadır. Neticede sosyo-kültürel hayat, mezheplere paralel olarak farklılık gösterebilmektedir. Mesela Caferi mezhebenden olanlar Ramazan ve Kurban Bayramı’ndan başka Nevruz Bayramı’nı da kutlamaktadırlar. Kirvelik müessesesine çok önem vermekte ve gelenekse kıyafetleri farklılık arz etmektedir.

Erzin’de halk Hanefi olduğundan farklılık, mezhepten dolayı değil de halkın dinimizi doğru bilip bilmemelerinden kaynaklanmaktadır. Dini konularda bilinçli olanlar sosyo-kültürel hayattaki hatalara düşmemektedirler.

“Erzin’in dini hayatı sosyo-kültürel hayatını olumsuz yönde etkilemektedir.” şeklindeki 2. hipotezimiz büyük oranda doğrulanmıştır. Çünkü olumsuzlarla beraber olumlu etkilerin de olduğu tespit edilmiştir.

Şevval ayında, mübarek gecelerin günlerinde ve 10 muharremde vb. günlerde oruç tutulmaktadır. Bu oran kadınlarda fazladır.

Mübarek gecelerde de bazı evlerde toplanılıp sabahlanmaktadır. O geceye mahsus namazlar, kaza ve tesbih namazları kılınmakta, Kur’an okunmakta, zikir ve dua edilmektedir.

10 Muharrem’den itibaren aşure yapılmaktadır. Yapılan aşure komşulara dağıtılmaktadır.

Erzin’de dergah adı verilen bir yer bulunmaktadır. İsteyen buraya aşure malzemesi getirir ve büyük tencerelerde aşure pişirilir. Dileği olan, çocuğu olmayan, evlenmek ve iş isteyen dua eder ve bu aşureden yer.

Evlerde yapılan aşureler meyve vermeyen ağaçların dibine de dökülürse meyve vereceğine inanılmaktadır.

Ayrıca halk arasında kesinlikle aşure pişirilmesi gerektiğine dair bir inanç vardır. Halbuki aşure sadece komşulara ikram etmek üzere dağıtılan ve Hz. Nuh'tan miras kalan bir gelenektir.

Kutlu doğum haftasında da hatim yapılip peygamberimize hediye edilir.

Görüldüğü gibi mübarek gün ve gecelerde yapılanlar, dinin sosyo-kültürel hayata yansımaları şeklinde yorumlanabilir. Dinin bu etkisi sonucu gelenek haline gelen bazı davranışlar da daha sonraları farklı bir dini boyut kazanmıştır. Aslında sosyo-kültürel-dini hayat o kadar iç içedir ki bazen hangisinin hangisini etkilediği konusunda tereddüt edilebilmektedir.

Mübarek gecelerde ve diğer zamanlarda kılınan nafil namazlar, teravih namazı, kabir-nur namazı, tutulan nafil oruçlar gibi bir takım ibadetler yapıla yapıla alışkanlık haline geldiğinden sosyo-kültürel hayatta önemli bir yere sahip olmuştur.

Ramazan ayında herkes iftara eş, dost ve akrabasını çağırılmaktadır. İçli köfte⁶⁷ ve kömbe⁶⁸ gibi zor yemekler yapılmaktadır. Zengin yine zengini davet etmektedir. Fakirleri çağırıp da onları doyurma fikrinin yaygın olması orucun ruhuna ve Ramazan'ın bereketine daha uygun olacaktır.

Ramazan Bayramı'nda bayram kömbesi⁶⁹ ve ekşili çorba⁷⁰ yapılır. Bayram kömbesi kurabiye cinsi bir yiyecek olup ağzı tatlandırmak, ekşili çorba ise oruçtan çıkan insanların

⁶⁷ Un, düğü, salça ve tuz biraz su ile yoğrulur. Yağ, kıyma, soğan, salça, karabiber ve tuz kavurulur. İç, nohutlu hazırlanmak isteniyorsa, nohut bir gece önceden ıslanır. Suyu süzülür ve kaynatılır. Robotta çekilir. Kavrulmuş olan soğan, salça, tuz ve karabiberle karıştırılır. Yoğrulmuş olan hamur küçük tabak büyüklüğünde açılır, iç malzemesi ortaya konur. Uçları dar ortası geniş olacak şekilde badem gibi bir şekil verilir. Hazırlanan köfteler haşlanarak ya da kızartılarak yenir.

⁶⁸ Un, su ve tuzdan fazla cıvık olmayan bir hamur yoğrulur. On bezeye ayrılır ve açılır. Beşinci kattan sonra iç malzemesi konur. Fırında pişirilir.

⁶⁹ Mayalanmış hamur, un, şeker ve süt yoğrulur. Yağ dökülüp yoğurmaya devam edilir. Kabartma tozu, tuz ve kömbe kokusu eklenip kıvamı gelinceye kadar bekletilir. Sonra küçük parçalar koparılarak yuvarlanıp susama batırılır. Fırına sürülür ve pembeleşinceye kadar pişirilir.

⁷⁰ Akşamdan nohut ve fasulye ılık suya konarak bekletilir. Yeşil mercimek, kırmızı mercimek dövme nohut ve fasulye birlikte haşlanır. İspanak ve lahanaya ilave edilerek kaynatılır. Başka bir yerde kavru sarımsak, salça, kuru nane, tuz ve nar ekşisi kaynayan çorbaya dökülerek malzemeler özleşinceye kadar pişirilir.

iştahını açmak için yapılır. Komşular, akrabalar ve tanıdıklar bayramlaşırlar. Zaten komşuların çoğu da akrabadır. Yapılan kömbeler gelenlere ikram edilir.

Kurban etleri genel olarak çok fazla dağıtılmamaktadır. Halbuki ihtiyaç sahiplerine vermek kurban ibadetinin topluma kazandıracakđ en büyük fayda ve sosyo-kültürel hayat adına da büyük bir kazanımdır.

Fitre ve **zekat** yerine fakir ailelere ramazan paketleri hazırlanmaktadır. Ramazan fitresini hemen hemen herkes vermektedir. Ramazanda oruç tutamayanların oruçları yerine de fidye verilmeye çalışılmaktadır. Gerek fidye ve fitre verilmesi gerekse hediye paketlerinin hazırlanması dinin sosyo-kültürel hayata olumlu katkılarıdır. Fakat bunlar yapılırken eksik yapmamak için biraz daha dikkatli olunmalıdır.

Zekata gereken ehemmiyet gösterilmemektedir. Zekat verenlerin bir kısmı, vermeleri gereken miktarı tam olarak hesaplamadan bilinçsiz bir şekilde eksik olarak vermektedir. Vermeyenlerin oranı da oldukça yüksektir.

Malı az olan aileler bu ibadeti yapmaya çalışırken, varlıklı olanlar verecekleri zekatın miktarı yüksek olduğundan dolayı zekat vermemekte yada eksik vermektedirler.

Erzin'in gelir düzeyi ilçe bazında Türkiye geneline oranlandığında ilk sıralardadır. Turunçgil bahçelerinden zengin olan insan sayısı çok fazladır. Mahsullerini satışta milyarlar, hatta trilyonlar kazanan pek çok insan vardır. Fakat birçoğu malının 1/40'ini yada mahsulünün 1/20'ini zekat olarak vermekten çekinmektedir. Bu durum zekatın öneminin kavranmadığını göstermektedir.

Zekat müessesesinin tam olarak işlememesi sosyal hayatta zengin-fakir arasındaki diyalogsuzluğa sebep olacaktır. Ayrıca toplumdaki muhtaç olan insanlar koruyup gözetilmeyecektir. Zekata olan bu bakış açısı sosyo-kültürel hayat açısından olumsuzdur.

Hacca gidecek kişiye hediye alınarak ziyaretine gidilir ve helallik istenir. Gitme günü gelince dualarla, tekbirlerle, ilahilerle, bayraklarla uğurlanır. Hatim, tevhit, salavat hatmi gibi toplanan tesbihler hacca gidenle gönderilir. Mekke ve Medine'de bu tesbih ve hatimleri hediye ederek dua etmesi istenir. Hz. Muhammed'e selamlar gönderilir.

Dönüş zamanı düğün konvoyu gibi bir kalabalıkla yine ilahilerle ve bayraklarla hava alanına karşılamaya gidilir.

Hacı, evine gelince ziyaretine gidilir ve hediye götürülür. Hacdən gelenin elinin içi öpülür. Ziyarete gelenlere tesbih, seccade, zemzem, kına, baş örtüsü vs. hediyeler verilir. Zemzem ve hurma ikram edilir. Zemzem ayakta kibleye doğru üç yudumda içilir ve dua edilir. Tepsi içinde küçük paketlerde kına, tesbih ve yüzük getirilir ve hediye edilir.

Kız istenildiği gün tatlı yerken bazen Kur'an okunmaktadır. Genelde kız verildikten sonra gezme, gelip gitme kolay olsun diye dini nikah yapılabilmektedir. Salonda resmi nikah, salondan geldikten sonra dini nikah yapanlar da vardır.

Düğün yemeği yapıldığı gün kız gelmeden oğlan evinde yemekten önce veya sonra Kur'an okunabilir. Fakat Kur'an okutulsa bile salonda çalgılı düğün yapmak adet olmuştur.

Düğünün ertesi günü öğle vaktinden sonra gelin veya kayınvalidenin evinde "baş mevlidi" okunur. O gün Yasin Suresi okunur ve gelin ilahisi söylenir. Gelenlere ikramda bulunulur.

Sünnet düğünlerinde Kur'an-ı Kerim ve Mevlid-i Şerif okutanlar bulunmaktadır.

Çocuk doğunca sağ kulağına ezan sol kulağına kamet okunularak ismi söylenilir. (Bebekken kulağına ezan ve kamet okunmayanlar şimdi okutmamız gerekir mi diye sorular yöneltmektedirler.) Çocuk erkekse akika kurbanı kesilir. Çocuk doğdu diye Yasin okutanlar da bulunmaktadır.

Çocuğu olmayanlar adaklar adar, türbelere gider, dilek ağacına bez bağlarlar. Hamilelerden para toplanarak hacdan elbise getirilir ve anne olmak isteyen kadına giydirilir.

Cenazeden sonra yapılan ve artık gelenek haline gelmiş bir çok davranış vardır. Cenaze evine ilk bir hafta akrabalar ve komşular tarafından yemek götürülür. O evde yemek pişmez.

Cenaze usulüne uygun bir şekilde yıkanır ve kefenlenir. Taşınırken tabutun üstü örtülmez. Kefenin üstünden halı veya battaniyeye sarılır ve bunlar ölü mezara konurken çıkarılır. Bu halı ve battaniye hayır olsun diye bir fakire yada camiye verilir.

Yedisinde genelde büyük yemek ve helva yapılır. Helvayı karıştıran herkes abdestli olur ve üç İhlas ve bir Fatiha okur. Yasin, Tebareke, Amme, Rahman Sureleri ve bereket duası okunur. Camiden çıkanlara, okuldan dağılan çocuklara ve Kur'an kurslarına bu helva dağıtılır.

Cenaze yemeğini yapmak ölene bir borç olarak hissedildiğinden masraftan kaçılmaz. Son zamanlarda tahmin edilen yemek masrafı kadar yiyecek paketleri hazırlanıp ihtiyaç sahiplerine dağıtıldığı da görülmektedir ki bu adet zaten maddi durumu iyi olan akraba ve dostlara yemek vermekten daha güzeldir .

Kişinin öldüğü gün, yedisinde ve kırkında toplanılır önce Kur'an okunur ve ölünün ruhuna bağışlanır. Herkese birer tesbih verilir. Herkes bir tesbih (100) besmele, bir tesbih estağfirullah, bir tesbih salavat, bir tesbih üç ihlas bir fatiha okur. Bitiren tekrar okumaya başlar.

Bir tesbih "Lailahe illallah" en sonunda "Muhammedürresülüllah" denilir ve her deyişte bir nohut sayılır 70 nohut olunca bırakılır. Bu 70 nohut mezarın başına dikilir. Nohut yeşerip rüzgarda sallandıkça ölünün günahlarının döküleceğine inanılır.

Yedisi, kırkı ve elli ikisinde yasin ve mevlit okunur. Elli ikisinde ölünün burnunun düştüğüne inanılır ve kabir duası okunur.

Senesinde yasin ve mevlit okunur, hatim indirilir ve ölenin hayrına ihtiyaç sahiplerine yiyecek kolisi hazırlanır.

Ruhların Perşembe günü akşamı dolandığına inanıldığı için cenazeye düşkün olanlar, bir yaz-bir kış her hafta Perşembe öğleden sonra yada Cuma sabahı kabristanda yasin okur yada okuturlar.

Ruh evine gelip de aç dönmesin diye Perşembe günü akşamı da helva pişirilir.

Görüldüğü gibi cenaze merasimlerinde Kur'an ve sünnet ruhuna uygun yapılanlar olduğu gibi, aykırı olan tatbikatlar da vardır. Cenazeden sonra yapılan işlemlerde dinin, sosyo-kültürel hayata olumlu ve olumsuz etkisi görülmektedir.

Hasta ziyaretine küçük bir hediye ile gidilir. Hastanın şifa bulması için dua edilir ve tesellide bulunulur. Fakat bazen İslam'ın ziyaret adabına ters bir şekilde, hasta yanında sesli bir şekilde konuşulduğu, hastanın moralini bozacak sözlerin söylenildiği de görülmektedir.

Oğlan çocuğuna daha çok değer verilir. Halk arasında "eniştenin (damadın) evi çalı dibi, dövse de, kovsa da, sövse de oğlanın evinde kal, orada öl" anlayışı vardır. Anne - baba kızının evinde ölürse oğlan ayıplanır.

Anne-baba oğlana düşkün olduğundan malını ona bırakma gibi bir istekleri vardır. Bırakabilirlerse bırakırlar, ölümden sonra miras paylaşma söz konusu olursa paylaşım kavga ve dövüş ile sonuçlanır. Mallar mahkemede eşit olarak bölüşülmekte ve İslam hukukuna göre taksimat yapılmamaktadır. Menfaatine uygun olduğu için kadınlar, mahkemelerin mirası paylaşırması taraftarıdır.

Zekatın tam olarak verilmemesi, miras dağıtımındaki hatalar, aşurenin meyve vermeyen ağaca dökülmesi, doğum ve ölüm ile ilgili bazı davranışlar ve inanışlar vb. durumlar dini hayatın sosyo-kültürel hayata olumsuz yöndeki etkileridir. Fakat nafîle namazlar ve oruçlar, hacca uğurlarken ve karşılararken yapılanlar, Ramazan paketlerinin hazırlanması ve aşure yapılarak dağıtılması olumlu yönde etkiler de olduğundan 2. hipotezimiz büyük oranda doğrulanmıştır.

H) Bid'at ve Hurafelerin İnanç ve Davranışa Etkisi

Erzin halkının inanç ve davranış düzeyine etki eden bir çok durum tespit edildiğinden "Halkta bid'at ve hurafeleri de içerisinde barındıran bir inanç ve davranış düzeyi vardır." şeklindeki 3. hipotezimiz doğrulanmıştır.

Bazı bid'at ve hurafelerin halkın inançlarına ve yaşayışına tesir ettiği görülmüştür. Dini terminolojide bid'at, dinin aslında olmadığı halde inanç ve ibadet alanında sonradan icat edilen inanış ve davranışları ifade eder. Daha açık bir ifade ile, Hz. Peygamber zamanında olmayan veya meşru görülmeyen bir inanış, ibadet, dini anlayış ve davranış bid'at kavramı içinde yer almaktadır. Kur'an-ı Kerim'de dinin Hz. Muhammed'in risaleti ile birlikte kemale erdirildiği bildirilir.⁷¹ Bu sebeple Hz. Peygamber'den sonra dinde icat edilen ve uydurulan her şey bid'at kavramına girmektedir.

İnanç ve ibadet hayatının dışında kalan yenilikler bid'at kavramına girmez. Dinin ruhuna, genel prensiplerine aykırı olmayan ve ibadet rengine bürünmeyen adetler bid'at sayılmaz. Bir kısım İslam bilginleri bid'atı ikiye ayırmışlardır. İyi ve yararlı gördüklerine bid'at-ı hasene, kötü ve zararlı bulduklarına da bid'at-ı seyyie adını vermişlerdir. Mevlid okumak, ölümü takip eden belli günlerde düzenlenen dini toplantılar ve kabrin üzerine türbe yapmak vb. işler bid'at-ı hasene iken türbelerde mum yakmak ve çaput bağlamak vb. durumlar bid'at-ı seyyiedir. O halde bir davranışın bid'at olup olmadığı konusunda kesin bir yaklaşımdan ziyade, o davranışın hangi ortamda ne gibi sonuçlar verdiğinin, mahiyet ve gayesinin göz önünde bulundurulması yerinde olacaktır.⁷² Erzin'deki bidat ve hurafeleri de bu çerçevede değerlendirmek gerekir.

Erzin'de hacla ilgili bazı inanışlar, türbe ziyaretlerinde yapılanlar, çeşitli dileklerin olması için okunanlar ve yapılanlar Kur'an ve sünnet ruhuyla bağdaşmayacak ölçüde olabilmektedir.

Hacdan sonraki hediyeleşme ve ziyaretlere farklı boyutlar kazandıranlar vardır. Hacla ilgili bid'at ve hurafelerin bazıları şunlardır: "Kahramanmaraş'ta Ökkaşe⁷³ hazretlerini yedi defa ziyarete giden hacca gitmiş gibi sevap alır", "Yedi hacıyı ziyaret eden hacca gitmiş sayılır", "Hamile bayanlardan toplanan parayla hacdan elbise aldırılır ve kadına giydirilirse çocuğu olur", "Kocası kötü huylu olan hanım, kocasının ıslah olması için hacca gidenden et ister ve eşine yedirirse kocası ıslah olur", "Hacdan gelen üç hurma çekirdeği cüzdana konulursa para bereketlenir".

⁷¹ Maide, 5/3.

⁷² Ali BARDAKOĞLU, "Haramlar ve Helaller", İlmihal, c. 2, Divantaş Yayınları, İstanbul 1999, s.143-145.

⁷³ Peygamberimiz ahabına "Bende hakkı kalan gelsin hakkını alsın" der. Ökkaşi hazretleri "Ya Resulallah sen benim çıplak sırtıma bir defa kırbaçla vurmuştun bende aynı şekilde vuracağım" sahabe "Sen ne diyorsun?" diyerek Hz.Ökkaşe'ye sinirlenir. Hz Muhammed kabul eder ve sırtını açar. Hz Ökkaşe hemen Hz. Muhammed'in sırtındaki Peygamberlik mührünü öpmeye başlar. Hz.Ökkaşe'nin asıl niyeti anlaşılmalıdır.

Genel olarak Erzinliler’de yatır ve türbe ziyaretleri çok yaygın değildir. Ziyaretler daha çok Erzin’e yerleşmiş olan Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi kökenli kişiler tarafından yapılmaktadır.

Bahçelievler mezarlığında Abdino denilen ve veli olarak kabul edilen bir şahsın türbesi bulunmaktadır. Her Perşembe Bahçelievler mezarlığındaki türbeye bez bağlanır, orada dilekler dilenir, namaz kılınır, tesbih çekilir ve Kur’an-ı Kerim okunur. Buraya çocuğu olmayanlar, kısmeti kapalı olanlar ve dileği olanlar gelmektedir. Erzin’liler kendisini korumadığından, Abdino’nun Erzinli’ye şefaet etmeyeceğine, dualarının kabul olmayacağına inanılır.⁷⁴

Çınarlıdede diye bir türbe de vardır. Kadınlar Çınarlıdede’de tavuğu pişirdikten sonra taşa koyup, çocuklarına taşın üzerinden yedirmektedirler. Ayrıca burada bez bağlanmaktadır. Eskiden bu türbede kısır yapıldığı da söylenmektedir.

Allah katında değerli olduğu tahmin edilen veli kullara hürmet gösterilir. Fakat bu hürmetin Kur’an ve sünnet ışığında gösterilmesi gerekir. Aksi takdirde Allah’a şirk koşma tehlikesiyle karşı karşıya kalınacak ve garip inanışlar ortaya çıkacaktır.

Kabir ziyareti insana ölümü hatırlattığı için faydalıdır. Fakat bilhassa bilgisizlik sebebi ile belli hususlara dikkat edilmediğinde, kabir ziyaretinde, faydadan çok zarar görülebilir. İnsan biraz düşünse çaput bağlamanın lüzumsuzluğunu, çocuk sahibi olma ve hastalığa şifa beklentisiyle türbelere giderek o zatlardan medet ummanın yanlışlığını anlayacaktır.

Kabir ziyaretlerinde dua edilirken dikkatli olunmalıdır. İnsan dua ederken kabirdekinin sadece bir vesile; duayı işitenin ve duaya icabet edenin ise Allah oluşunu düşünmezse şirke düşer. Kader inancımıza göre kul, Allah’tan ister, Allah da yaratır. Kul kendi fiillerinin yaratıcısı değildir.⁷⁵

⁷⁴ Halk arasında Abdino hakkında şu sözler söylenir : “Abdino çalışmak için Adana’dan geldi. Dindar bir insandı. Zenginden alıp fakire veriyordu. Ermeniler’in soykırım yaptığı sıralarda Ermeni ve Fransızlarla işbirliği yapan bazı yöneticiler Abdino’nun asılmasına karar verdiler. Birkaç yıl öncesine kadar Erzin’in merkezindeyken sonradan kesilen seksen yıllık bir çınarda asılmaya çalışıldı. Birkaç denemede başarısız olundu. Asıldıktan hemen sonra affedildiğine dair telgraf geldi.”

⁷⁵ Nagihan YILDIZ, “Sosyolojik Bir İnanç Gerçeği”, Sızıntı Dergisi, sy. 321, Ekim 2005, s.21.

Çeşitli niyetler için belli sayılara göre okunan tesbihler ve sureler ile bazı uygulamalar dikkatimizi çekmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir:

Nazar –Büyü-Sihir Bozmak için; “Yedi evin çeşmesinden su doldurulur. Bu suya 7 fatiha,7 ihlas, 7 nas, 7 felak, 7 ayete’l-kürsi ve 1 yasin (yasindeki “mübin” kelimesine gelince suya üflenir) okunur. Su ailedekilere içirilir, banyo suyuna da ilave edilir. Sonra o banyo suyu ayak değmeyen bir yere dökülür” ve “Mülk süresinin başındaki 4 ayet , 3-5-7...kere tek sayı olacak şekilde okunmalıdır.”

Dedi kodu yaptıktan sonra tevbe için; “Allahümme ennen zinhar” denir.

Hayırlı bir işe girmek için; “7 tesbih (700 defa) besmele ile beraber “elif Allah mim Muhammed tessalmet” denir. Kible duvarına çivi çakılır o tesbih çiviye asılır. İşe girince tesbih çıkarılır.”, “Bir asma kilit açık vaziyetteyken üzerine 41 yasin okunur, anahtar bir cami imamına götürülür. İmamın o kişinin ismini söyleyerek, kötü huylarını bırakıp hayırlı bir işe girmesi için dua etmesi ve sonra kiliti kapatması istenir. Bu anahtar sandığın bir kenarına konur.”, “Bismillahi Ya Sübhan işim düştü nagehan ya ehad ya samed binbir isminden meded binbir ismin var senin bir muradım var benim. Bir muradın hakkı için ver muradım sen benim için ya Muhammed Ya Ali iki cihan serveri darda koyma sen beni” Bu sözler 1001 adet buğday tanesine okunur. Kuşlara ve güvercinlere yedirilir.” ve “Perşembe günü akşam ile yatsı namazı arası 10 tesbih besmele ile beraber “Allahümme ya latif edrikni bi lutfike enne muhtacın zelilin ve ente ğaniyyü’l-aziz” denir.”

Bir dileğe kavuşmak için; “Her gün öğle namazından sonra bir fetih süresi, 41 fatiha okunur.”, “7 Fatiha, 100 ihlas, 7 fatiha okunur.”, “Allahım evine geldim peygamberi görmeye geldim hacet kapısından hayırlı dileğimi almaya geldim” ifadesi 40 tesbih teheccüt namazlarından sonra söylenir.”, “7 gün , günde 786 besmele çekilirse bir kişi Allah’ın izni ile gayesine erişir.”, “Allah rızası için iki rekat namaz kılınır her rekatta 3-11 veya 15 ihlas okunur. Selam verdikten sonra seccadeye kapanıp “Ebu Bekir Sıddık hazretlerinin yüzü suyu hürmetine duamı kabul et” deyip dua edilir.”, “Selamün gavlen min rabbihim” ayeti 1479 defa okunursa korkulan şey ortadan kalkar, dilek varsa gerçekleşir.” ve “7 ayete’l-kürsi ve 70 defa “ve la yeüdühü hıfzuhüma ve hüve’l-aliyyü’l-azim” söylenirse çaresizliğe çare bulur.”

Zalim – Kavgacı – Kötü huylu için; “Yüzüne karşı “sümmün bükmün ümyün fehüm la yerciün” ayeti okunur.”, “1000 adet Tebbet Suresi okunur.” ve “Kötü huyu olan için hacca gidenden et istenir ve yedirilir.”

Sınavın iyi geçmesi için; “41 zeytin dalının her birine 7 ayete’l-kürsi, 3 ihlas, 1 fatiha okunur ve bu dal suya atılır.”, “41 pirincin her birine Tin Suresi okunup çocuğa yutturulur.”, “Geceleyin 170 tane ayet’l-kürsi okunur.”, “4444 defa salat-ı tefriciye okunur.” ve “Sınava girmeden bir top kaleme ve silgiye istenilen dua ve sureler okunur.”

Kısmet açmak için; “41 Taha Suresi 2 gün içerisinde okunur.”, ve “Cuma günü sela ile ezan arası 18 defa Cuma Suresi suya, tuza, şekere ve atlete okunur. O kişiye yedirilir, içirilir ve giydirilir.”

Geç konuşan için; “Kurban Bayramında 7 kurbanın dilinden çocuğa yedirilir.”

Kazancın bereketlenmesi için; “Sabah namazından sonra 100 defa “sübhanelahi ve bi hamdihi sümhanallahi’l-azim ve bi hamdihi estağfirullah” denir.” ve “Hacdan gelen 3 hurma çekirdeği cüzdanda taşınır.”

Çocuğu olmayan için; “Hamilelerden para toplanır hacca giden birinden elbise alması istenir, çocuk isteyen bayan bu elbiseyi giyer.”

Yağmur yağması için; “Yağmur yağmadığında yağmur duasına çıkılır “Kısır sarmaçi” yapmak için herkes bir şeyler getirir. Çocuklar teneke çalarak gezerler, üzerilerine su dökerler ve şu tekerlemeyi söylerler.”Modu modu anan kimden doğdu bir kaşık yağ bir kaşık tuz ver, teknede yağmur, ver Allahım ver sellice yağmur”

Erzin halkının inanarak yaptıklarının bir kısmı doğru olarak kabul edilebilecekken, bir kısmı da İslam’ın temel prensiplerine aykırı düşmektedir. Bunun nedeni takliden öğrenilenlerin doğruluğunun araştırılmaması ve olduğu gibi kabul edilmesidir. Özellikle tesbih ve dualar sahih hadisleri kullanmayan bazı dua kitaplarından öğrenilip, yapıla yapıla da alışkanlık hale gelmiş olabilir. Din eğitimcilerinin halka, Allah’a dua etme ve O’ndan bir şeyler isteme usul ve adabını öğretmeleri gerekmektedir.

İ) Sosyal – Kültürel - Dini Hayat Arasındaki Etkileşimin Din Eğitime Etkisi

Dinin sosyo-kültürel hayata etkisi oldukça yoğundur. Dinin bu etkisi sonucu gelenek haline gelen bazı davranışlar da daha sonraları farklı bir dini boyut kazanmıştır. Aslında sosyal-kültürel-dini hayat o kadar iç içedir ki bazen hangisinin hangisini etkilediği konusunda tereddüt edilebilmektedir.

Tasvip edilecek ve edilmeyecek yönleri ile Erzin'in sosyo-kültürel ve dini hayatı genel olarak önceki başlıklarda ifade ettiğimiz şekilde seyir etmektedir. Erzin'de geleneksel bir dini yaşantı göze çarpmaktadır. Araştırıp sorduğu için değil de annesi - babası öyle yaptı diye hareketlerini ve ibadetlerini yönlendiren insanlar çoğunluktadır. Böyle olunca yıllarca yapılan ve gelenek haline gelmiş bazı olaylar ve olgular yanlış da olsa topluma yerleşmiştir. Bid'at ve hurafeleri içinde barındıran iman ve amel anlayışı ortaya çıkmıştır. Yapılan güzel amellerle birlikte, o amelleri gölgeleyen ve küçük gibi görünen bazı önemli hatalar toplumsal hayatta bir takım çelişkileri ortaya çıkarmıştır. Din eğitimcileri işte bu noktada devreye girmeli, insanlara şimdiye kadar görmüş ve yapmış olduklarını sorgulamayı ve sorularının cevaplarının ise Kur'an ve Sünnet'te saklı olduğunu öğretmelidirler.

Erzin küçük bir yer olduğu, herkes birbirinin tanıdığı ve akrabası olduğu için sosyal baskı görülmekte, insanlar bir şey yapmadan önce "çevrem ne der" diye düşünmektedirler. Bu durum İslam'ı öğrenmeye ve yaşamaya yönelişlerin gecikmesine sebep olmaktadır.

Din eğitimcileri her açıdan halka sağlıklı bir din eğitimi verdikleri takdirde bazılarının İslam'a bakış açıları değişecek ve arayış içerisinde olan insanlar da daha rahat ortamlarda, öğrenmek istediklerini öğrenip, yaşamak istedikleri gibi yaşayacaklardır.

Dini toplumun tamamına yaymak için her alanda çalışma yapmak gerekmektedir. Çünkü yeni yetişen nesiller, toplumun her üyesinden etkilenmektedirler. Tablo- 152 bize bunu açıkça göstermektedir. Ankete katılan öğrenciler ilk dini bilgilerini aileden, cami(kur'an kursu) den ve çevre (aile dışındaki insanlar) den aldıklarını söylemişlerdir. İlk dini bilgi çocuğun zihninde daha fazla yer edeceğinden Erzin halkının sosyal - kültürel ve dini hayatındaki eksikliklerini tamamlamak yanlışlıklarını düzeltmek gerekmektedir. Aksi

halde bu hatalar okullardaki din eğitimine olumsuz etkide bulunmaya devam edecektir. (Bkz. Tablo 79)

Ankete katılan öğrencilerin velilerinin çoğu DKAB ve meslek derslerini kabul etmektedirler (Bkz. Tablo 120) ve bu derslere karşı ilgilidirler.(Bkz. Tablo 114) Bu durum din eğitiminin verimli bir şekilde yürütülmesi açısından önemlidir. Çünkü veli desteği gerek ilköğretimde gerekse lisede çok önemlidir. Fakat ailelerde var olan hatalar düzeltilmedikçe öğrenci ikilem içerisinde kalacağından DKAB ve meslek derslerinden istenilen verim alınamayacaktır.

Öğrencilerin çoğunun (ilköğretim öğrencilerinin %72'si, lise öğrencilerinin %78'si) da memleketlerinde okuyor olmaları etkilenecekleri kitlenin daha büyük olduğu anlamına gelmektedir. (Bkz. Tablo 20-21) Bu durum da din eğitimi adına bir dezavantajdır.

Erzin'in sosyal-kültürel-dini hayatındaki olumlu ve olumsuz her şey doğrudan öğrencileri etkilemektedir. Bazı yanlış dini bilgiler ve hurafeler de öğrencileri etkileyerek hatasını düzeltmesini geciktirmekte yada engellemektedir. Aynı zamanda halkın doğru olarak yaptıkları da din eğitimi kolaylaştırmaktadır. Din hizmetleri sınıfı ile DKAB ve meslek dersi öğretmenlerine uygulamış olduğumuz ankette tespit ettiğimize göre öğrencilerin ve halkın sordukları sorular bile benzerlik göstermektedir. Mübarek gün ve gecelerde yapılacaklar, fetva amaçlı sorular, metafizik meseleler (melek, cin, şeytan, cennet, ahiret vs.), ibadetler (namaz, oruç vs.) gibi konular ilgi duyulan ortak konulardır. (Bkz. Tablo 103-106) İlgi duyulan bu konuları derste anlatmak daha kolay olmaktadır.

Erzin'in sosyal-kültürel-dini hayatındaki etkileşim cami cemaatine uygulanan din eğitiminin verimini etkilemektedir. Çünkü insanlar birlikte bir hayatı paylaşmakta, her türlü inanç ve davranıştan etkilenmekte ve başkalarını da etkilemektedirler.

Din hizmetleri sınıfına uygulanan ankete göre cami cemaatinin vaaz ve hutbelere ilgisi arzu edilen seviyede değildir.(Bkz. Tablo 108-109) Din hizmetleri sınıfı tarafından bu ilgi azlığının birçok sebebi zikredilmiştir. Vaaz ve Hutbenin önemini kavrayamamak (%36), cemaatin anlatılan konuyu bildiğini zannetmesi (%23), merkezi vaaz sisteminin halkı sıkması (%23), vaaz dinlemek için yeterli zamanı olmamak (%14) ve genelde aynı

konuların işlenmesi (%5) sayılan sebeplerdir.(Bkz. Tablo 110) Genel olarak ilgisizliğin sebepleri; din eğitimcilerinin yapmış olduğu hatalar ve cemaatin toplumdan kazanmış olduğu din hakkındaki önyargılardır.

Halkın din hizmetleri sınıfı ile diyalogu; %20 ev sohbetleri, %20 cenaze, %18 mevlit, %18 nazara karşı okutma, %14 Çocuğa isim koyma, %10 mukabele içindir. (Bkz. Tablo 144) Bu münasebetin oranları halkın ilgi duyduğu alanları göstermesi bakımından önemlidir. Çünkü cami dışı görüşmeler halkın talepleri doğrultusunda olmaktadır.

Erzin'in sosyal-kültürel-dini hayatı arasındaki etkileşimin okulda, Kur'an Kursu ve camilerde yürütülen din eğitimini olumlu ve olumsuz yönde etkilediği tespit edildiği için "Erzin'in sosyal-kültürel-dini hayatı arasındaki etkileşim, orada sağlıklı bir şekilde din eğitiminin yapılmasını olumsuz olarak etkilemektedir." şeklindeki temel hipotezimiz büyük oranda doğrulanmıştır.

J) Ailede, Çevrede, Okullarda ve Din Hizmeti Veren Kurumlardaki Din Eğitimi ve Problemleri

Erzin'de ailede, çevrede, okullarda ve din hizmeti veren kurumlarda din eğitimi imkanlar nispetinde sürdürülmektedir. Fakat uygulama esnasındaki bir takım yanlışlıklar da göze çarpmaktadır. Bu bölümde Erzin'de ailede, çevrede, okullarda ve din hizmeti veren kurumlardaki din eğitimini ve karşılaşılan problemleri tespiti çalışacağız.

Ailelerin pek çoğu inanç ve davranış düzeyindeki temel dini konularda yetersizdir. Taklidi bir dini yaşantı söz konusu olduğundan çoğu zaman çocuklarına yanlış örnek olmaktadır. Halbuki çocuğun ilk dini bilgi kaynağı ailedir.(Bkz. Tablo 152) Çoğu aileler DKAB derslerini desteklemektedirler. (Bkz. Tablo 120) Fakat destek yeterli olmamaktadır. Çünkü öğrenci kendisine en yakın kişiler olarak gördüğü ailesini örnek almaktadır.

Bazı anne ve babalar arasındaki mutabakatsızlık çocukların eğitimine yanlış tesir etmektedir. Aile içi görüş farklılığı ailede uygulanan din eğitimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Çocuklar çoğu zaman camilerden, türbelerden ve manevi havasını soluyabilecekleri mekanlardan mahrum kalmaktadırlar ve mübarek gün ve gecelerin önemini tam olarak kavrayamamaktadırlar.

Aileler çocuklarının eğitimlerine çok önemsemekte, maddi durumları imkan verdiği ölçüde, eğitim için yapılan harcamalardan kaçınmamaktadırlar. Fakat sarf ettikleri para ve gösterdikleri gayret kadar, çocuklarının din eğitimleri için uğraşmamaktadırlar.

Erzin halkı genel olarak taklidi imana ve amel seviyesine sahiptir. Sorarak yada okuyarak öğrenilen bir dinden ziyade anne-babadan ve çevreden (toplumdan) görülerek yanlış ve eksik öğrenilebilen bir din söz konusudur. (Bkz. Tablo 82) Bu sebeple bid'at ve hurafelerle karışık bir din anlayışı vardır.

Erzin halkı din adına yapmış olduğu hatalarla belki farkına bile varmadan yanlış bir din eğitimi uygulamakta ve din eğitimcilerinin işlerini zorlaştırmaktadırlar.

Büyü ve muska yaptırma, fal baktırma ve türbelerden medet umma çok yaygındır. Bu hataların sebebi itikattaki zayıflık ve tevekkül eksikliğidir.

Erzin küçük bir ilçe olduğundan sosyal baskı oldukça fazladır. İnsanlar fikirleri ve yaşantılarından dolayı eleştirilebilmektedir. Bu durum kişilerin doğruyu bulma sürelerini uzatmaktadır.

Halkta “Bölünmüş bir din anlayışı” fikri bulunmaktadır. Mesela cenaze, yasin günleri, mahalle sohbetleri, mevlit, kandiller vb. olay ve olgularda din akla gelmektedir. Fakat diğer zamanlarda bir meselenin dini boyutunun ne olduğu akla gelmemektedir.

Kur'an bilme oranı yüksek değildir ve mevlide olması gerekenden daha fazla değer verilmektedir. Bütün bu durumlar yeni yetişen nesil için kötü örneklerdir. Araştırarak öğrenme bilincinden mahrum bırakılarak yetişen nesiller aynı hatalara düşme tehlikesiyle karşı karşıyadırlar.

Aileden ve içinde yaşadığı çevreden yeterli din eğitimi alamayan çocuk için dinimizi öğrenme yeri olarak sadece okul kalmıştır. Bu açıdan öğrencinin bu yılları verimli bir şekilde değerlendirilmelidir.

DKAB ve meslek dersi öğretmenlerinde bazı bilgi, metot ve davranış eksiklikleri (Bkz. Tablo 44) bulunmaktadır. Hizmet içi eğitim kursları da bu eksiklikleri tamamlamaya yönelik olmalıdır. (Hizmet içi eğitim kurslarının daha verimli olmasına yönelik teklifler için Bkz. Tablo 40-41)

Anlatım için gerekli araç ve gereç temininde sıkıntı çekilmektedir. (Bkz.Tablo 128) Dersler, cd'ler, testler, dokümanlar ve görsel etkinlikler ile çok fazla desteklenmemektedir. (Bkz. Tablo 77 ve Tablo 132) Bu sebeple bazı konular öğrencinin zihninde tam olarak netleşmemektedir.

DKAB ders saati (Bkz. Tablo 115) ve müfredatı yetersizdir. (Bkz. Tablo 86) İlköğretim okullarında haftada 2, liselerde 1 saattir. Bu kadar az ders saati ve yetersiz olan müfredat ile din eğitimi adına verilmek istenen pek çok bilgi verilemeyecektir. Müfredat da zenginleştirilmeli ve öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda günlük hayatlarında en çok kullanacakları konulara ağırlık verilmelidir. (Bkz. Tablo 88-89)

Kur'an'ın ve mealinin okunması konusunda öğrenciler daha fazla bilinçlendirilmelidir. Çünkü çocuklar bu bilinci ailesinden ve sosyal çevresinden çok fazla alamamaktadırlar. (Bkz. Tablo 153)

Öğrenciler cami, türbe ve manevi havasını soluyabilecekleri mekanlardan mahrum kalmaktadırlar. Böyle yerlere geziler düzenlemeye önem verilmelidir. Çünkü bu manevi destek ile öğrencileri birçok konuda bilinçlendirmek daha kolay olacaktır.

DKAB ve meslek dersi öğretmenleri ile din hizmetleri sınıfı arasındaki işbirliği daha fazla olmalıdır. (Bkz. Tablo 150-151) Bu işbirliği ile hem Erzin halkı hem de öğrenciler için gezi, konferans, kermes gibi farklı sosyal etkinlikler yapılmalıdır.(Bkz. Tablo 78 ve Tablo 81)

Camilerde görev yapan din hizmetleri sınıfının bazı bilgi, metot ve davranış (Bkz. Tablo 45-52) eksiklikleri vardır. Bilgi eksikliğini tamamlamalı ve davranışlarında yanlışlıklar varsa düzeltmelidirler.

Din hizmetleri sınıfının halkla diyalogu yeterli değildir. (Bkz. Tablo 51) Diyalogları daha çok cenaze, nazara, büyüye karşı okuma, mevlit okuma vb. şekillerdedir. (Bkz. Tablo 144) Halkın istekleri doğrultusunda bir diyalog söz konusudur. Bu diyalogu halkın yanlış inançlarını ve ibadetlerini düzeltme yönünde gerçekleştirmelidirler.

Erzin'de erkeklere ve kadınlara vaaz ve nasihatte bulunulması imkanı bulunmamaktadır. Halbuki halkla sıcak ve düzenli buluşmalar gerçekleştirilerek anne-babaların iman ve amel problemleri çözülebilir. Aksi takdirde okullardaki din eğitimi de sağlıklı bir şekilde yürütülemeyecektir. Çünkü din toplumda yaşamıyorsa öğrenciye bazı meseleleri anlatmak çok zor olacaktır. Bu açıdan din hizmetleri sınıfı ile DKAB ve meslek dersi öğretmenleri arasında görüş alış veriş ve işbirliği olmalıdır. Zira kurumları farklı olsa da iki taraf aynı işi yapmaktadırlar. Sadece toplumdaki değişik yaş gruplarına hitap etmek gerekmektedir.

Vaazın merkezi sistemden olması sebebiyle halk vaazdan sıkılmakta (Bkz. Tablo 110) ve din hizmetleri sınıfı da kendisini yetiştirememektedirler. Yine hutbe de hazır metinden yapıldığından din görevlileri kendilerini geliştirememektedirler.

Erzin'de faaliyette olan bir çok kurs olmasına rağmen bayan kadrolu öğretici bulunmamaktadır. Çalışanların hepsi fahridir. (Bkz. Tablo 7) Bu durum da öğreticiliğe daha fazla ciddiyet içerisinde sarılmayı engelleyebilmektedir. Hizmet içi eğitim kursu almamış ve pedagojik formasyonu olmayan (Kur'an öğretim metod ve tekniğini bilmeyen) kişiler öğreticilik yapmaktadırlar. Bu sebeple Kur'an Kursu öğreticilerinde bilgi, metot ve davranış eksiklikleri bulunabilmektedir. (Bkz. Tablo 44)

Kur'an Kursları'nda ilmi ve kültürel etkinlikler yapılmamaktadır. Camilerde de bu eksiklik dikkat çekmektedir. Erzin Müftülüğü kendi içerisinde yada Erzin Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği içerisinde halkı bilgilendirici ve bu kurumları tanıtıcı faaliyetler yapmalıdır.

Kur'an Kurslarındaki kütüphaneler yetersizdir. (Bkz. Tablo 102) Anlatım için gerekli araç gereç eksikliği bulunmamaktadır. Kur'an Kursları için cd'ler, testler, dokümanlar ve görsel etkinlikleri temin edilmelidir. (Bkz. Tablo 128)

Sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulaması Kur'an Kursları'na gelen öğrenci sayısını azaltmaktadır. Gelenler de genelde genç olmadığından verim fazla olmamaktadır.

Erzin'de ailede, çevrede (toplumda), okullarda ve din hizmeti veren kurumlarda verilmekte olan din eğitimi tespitlerimiz ölçüsünde bu şekildedir. Erzin'de verilen din eğitiminde birçok eksiklik tespit edildiği için "Ailede, çevrede, okullarda ve din hizmeti veren kurumlarda sağlıklı bir din eğitimi verilmediği düşünülmektedir." şeklindeki 4. hipotezimiz doğrulanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Her toplumun sosyal-kültürel-dini hayatı farklı şekillerde seyreder. Biz de “Erzin İlçesi’nde Sosyal Kültürel Dini Hayat ve Din Eğitimi” adını taşıyan çalışmamız ile Hatay’ın Erzin ilçesinin sosyal-kültürel-dini hayatını tespite çalıştık. Ayrıca ilçede yürütülmekte olan din eğitimini de araştırdık.

Araştırmamız sonucunda, Erzin’in sosyal-kültürel-dini hayatının birbiriyle etkileşim halinde olduğu ve bu etkileşimin uygulanmakta olan din eğitimine tesir ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca halkın bid’at ve hurafeleri de içerisinde barındıran bir inanç ve davranış düzeyine sahip olduğu, yürütülen din eğitimindeki metodik ve pratik eksikliklerden dolayı sağlıklı bir din eğitiminin verilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Gözlemlerimiz ve anketimiz sonucunda elde ettiğimiz bilgilere göre “Erzin’in sosyal-kültürel-dini hayatı arasındaki etkileşim, sağlıklı bir din eğitiminin yapılmasını olumsuz olarak etkilemektedir” temel hipotezi büyük oranda doğrulanmıştır. Çünkü öğrenciler ilk dini bilgilerini, toplum içerisinde beraber yaşadıkları kişilerden almaktadırlar.(Bkz. Tablo 79 ve Tablo 152) Bu açıdan ailenin ve çevredekilerin yaptıkları, din eğitimini doğrudan etkilemektedir. Ankete katılan öğrencilerin velilerinin çoğunun da DKAB ve meslek derslerini kabul etmeleri (Bkz. Tablo 120) ve bu derslere karşı ilgili (Bkz. Tablo 114) olmaları din eğitiminin verimli bir şekilde yürütülmesi açısından önemlidir.

Erzin küçük bir ilçe olduğu için çevreden etkilenme çok fazladır. Bu sebeple insanlar doğruyu bulmakta ve yapmakta zorlanmaktadırlar. Halkın doğruyu bulamayışının bir başka sebebi ise, araştırma merakının olmayışıdır. Çoğu zaman hatalı bir hareket sorgulanmadan kabul edilebilmektedir. Araştırma isteğinin olmayışı (Bkz. Tablo 82) ve çevreden etkilenmenin fazla oluşu (Bkz. Tablo 79); halkın bilgi seviyesinin düşük oluşu (Bkz. Tablo 84), hem okullardaki DKAB ve meslek derslerinin hem de camilerdeki hutbe ve vaazların verimini olumsuz olarak etkilemektedir. İnsanlar bid’at ve hurafelere inanmakta, ibadetlerindeki hataları da fark edememektedirler.

Çevrenin etkisi bazen olumlu yönde de olabilmektedir. Mesela nafile ibadetlere, mübarek gün ve gecelere, Hz. Muhammed’e ilginin fazla olduğu görülmektedir. Nitekim

öğrencilerin ve halkın merak ettikleri konular bile benzerlik göstermektedir. (Bkz. Tablo 103-106) Dolayısıyla öğrencilere ve halka, ilgilenmedikleri konuları anlatmak zor iken ilgilerini çeken konuları anlatmak kolay olmaktadır.

Halk arasında yıllar boyunca süren bazı alışkanlıklar ve anlayışlar dinin doğru yaşanmasını engellemektedir. Bazı ön kabullerin, geleneklerin, toplumun sosyal baskısının, dinin anlaşılmasını ve yaşanmasını olumsuz yönde etkilediği gözlemlerimiz neticesinde tespit edilmiştir. Bütün bunlara rağmen toplumun hassasiyet gösterdiği bazı ibadetler ve inançlar da olduğu için “Halkın sosyo-kültürel yaşantısı dini hayatını olumsuz yönde etkilemektedir.” şeklindeki 1. hipotezimiz büyük oranda doğrulanmıştır.

Erzin’in sosyo-kültürel hayatı dinin anlaşılma biçimine göre şekillenmiştir. Erzin’de genel olarak geleneksel bir din anlayışı olduğundan, sosyo-kültürel hayatta yapılan yanlışlıkların yıllarca devam ettiği tespit edilmiştir. Fakat halkın yaşantısına yerleşmiş olan, dinen sakıncası olmayan gelenekler ve anlayışlar da olduğu için “Halkın din anlayışı sosyo-kültürel hayatını olumsuz yönde etkilemektedir.” şeklindeki 2. hipotezimiz büyük oranda doğrulanmıştır.

“Halkta, bid’at ve hurafeleri de içerisinde barındıran bir inanç ve davranış düzeyi vardır.” şeklindeki 3. hipotezimiz doğrulanmıştır. Bu durum dinin kaynaklarından öğrenilmeyip, büyüklerden duyularak kabul edilmesinden kaynaklanmaktadır. Çünkü din araştırılarak kaynaklarına inilerek öğrenilse, günlük yaşantıdaki bid’at ve hurafeler fark edilerek düzeltilenektir.

“Ailede, çevrede, okullarda ve din hizmeti veren kurumlarda sağlıklı bir din eğitimi verilmemektedir” şeklindeki 4. hipotezimiz doğrulanmıştır. Ailede ve çevrede dinin doğru olarak tatbik edilmemesi ve okullar ile din hizmeti veren kurumlardaki ve din eğitimcilerindeki metot yanlışlıkları (Bkz. Mesleki yeterlilik için Tablo 44-52, programın yetersizliği için Tablo 86-87, kütüphanelerin yetersizliği için Tablo 101-102, ders saatinin yetersizliği için Tablo 115, ders kitaplarının yetersizliği için Tablo 122, derse yardımcı araç ve gereçlerin kullanılma durumu için Tablo 130, Tablo 132, Tablo 135) sebebi ile Erzin’de sağlıklı bir din eğitimi yapılmamaktadır.

Hipotezlerimizin değerlendirmesi; gözlemlerimiz ve anketimiz sonucunda elde ettiğimiz bilgilere göre bu şekildedir. Erzin halkının dini hayatı ve din eğitimi adına yapılması gerekenler, sadece ailede, okulda yada camide yapılanlarla sınırlı kalmamalıdır. Din eğitiminin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için evde anne-baba, çevredeki insanlar, okulda DKAB ve meslek dersi öğretilenleri ile cami ve kur'an kurslarında din hizmetleri sınıfı, ilgili bakanlıklar ve medya iş birliği ve diyalog içerisinde olmalıdırlar.

Erzin'deki din eğitiminin, gerek İlçe'nin sosyal-kültürel-dini etkileşiminden kaynaklanan gerekse metodik olarak bir çok problemi vardır. Her problemin bir çözüm yolu olduğu ümidiyle önerilerimizi sunmaya çalışacağız:

Ailelere yönelik öneriler: Aileler kendilerini dini konularda geliştirmeli ve çocuklarına iyi örnek olmalıdırlar. Dini konularda hataları varsa önce kendilerini düzeltmelidirler. Sevgi, saygı, hoşgörü, sabır, fedakarlık ve doğru bir disiplin içerisinde çocuklarına yaklaşmalıdırlar. Bu yaklaşım esnasında çocuklarının seviye ve fitratlarını göz önünde bulundurmalıdırlar. Eşler arasında da işbirliği ve yardımlaşma olmalıdır. Çocukları camilere, türbelere, kültürümüzü yansıtan tarihi yerlere götürmelidirler. Mübarek gün ve gecelerin varlığını ve önemini çocuğa hediye olarak vb. yollarla hissettirmelidirler. Görsel ve yazılı basının çocuklarımızın ahlakında yaptığı tahribatlara karşı uyanık olmalı, alternatif olarak çocukları dini kitaplar, cd ler, filmler, oyunlar ile desteklemelidirler. Çocukların eğitimi için harcanan meblağ ve gösterilen gayret kadar, dini eğitimlerine de çaba sarf edilmelidir. Aileler çocuklarına din eğitimi veren kurumları ve dersleri desteklemelidirler.

Çevre (Toplum) ye yönelik öneriler: Herkes fikrinde ve yaşantısında özgür bırakmalı, hiç kimse yaşantısı ve düşüncelerinden dolayı eleştirmemelidir. Halk dini konularda kulaktan dolma bilgilerle yetinmeyip, araştırarak öğrenmelidirler. Bid'at ve hurafelere karşı dikkatli olmalıdırlar. "Bölünmüş din anlayışı" fikrini zihinlerinden atmalıdırlar. Sadece cenaze, mevlit, kandil denildiğinde dini düşünmemeli, dinin doğumdan ölüme kadar hayatın her safhasında yer aldığını unutmamalıdırlar.

Okullar, DKAB dersleri ve meslek derslerine yönelik öneriler: Öğretilenler kendilerini mesleki ve pedagojik olarak geliştirmelidirler. Öğrencilere sevgi, saygı, hoşgörü, sabır, fedakarlık ve doğru bir disiplin içerisinde yaklaşmalıdırlar. Bu yaklaşım

esnasında öğrencilerin seviye ve fitratlarını göz önünde bulundurmalıdırlar. Dini, ahlaki ve mesleki bakımdan en güzel örnek olmalıdırlar. Anlatım için gerekli araç ve gereçleri kullanma konusunda istekli olmalıdırlar. İdare de araç-gereç temininde öğretmenine yardımcı olmalıdır. Müfredat zenginleştirilmeli, haftalık ders saati artırılmalıdır. Öğrencileri camilere, türbelere, kültürümüzü yansıtan yerlere götürmelidirler. Mübarek gün ve gecelerin varlığını ve önemini öğrenciye hediye alarak vb. yollarla hissettirmelidirler. Okullardaki kütüphanelerin dini kitap eksikleri tamamlanmalı ve öğrenciler buradaki kitapları okumaya teşvik edilmelidir. DKAB öğretmenleri ile müftülük personeli arasındaki diyalog yetersizliği giderilmelidir. DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri ile müftülük personelinin işbirliğiyle halkı ve öğrencileri dini konularda bilgilendirici konferanslar ve seminerler düzenlenmelidir.

Camilere, Kur'an kurslarına ve din hizmetleri sınıfına yönelik öneriler: Din hizmetleri sınıfı bilgi, metot ve davranış eksikliklerini tamamlamalıdırlar. Din hizmetleri sınıfı cemaatle cami dışında, Kur'an kursu öğretmenleri de öğrencileriyle kurs dışında diyalog içerisinde olmalıdırlar. Vaazlar, hutbeler ve Kur'an kursu müfredatı halkın ihtiyaçları doğrultusunda gözden geçirilmelidir. Anlatım için gerekli araç ve gereçlerin eksikliği müftülük tarafından giderilmelidir. Cami ve Kur'an kurslarındaki kütüphanelerin eksiklikleri tamamlanmalıdır. Müftülük personeli ile DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri işbirliği içerisinde olmalı, halkı ve öğrencileri dini konularda bilgilendirici konferanslar ve seminerler düzenlemelidirler. 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim içerisinde Kur'an-ı Kerim okumayı öğrenmek ve hafız olmak isteyenlere imkan hazırlanmalıdır. Yaz Kur'an Kursları'na 5. sınıfı bitirmeyen çocuklar da gidebilmelidir.

Tezimiz kusurlardan uzak değildir. Buna rağmen çalışmamızın Erzin halkı, öğretmen ve öğrencileri ile benzer çalışma yapacak olanlara başvuru kaynağı olması umut edilmektedir.

BİBLİYOGRAFYA

- AKGÜL, Mehmet, Türkiye’de Din ve Değişim, Ötüken Yayınevi, İstanbul 2002
- AY, Mehmet Emin, Ailede ve Okulda İdeal Din Eğitimi, Bilge Yayınları, 3. bs., İstanbul 2002
- BALTACI, Cahit, ”Cumhuriyet Döneminde Kur’an Kursları”, Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, sy. 6, İstanbul 1996
- BALTACIOĞLU, İsmail Hakkı, Din ve Hayat, (Sadeleştirerek dipnotlar ekleyen Abdullah ÖZBEK), Esra Yayınları, Konya 1996
- BARDAKOĞLU, Ali, “Haramlar ve Helaller”, İlmihal, c. 2, Divantaş Yayınları, İstanbul 1999
- BAYRAM, Yusuf, İngilizce – Türkçe Sözlük, Feza Yayıncılık, İstanbul 2001
- BİLGİN, Beyza, “Din Eğitiminin Genel Eğitimdeki Yeri”, A.İ.İ.F. Dergisi, c.24
- BUHARİ, Ebu Abdillâh Muhammed Bin İsmail, El-Camiu’s- Sahih, Ötüken Yayınları, İstanbul 1987
- DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI KUR’AN KURSLARI YÖNETMENLİĞİ, sy.23982, 03 Mart 2000
- DODURGALI, Abdurrahman, Eğitim Sosyolojisi, M.Ü.İ.F.V yayınları, İstanbul 1995
- DURALI, Teoman, Çağdaş İngiliz Yahudi Düşmanlığı, İz Yayıncılık, İstanbul 1996
- EL-ATTAS, S.M. Nakip, İslami Eğitim (tercüme Ali ÇAKSU), Endülüs Yayınları, İstanbul 1991
- EMİROĞLU, İsmail, Geçmişten Günümüze Erzin, Erzin Belediyesi Eğitim-Kültür ve Tanıtım Yayınları, İzmir 2001
- Erzin Belediyesi Raporu, Erzin 2004
- Erzin Halk Eğitim Merkezi Brifing Dosyası, Erzin 2004
- Erzin Kaymakamlığı Brifing Raporu, Erzin 2004
- FİDAN, Nurettin, Münire ERDEN, Eğitime Giriş, Alkım Yayınları, Ankara ts.
- GÖKALP, Ziya, Türkçülüğün Esasları, İstanbul 1970
- GÜNGÖR, Erol ve AKÇAY, Salim, Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Yaşam, Ötüken Yayınları, İstanbul 1995
- GÜNGÖR, Erol, İslam’ın Bugünkü Meseleleri, Ötüken Yayınları, İstanbul 2000
- Türk Kültürü ve Milliyetçilik Ötüken Yayınları, İstanbul 2002

HALİM PAŞA, Said, Buhranlarımız, (Haz. Ertuğrul Düzdağ), İz Yayınları, İstanbul 1998

Hatay Milli Eğitim Müdürlüğü Web Sayfası, <http://www.hatay-meb.gov.tr/erzin/tarihi.html> (03/04/2005)

HÖKELEKLİ, Hayati, “*Ergenlik Çağı Davranışlarına Din Eğitiminin Etkisi*”, U.Ü.İ.F Dergisi, sy. 1, Bursa 1986

İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ PROGRAMI, Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, sy. 2356, 13 Nisan 1992

İLKÖĞRETİM VE ORTA ÖĞRETİMDE DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ PROGRAMI, Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, sy.47, 28 Şubat 1992

İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ PROGRAMI, Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğ Dergisi, sy. 2517, Ekim 2000

KARAKOÇ, Sezai, Çağ ve İlham, Diriliş Yayınları, 2. bs., İstanbul 1977

KAYA, Mevlüt, Din Eğitiminde İletişim, Etüt Yayınları, Samsun 1998

KAYADİBİ, Fahri, Yaygın Din Eğitiminde Cami ve Din Görevlileri, DİB Yayınları, Ankara 2000

KOCATEPE, Mehmet, Hz. Muhammed’in Mekke Döneminde Uyguladığı Yaygın Eğitim, İttifak Kültür serisi 11, Bursa 1997

KUR’AN-I KERİM

MARDİN, Şerif, Din ve İdeoloji, İletişim Yayınları, İstanbul 1992

MUTÇALI, Serdar, Arapça – Türkçe Sözlük, Dağarcık Yayınları, İstanbul 1995

ÖCAL, Mustafa, “*Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri*”, Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, sy. 6, İstanbul 1996

ÖZBEK, Abdullah, “*Din Eğitiminin Problemleri*”, Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, sy. 6, İstanbul 1999

..... “*Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmeni Yetiştirme Problemleri*”, Orta Dereceli Okullarda Din Eğitimi-Öğretiminin Problemleri Sempozyumu, Kayseri 1998

ÖZDENÖREN, Rasim, Müslümanca Düşünme Üzerine Denemeler, İz Yayıncılık 1999

SAĞLAM, İsmail, Çocuk ve İbadet, Düşünce Kitabevi, İstanbul 2003

SAYAN, Yunus Emre, İğdır’da Sosyal Kültürel Dini Hayat ve Din Eğitiminin Problemleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniv., Sosyal Bilimler Enst., Konya 2003

TAVUKÇUOĞLU, Mustafa, “İlköğretimde Din Eğitimi ve Program Geliştirme Üzerine Bazı Düşünceler”, S.Ü.İ.F.D, Sy. 3, Konya 1990

TOPÇU, Nurettin, Büyük Fetih, Dergah Yayınları, İstanbul 1998

TÜMER, Günay, “Din”, TDV İslam Ansiklopedisi, c. 9, TDV Yayınları, İstanbul 1994

YILDIZ, Nagihan, “Sosyolojik Bir İnanç Gerçeği”, Sızıntı Dergisi, sy. 321, Ekim 2005

2000 GENEL NÜFUS SAYIMI, TC. Başbakanlık Devlet İstatistik Ent., Ankara 2000

EKLER

EĞİTİMCİLERE YÖNELİK ANKET

- ❖ Bu form Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı'na bağlı olarak yapılmakta olan bir araştırmaya veri tabanı oluşturacaktır.
- ❖ Anket; Hatay İli Erzin İlçesi'nde Din Eğitimi vermekte olan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) Dersi öğretmenleri, İlçe Müftülüğü'ne bağlı Kur'an Kursu öğreticileri ve Din Hizmetleri Sınıfına yöneliktir. Din eğitimi vermekte olan bu kişilerin karşılaştıkları din eğitimi problemlerini ve bu problemlerin çözüm yollarının tespiti amaçlanmıştır.
- ❖ Yapılan çalışma bilimsel bir araştırma olup elde edilecek sonuçların güvenilirlik ve geçerliliği sizin sorulara vereceğiniz cevaplarınızdaki samimiyet ve doğruluğunuza bağlıdır. Sorularınıza samimi ve içten cevaplar vereceğinizi umut ediyoruz.
- ❖ Anket formlarındaki cevaplar hiç kimse ve kuruma verilmeyecek ve başka bir amaç içinde kullanılmayacaktır. İsim yazılmayacağı içinde cevapların kime ait olduğu bilinmeyecektir.
- ❖ Soruları okuduktan sonra size en uygun olan seçeneği, bazı sorularda da birden fazla seçeneği “ X ” şeklinde işaretleyiniz. Size uygun cevap yok ise, “ Diğer;.....” kısmındaki boşluğu doldurunuz.
- ❖ Erzin İmam Hatip Lisesi'nde çalışan öğretmenler “ Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ” ifadesini “ Meslek Dersleri” şeklinde algılamalıdır.

Katkılarınız için teşekkür eder, meslek hayatınızda başarılar dilerim.

Sümeyye Nergis KUŞ

SORULAR

1. Yaşınız:
2. Cinsiyetiniz:
A () Bay B () Bayan
3. Memleketiniz:
4. Mezun olduğunuz okulların adı:
Lise:.....
Yüksek öğrenim:.....
Yüksek lisans:.....
Doktora:.....
5. Medeni durumunuz:
A () Bekar B () Evli
6. Göreviniz :.....
7. Şu an görev yaptığınız kurum:.....
8. Mesleki kıdeminiz:
A () 1-5 yıl B () 6 -10 yıl C () 11-15 yıl D () 16- 20 yıl
E () 21- 25 yıl F () 26 ve fazlası
9. Kaç yıldır Erzin'desiniz:.....
10. Buradan tayin olmak ister misiniz?
A () Evet /Niçin?/Nereye:.....
B () Hayır/Niçin:.....

11. Bu mesleği seçişinizde etkili olan faktörler nelerdir? Önem sırasına göre numaralandırınız? (1,2,3 şeklinde)
- Toplumda değer gördüğünden
 Başka bir meslek edinemeyişinden
 Geliri iyi olduğundan
 Dinime hizmet etmek isteyişimden
 Ailemin teşvikinden
 Diğer :.....
12. Hizmet içi eğitim kurslarına katıldınız mı?
A Evet B Hayır
13. Hizmet içi eğitim kursları ne kadar faydalı oldu?
A Çok faydalı oldu B Faydalı oldu C Az faydalı oldu
14. Hizmet içi eğitim kurslarının daha faydalı olması için teklifleriniz nelerdir?
.....
.....
15. Aldığınız maaş geçiminiz için yeterli mi?
A Evet B Hayır
16. Çalıştığınız yerin kütüphanesinde Kur'an-ı Kerim meali var mı?
A Evet B Hayır
17. Çalıştığınız yerin kütüphanesinde Hadis Kitabı var mı?
A Evet B Hayır
18. En son okuduğunuz meal:.....
19. En son okuduğunuz hadis kitabı:.....
20. En son okuduğunuz tefsir:.....
21. Kitap okuma sıklığınız nedir ?
A Haftada bir B Ayda bir C Yılda bir D Hiç
22. Okuduğunuz en son kitabı belirtir misiniz?.....
23. Dini kitaplar dışında başka kitap okuyor musunuz?
A Evet B Hayır C Kısmen
24. **Düzenli** gazete ve dergi okuyor musunuz?
A Evet B Hayır C Kısmen
25. Kitap alma sıklığınız nedir?
A Haftada bir B Ayda bir C Yılda bir D Diğer.....
26. Çalıştığınız yerdeki kütüphane, siz ve size bağlı kişilere hitap ediyor mu?
A Evet B Hayır C Kısmen
27. Mesleğiniz ve bulunduğunuz yerle ilgili sorunlarınızı maddeler halinde belirtiniz?
.....
.....
.....
28. Verilen din eğitimi programlarının amacı ne olmalıdır?(Kendinizle ilgili olanı doldurunuz)
A İlköğretimler için.....
B Liseler için.....
C Kur'an Kursları için.....
D Cami cemaati için.....

29. Şu anda uygulanan din eğitimi programlarının muhtevası, yukarıda söylediğiniz amaca ulaşmaya yetecek nitelikte midir?

- A () Evet / Çünkü.....
B () Hayır/ Çünkü.....

30. Uygulanan din eğitimi programlarının muhtevasına, ilave edilmesini önerdiğiniz konular var mıdır? Lütfen belirtiniz. (Kendinizle ilgili olanı doldurunuz)

- A () İlköğretimler için.....
B () Liseler için.....
C () Kur'an Kursları için.....
D () Cami cemaati için.....

31. Uygulanan din eğitimi programlarının muhtevasından çıkartılmasını önerdiğiniz konular var mıdır? (Kendinizle ilgili olanı doldurunuz)

- A () İlköğretimler için.....
B () Liseler için.....
C () Kur'an Kursları için.....
D () Cami cemaati için.....

32. Uygulanan din eğitimi programından anlatmakta güçlük çektiğiniz konular varsa lütfen belirtiniz.

.....
.....

33. Din eğitimi programını size verilen süre içerisinde bitirebiliyor musunuz?

- A () Evet / Çünkü
B () Hayır / Çünkü.....

34. Hitap ettiğiniz kişiler daha çok hangi konulara ilgi gösteriyorlar?

.....
.....

35. Hitap ettiğiniz kişiler ne tür sorular soruyorlar?

.....
.....

(36.-41. Sorular DKAB ve İmam Hatip Lisesi'nde Meslek Dersi Öğretmenleri ve Kur'an Kursu Öğreticileri için)

36. Okuttuğunuz ders kitabı, öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte midir?

- A () Evet / Çünkü
B () Hayır / Çünkü.....

37. Daha çok hangi metot veya metotları uygulamaktasınız?

- A () Öğretmen merkezli anlatım B () Öğrenci merkezli anlatım
C () Soru-cevap D () Tartışma E () Grup çalışması
F () Diğer

38. Derste yazı tahtasını hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?

- A () Her zaman B () Çoğunlukla C () Ara Sıra D () Hiç

39. Ders kitabı dışında en çok hangi kaynakları kullanıyorsunuz?

.....
.....

40. Mesleki yeterlilik açısından kendinize en çok hangi konularda eksik hissediyorsunuz?

- A () Kur'an ve Hadis bilgisi B () İrşad usulü C () Genel kültür
D () Araştırma yöntem ve teknikleri E () Yeni gelişmeler F ()
Diğer.....

41. Öğrencilerinizin ilgi ve alakaları nasıldır?

- A () Yüksek B () Orta derecede C () Az D ()

Diğer.....

(42.-50. Sorular İlçe Müftülüğü'ne bağlı olarak çalışan imam ve vaizler için)

42. Mesleki açıdan kendinizi aşağıdaki konulardan nasıl değerlendiriyorsunuz?

	Çok yeterli	Yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz
Yeterli Kur'an ezberi	()	()	()	()
Dini bilgi seviyesi	()	()	()	()
Arapça bilgisi	()	()	()	()
Öğretme kabiliyeti	()	()	()	()
Vaaz etme yeteneği	()	()	()	()
Ses yapısı	()	()	()	()
Cemaat ile diyalog	()	()	()	()
Çevre ile ilişki	()	()	()	()

43. Cami dışında, cemaatle münasebetiniz daha çok hangi konudadır?

- A () Mukabele B () Çocuğa isim koyma B () Mevlit C () Ev sohbetleri
D () Cenaze E () Okutma F ()

Diğer.....

44. Cemaat, problemlerini sizinle paylaşır mı ?

- A () Evet B () Hayır C () Ara sıra

45. Cemaatin vaaz ve hutbelere karşı ilgisi nasıldır?

	Çok yüksek	Yüksek	Orta	Zayıf	Hiç yok
Vaaz	()	()	()	()	()
Hutbe	()	()	()	()	()

46. Vaaz ve hutbelere ilgi zayıf ise bunun sebepleri neler olabilir?

(Birde fazla şık işaretleyebilirsiniz)

- A () Vaaz ve Hutbenin önemini kavrayamamak
B () Vaaz dinlemek için yeterli zamanı olmamak
C () Cemaatin anlatılan konuyu bildiğini zannetmesi
D () Genelde aynı konuların işlenmesi
E () Merkezi vaaz sisteminin halkı sıkması
F () Diğer.....

47. Merkezi vaaz sisteminin faydalı buluyor musunuz?

- A () Evet / Çünkü.....
B () Hayır / Çünkü.....

48. Devamlı yardım toplanması cemaat ve Din Hizmetleri Sınıfı üzerinde nasıl bir sonuç oluşturmaktadır? (Birde fazla şık işaretleyebilirsiniz)

- A () Din Hizmetleri Sınıfının itibarının azalmasına sebep olmaktadır.
B () Cemaat arasında şüphelere sebep olmaktadır.
C () Cemaatin azalmasına sebep olmaktadır.
D () Önemli bir etkisi olmamaktadır.
E () Diğer.....

49. Namazlarda ortalama cemaat sayınız nedir?

Sabah (.....) Öğle (.....) ikindi (.....) Akşam(.....) Yatsı(.....)

50. Camideki cemaat sayısı nasıl bir değişim gösteriyor?

- A () Artıyor B () Azalıyor C () Değişmiyor

51. Eğitim yerlerine Kur'an-ı Kerim getiriyor musunuz?

- A () Her zaman B () Çoğunlukla C () Ara Sıra D () Hiç

52. Anlatım esnasında ayet ve hadislerle yer verme sıklığınız nasıldır?

- A () Her zaman B () Çoğunlukla C () Ara Sıra D () Hiç

53. Anlatım esnasında yardımcı araç gereçler kullanma hakkındaki görüşünüz nedir ?

- A () Yararlı olur B () Belki yararlı olabilir C () Yararlı olmaz D ()Fikrim yok

54. En çok hangi araç ve gereçleri kullanıyorsunuz ?

A () Tepegöz B () Projeksiyon C () VCD Player
D () Fotoğraf – resim – harita E () Bilgisayar F () Diğer

55. Bu araç ve gereçlere yeterince ulaşabiliyorsunuz?

A () Evet B () Hayır C () Kısmen

56. Meslektaşlarınızla Diyalog ve iş birliğinizi yeterlimi ?

A () Evet B () Hayır C () Kısmen

57. Meslektaşlarınız ile yok ise bunun sebebini belirtebilir misiniz?

A () Din anlayışındaki farklılıkları

B () Siyasi görüş farklılıkları

C () Şahsi menfaat çekişmeleri

D () İhmal ve tembellik

E () Zaman darlığı

F () Diğer

58. Bölgenizdeki diğer din eğitimcileri ile iş birliği yapıyor musunuz?

A () Evet B () Hayır C () Ara sıra

59. İş zamanı dışındaki zamanınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

A () Kitap okuyarak B () Ek geçim kaynağı ile

C () Gezi ve gözlem ile D () Meslektaş ziyareti ile

E () Diğer

60. Din Eğitimi tabirinden ne anlıyorsunuz ?

.....
.....

61. Çalıştığınız kurumda, karşılaştığınız din eğitimi problemleri nelerdir?

.....
.....

62. Bölgede verilen din eğitiminin en önemli sorunları nelerdir?

.....
.....

63. Bölgede en iyi din eğitimi nasıl verilir?

.....
.....

Başka belirtmek istedikleriniz

.....
.....

İlgi ve katkılarınız için çok teşekkür ederim.

ÖĞRENCİLERE YÖNELİK ANKET

- ❖ Bu form Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı'na bağlı olarak yapılmakta olan bir araştırmaya veri tabanı oluşturacaktır.
- ❖ Anketin amacı; Hatay İli Erzin İlçesi'nde öğrenim görmekte olan öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi ve öğretmenleri ile ilgili görüş ve problemleri hakkında bilgi edinmektir.
- ❖ Yapılan çalışma bilimsel bir araştırma olup elde edilecek sonuçların güvenilirlik ve geçerliliği sizin sorulara vereceğiniz cevaplarınızdaki samimiyet ve doğruluğunuza bağlıdır. Sorularınıza samimi ve içten cevaplar vereceğinizi umut ediyoruz.
- ❖ Anket formlarındaki cevaplar hiç kimse ve kuruma verilmeyecek ve başka bir amaç içinde kullanılmayacaktır. İsim yazılmayacağı içinde cevapların kime ait olduğu bilinmeyecektir.
- ❖ Soruları okuduktan sonra size en uygun olan seçeneği, bazı sorularda da birden fazla seçeneği “ X ” şeklinde işaretleyiniz. Size uygun cevap yok ise, “ Diğer;.....” kısmındaki boşluğu doldurunuz.
- ❖ Erzin İmam-Hatip Lisesi'nde okuyan öğrenciler “ Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ” ifadesini “ Meslek Dersleri ” şeklinde algılamalıdır.

Katkılarınız için teşekkür eder, öğrenim hayatınızda başarılar dilerim.

Sümeyye Nergis KUŞ

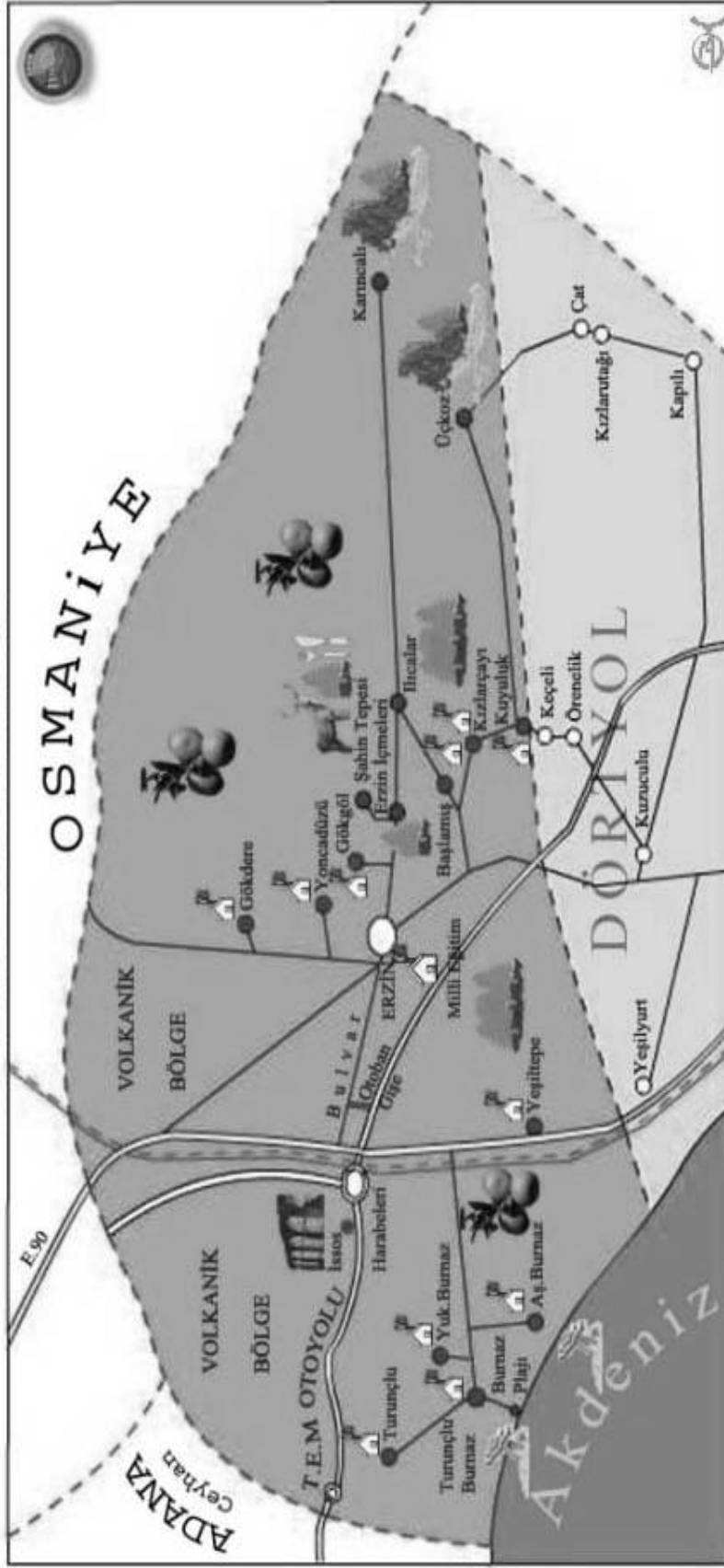
SORULAR

1. Cinsiyetiniz ;
A () Kadın B () Erkek
2. Yaşınız;.....
3. Memleketiniz;.....
4. Babanızın mesleği;.....
5. Annenizin mesleği;.....
6. Öğrenim görmekte olduğunuz okul – sınıf – şube.....
7. Size göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin gereklilik derecesi nasıldır?
A () Çok gerekli B () Olsa da olur olmasa da olur C () Gereksizdir
8. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersini ne kadar seviyorsunuz?
A () Çok B () Orta C () Az D () Hiç
9. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersine karşı ailenizin tutumu nasıldır?
A () İlgilidirler B () İlgisizdir C () İstemezler
10. İlk dini bilginizi nereden öğrendiniz?
A () Anne B () Baba C () Aile Büyüğü D () Cami(Kur'an kursu)
E () Çevre F () Diğer.....
11. Daha önce yaptığınız halde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde yanlış olduğunu öğrenerek değiştirdiğiniz bir davranışınız oldu ise lütfen belirtiniz.
.....
.....

12. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde öğrendiklerinizle diğer derslerde öğrendikleriniz çelişiyor mu? Lütfen açıklar mısınız?
.....
.....
13. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeninizin nasıl olmasını isterdiniz?
.....
.....
14. Siz Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi öğretmeni olsaydınız dersi nasıl anlatırsınız?
.....
.....
15. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin, ders saatini yeterli buluyor musunuz?
A () Evet/Neden?.....
B () Hayır/Neden?.....
16. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde en çok hangi konular ilginizi çekiyor?
.....
.....
17. Size göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin önem derecesi nedir ?
A () En önemli ders B () Önemsiz
C () Sıradan bir ders D () Fikrim yok
18. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenlerine karşı duygu ve düşünceleriniz nedir?
A () Sevilen öğretmenlerdir B () Bazıları sevilir bazıları sevilmez
C () Hiç sevilmezler D () Diğer
19. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde, ailenizde öğrendiklerinizden daha fazla bilgi edindiniz mi?
A () Çok şey öğrendim B () Çok az öğrendim
C () Hiçbir şey öğrenmedim D () Diğer (Belirtiniz.....)
20. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde öğrendiklerinizi aileniz kabul ediyor mu?
A () Evet B () Hayır
21. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi hangi yöntemler ile işleniyor?
(Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
A () Öğretmen merkezli B () Öğrenci merkezli C () Soru – cevap
D () Tartışma E () Grup çalışması F () Beyin fırtınası
G () Diğer
22. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde, yardımcı araç ve gereçler kullanılıyor mu?
A () Evet B () Hayır
23. (Eğer 16. soruya cevabınız “Evet” ise) Hangi araç ve gereçler kullanılıyor.
A () Tepegöz B () Projeksiyon C () Video D () VCD Player
E () Bilgisayar F () Fotoğraf, resim, harita G () Diğer.....
24. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde yardımcı araç ve gereçlerin kullanımı hakkındaki görüşünüz nedir?
A () Gereklidir B () Gereksizdir C () Kararsızım
25. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde yazı tahtasının kullanım sıklığı nasıldır?
A () Her derste kullanılıyor B () Bazı derslerde Kullanılıyor
C () Hiç kullanılmıyor

26. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Kur'an-ı Kerim ve meali(Türkçe açıklaması)'ni hangi sıklıkla getiriyorsunuz?
A () Her ders B () Çoğunlukla C () Ara sıra D () Hiç
27. Okul Kütüphanesinde Kur'an-ı Kerim ve meali var mı?
A () Evet B () Hayır C () Bilmiyorum
28. Evinizde Kur'an-ı Kerim ve meali var mı?
A () Evet B () Hayır C () Bilmiyorum
29. Kur'an-ı Kerim mealini okuma sıklığınız ne kadardır?
A () Hiç okumadım B () Ara sıra okurum C () Sürekli okurum
30. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi ile dine karşı bakışınız ne oldu ?
A () Sevgim arttı ve inançlarım kuvvetlendi
B () Dinden soğudum
C () Hiçbir değişiklik olmadı
D () Tutum ve davranışlarımda düzelmeler oldu
E () Diğer
31. En çok yaptığınız ibadet hangisidir?
A () Namaz B () Oruç C () Sadaka D () Diğer.....
32. Ne kadar sıklıkla dua edersiniz?
A () Hiç dua etmem B () Ara sıra dua ederim
C () Sık sık dua ederim
33. Duayı genellikle ne zaman yaparsınız?
A () Her zaman B () Bazen C () Sınav günlerinde D () Sıkıldığımda
E () Hastalık anlarında F () Diğer.....
- Başka belirtmek istedikleriniz:.....
.....
- İlgi ve katkılarınız için çok teşekkür ederim.

ERZİN HARİTASI

- Otoyollar E 90
 - Asfalt yollar
 - Köy
 - Demiryolu
 - Tarihi Yer
 - Bahçeler
 - Okul
 - Doğa Güzelliği
- Erzin İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Hazırlayan: Bilal KUŞ
Copyright © 2003

